N°. 9017. NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANT. A°. 1860.

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN:

Voor Amsterdam........ƒ7.50. Voor de overige Steden des Rijks ƒ8.50.

De Zondags-Editie....... 〃 1.50. Afzonderlijke Couranten...... 〃 0.10.

Ieder loopend Kwartaal moet voldaan zijn uiterlijk op den 15den der 3de maand.

Dingsdag 13 November.

UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICHS.

Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIËN:

Van EEN tot ZEVEN regels, behalve de 35 c. zegelgeld..........ƒ1.75.

Iedere regel meer.. 〃 0.25.

Buitengew. groote Lett., naar mate der ruimte die zij beslaan, à 25 c. per regel.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL, bevattende een Verslag van de beraadslagingen over het Wets-Ontwerp betreffende eene nieuwe Regterlijke Inrigting, in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag 10 Nov. jl. gehouden; benevens een Uittreksel uit het Voorloopig Verslag betreffende het Wets-Ontwerp tot herziening van het Tarief van Regten op den in- uit- en doorvoer.

INHOUD
VAN DE JONGSTE ZONDAGS-EDITIE.

BERIGT.

ENGELAND. Terugkomst van Prins Alfred. Installatie van den nieuwen lord mayor. Kleine paarden. Proeven met geschut. Monument voor sir Ch. Napier. Regtszaak. Uitstapje der riflemen naar Parijs. Plan voor een muziekfeest. Katoenteelt in Engelsch-Indie. Ontploffing in eene steenkolenmijn. Brief van een Engelsch vrijwilliger bij het leger van Garibaldi.

DUITSCHLAND. Weenen: Proces tegen den Heer Richter. Krooning des Keizers als Koning van Hongarije. Werkzaamheid aan de ministerien. Berigten uit Pesth. — Berlijn: Aankoop der bibliotheek van Humboldt. Berigt uit Kopenhagen. Vergadering te Hamburg. Toestand van Holstein. en Sleeswijk. Vorst in Rusland. — Frankfort: Zitting der bondsvergadering. Nieuwe stoomvaart tusschen Mannheim en Rotterdam. Brand der stad Worb's.

FRANKRIJK. Verwachte terugkomst des Keizers en der Keizerin te Parijs. Reorganisatie van het ministerie van Algerie. Bevordering van den schout-bij-nacht Jehenne. Brief van den bisschop van Atrecht. Ontevredenheid der Fransche zee-officieren voor Gaëta. Pers-delict. Aanspraak van Victor Emanuel. De Hongaarsche officieren. Brochure van den Heer de Montalambert. Reis van den markies de Turgot. Italiaansche berigten. Spoorweg van Syracuse door geheel Sicilie en Napels. Zitting der Europesche commissie te Beyruth. Moeljelijkheden betreffende Syrie.

BINNENLAND. Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Amendement van den Heer S. Cool op het ontwerp van wet, betreffende de nieuwe regterlijke inrigting. Koninkl. besluiten en benoemingen. Kennisgeving van den minister van financien. Ontwerp tot regeling der predikants-pensioenen bij de wet. Zitting van den Gemeenteraad op Woensdag a. s. Gemengde berigten. Berigten van den *Stoompost.* 's Gravenhaagsche berigten. Gemengde berigten uit Leyden, Nieuwediep en Utrecht. Gzanenmarkt te Zwolle. Zouten van vleesch te Wijhe. Misdaad te Ommerschans. Regtszaak te Middelburg.

TELEGRAMMEN van het Kon. Met. Obs. te Utrecht.

Laatste Berigten. Telegrafische Berigten. Handelsberigten. Fondsen- en Beurstijdingen. Scheepstijdingen. Rivierberigten. Cargalijsten. Effecten-Societeit. Advertentien.

FRANSCHE BRIEVEN (Parijs 8 Nov. 1860).

BOEKBESCHOUWING. De levens en werken der Hollandsche en Vlaamsche kunstschilders, door Christiaan Kramm, te Utrecht, uitgegeven bij de Gebrs. Diederichs, te Amsterdam, 1856—1860. Vier 8°. deelen. Letter A tot P.

CONCERT- EN TOONEELNIEUWS.

SCHAAKSPEL.

CONVERSIE DER STEDELIJKE SCHULD.

I.

Nadat wij zoo herhaaldelijk op eene conversie der Stedelijke Schuld hebben aangedrongen, zal het wel geene verwondering baren, dat wij het besluit, in de jongste zitting van den Gemeenteraad alhier (31 October) genomen en strekkende, om tot genoemden maatregel over te gaan, met genoegen hebben begroet. Mogt deze poging van den Raad, om den rentelast te verminderen, met den gewenschten uitslag worden bekroond, en daaraan kunnen wij niet twijfelen, het zal een geluk zijn voor Amsterdam. De financien, die ons nu van jaar tot jaar eene duisterder toekomst vertoonen, zullen ons dan een telken jare helderder verschiet aanbieden. Uiterlijk na 96 jaren zal de thans bestaande gevestigde stedelijke schuld geheel zijn afgelost. Doch het tegenwoordige wordt niet aan de toekomst opgeofferd, gelijk dit met vele der vroegere conversie-plannen het geval was. Reeds voor de geheele aflossing worden de vruchten der conversie ruimschoots genoten. De besparingen toch bedragen:

(*) gedurende de eerste	16 jaren	. . . . .	ƒ 90,000	's jaars.
〃 volgende	10 〃	. . . . .	〃 48,695	〃
〃 〃	10 〃	. . . . .	〃 71,525	〃
〃 〃	10 〃	. . . . .	〃 98,450	〃
〃 〃	10 〃	. . . . .	〃 114,504	〃
〃 〃	10 〃	. . . . .	〃 130,815	〃
〃 〃	10 〃	. . . . .	〃 196,475	〃
〃 〃	10 〃	. . . . .	〃 182,680	〃
〃 〃	10 〃	. . . . .	〃 182,395	〃

Kortom wij gelooven, dat ieder die tot het gelukken dezer poging bijdraagt, den grondslag helpt leggen voor eene verblijdende toekomst voor de gemeente.

Wij willen dan ook nu niet onderzoeken, of deze aangelegenheid nog anders zou kunnen worden geregeld, of ook nog op ondergeschikte punten aanmerkingen zouden kunnen worden gemaakt. De zaak is beslist en de hoofddenkbeelden van dat besluit komen met onze wenschen overeen; dit is ons genoeg.

Evenmin zullen wij ons thans met eene mededeeling en nadere beschouwing van het besluit bezig houden, daar wij onze lezers reeds vroeger met het plan in zijn geheel hebben bekend gemaakt. Wij hebben de pen alleen opgevat, om hen te beantwoorden, die somtijds op weinig heusche wijze den maatregel als onbillijk, als strijdig met de eerlijkheid, enz., afkeuren en veroordeelen. Daartoe moeten wij aanvangen met een blik op de geschiedenis der stads financien te werpen.

In het jaar 1791 was de stad Amsterdam belast met eene schuld, ontsproten uit den aankoop en de benadering van de particuliere erven en grondeigendommen, welke bij gelegenheid der laatste vergrooting van de stad binnen de wallen zijn getrokken. Deze schuld droeg verschillende rente. In 1828 bedroeg zij nog ƒ410,447.83, rentende ƒ8,682.18. Ook de recepissen op maandgelden, rentende 2½ pCt., dagteekenen van vóór 1791. In 1828 bedroeg deze schuld, welke opzegbaar was, nog ƒ1,261,030, rentende ƒ31,525.75.

In het jaar 1791 ging het stedelijk bestuur eene leening aan van ƒ5,875,000 tegen 3½ pCt., aflosbaar bij uitloting na verloop van 12 jaar. De aflossing zou dus aanvangen in 1803, maar de staat van de stedelijke financien liet dit niet toe. De houders echter drongen op aflossing aan. Na langdurige beraadslagingen kwam men overeen, dat de rente tot 4 pCt. zou worden verhoogd en dat jaarlijks een kapitaal van ƒ100,000 zou worden afgelost. Die aflossingen hebben tot het jaar 1810 geregeld plaats gehad, doch zijn na dien tijd geheel achterwege gebleven. Deze schuld bedroeg in 1828 ƒ5,174,000, rentende ƒ206,960.

In het jaar 1795 werd tot eene vrijwillige negotiatie van acht millioen gulden tegen 3½ pCt. besloten. Omtrent de aflossing was niets bepaald. De leening mislukte bijna geheel. Er werd slechts voor ƒ1,987,400 ingeschreven. Deze schuld bedroeg in 1828 nog ƒ1,974,400, rentende ƒ69,104.

Dit mislukken gaf in hetzelfde jaar aanleiding tot eene geforceerde negotiatie van ƒ5,072,321, tegen 3½ pCt. Van deze schuld bestond in 1828 nog ƒ5,041,169, rentende ƒ176,440.91½. De vermindering, die het bedrag van deze en de vorige schuld tusschen 1795 en 1828 heeft ondergaan, is het gevolg van het overnemen van eenige obligatien voor den bouw eener R. C. kerk.

In het begin van 1796 werd tot eene nieuwe negotiatie van zeven millioen gulden besloten. Deze schuld zou 4 pCt. rente dragen en binnen den tijd van 20 jaren, met eene premie van 10 pCt., worden afgelost. Ook deze leening mislukte bijna geheel, want er werd slechts voor ƒ1,164,000 ingeschreven. Het is ons niet gebleken tot welk tijdstip de jaarlijksche aflossingen hebben plaats gevonden. In 1828 bedroeg de schuld nog ƒ385,000, rentende ƒ15,400.

In 1802 werd eene negotiatie van ƒ5,242,900 tegen 3 pCt. aangegaan, die echter met alle regt op den naam van geforceerde heffing aanspraak mag maken. Ofschoon het ons niet is gebleken, dat periodieke aflossing was bedongen, is toch tot 1810 voor een bedrag van ƒ522,100 afgelost. Na 1810 heeft alle aflossing opgehouden. Deze schuld bedroeg in 1828 ƒ5,242,900, rentende ƒ157,287.

In Maart 1805 werd eene negotiatie van ƒ1,000,000 tegen 4 pCt. gesloten, met beding, dat na drie jaren jaarlijks ƒ25,000 zou worden afgelost. Deze aflossing heeft in 1808, 1809 en 1810 en sedert niet meer plaats gehad, met uitzondering van 5 obligatien, die om ons onbekende redenen in 1813 zijn geamortiseerd. Deze schuld bedroeg in 1828 dus nog ƒ920,000, rentende ƒ36,800.

Eindelijk werd in 1808 eene leening aangegaan van ƒ1,500,000 tegen 4 pCt., aflosbaar in 40 jaar met 10 pCt. premie. Na 1812 zou jaarlijks eene som van ƒ37,000 of ƒ38,000 bij uitloting worden afgelost. Van deze schuld was in 1828 niets afgelost.

Uit het bovenstaande overzigt kan men opmaken hoedanig de financiele toestand van Amsterdam was, toen Napoleon na de inlijving van ons land bij Frankrijk Amsterdam in 1811 bezocht. De stad was bezwaard met eene aanzienlijke schuld, die gedeeltelijk opzegbaar was, gedeeltelijk was aangegaan met het beding van periodieke aflossingen, hetzij a pari, hetzij met 10 pCt. premie. Reeds in het jaar 1791 had de stad aan hare verpligtingen tot aflossing niet kunnen voldoen, doch toen was de zaak geschikt. In het jaar 1811 hadden nog geene aflossingen plaats gehad en zoo deze achterwege bleven, zou waarschijnlijk het gebeurde van 1791, maar op grooter schaal worden herhaald. De begrooting van die dagen, behalve met de renten van eene aanzienlijke schuld, bezwaard met niet minder aanzienlijke sommen voor verpligte aflossing leverde geen verblijdend schouwspel op. Geen wonder dan ook, dat men algemeen dacht, dat de tiercering ook op de stedelijke schuld zou worden toegepast. De stedelijke schuldbrieven daalden daardoor van 45 tot 22 pCt.

Om ons onbekende redenen, werd echter een andere weg ingeslagen. Bij een keizerlijk decreet van 23 Oct. 1811, betreffende het budget der stad voor 1812, werd de onderscheiding in losbare en niet losbare schuld opgeheven en werden alle bestaande schulden *rentes perpétuelles.* De stad werd van de verpligting, om a pari of met premie af te lossen, ontheven en daardoor werd haar budget, wel is waar ten koste der fondsenhouders, aanmerkelijk verligt.

Na de bevrijding van ons land van de Fransche overheersching, was eene regeling der gemeente-schulden noodzakelijk. In het jaar 1816 werd dan ook een kon. besluit uitgevaardigd, waarbij op bespoediging der vereffening en successieve vermindering van de gevestigde schulden der steden en gemeenten werd aangedrongen. In meest alle steden des rijks zijn dien ten gevolge kort daarna conversien tot stand gekomen. Alleen te Amsterdam is het eerst na jaren, namelijk in 1828, gelukt eene nieuwe regeling, die dus den houders van stedelijke schuldbrieven reeds sedert 1816 boven het hoofd had gehangen, in te voeren.

Voor dat wij tot de behandeling van het conversie-plan van 1828 overgaan, vestigen wij de aandacht op de volgende omstandigheid. Het is opmerkelijk, dat elke vrijwillige negotiatie sedert 1791, gelijk uit het vroeger vermelde blijkt, werd gesloten onder beding van periodieke aflossing. De eenige uitzondering is de leening van 1795, maar deze is dan ook mislukt. Ook na de verdrijving van de Franschen schijnt men daaraan te hebben vastgehouden, althans ook de leening van 1819 werd aangegaan onder beding van periodieke aflossing. Het was dus niet te verwonderen, dat in het conversie-plan, dat eindelijk in 1828 tot stand kwam, de reden werd opgegeven, waarom van de volgens dat plan te converteren schuld geene vooraf bedongen periodieke aflossingen zouden plaats vinden, waarom de houders van schuldbrieven geen regt op aflossing zouden bezitten. Dit is naar onze meening de eenvoudige beteekenis van art. 1 van het bedoelde plan, luidende als volgt:

„Alle de kapitalen ten laste der stad Amsterdam, vermeld op bijgaande tabelle, aan welke tabelle wordt gerefereerd, en welke gehouden wordt als alhier woordelijk te zijn geinsereerd, bedragende eene somma van ƒ21,928 678.33 doende aan verschillende renten van 1½, 2, 2½, 3, 3½ en 4 pCt. ƒ762,250.45, welke als gevestigde schuld gebragt geworden zijn op het budget der stad voor het jaar 1812 vastgesteld, en waarvan dienvolgens sedert geene aflossing heeft plaats gehad noch eenige opzegging is aangenomen geworden, wordt mitsdien verklaard te zijn *gevestigde stedelijke schuld*, waarvan ook voortaan geene aflossing zal plaats hebben, noch eenige opzegging zal aangenomen worden."

Met andere woorden zegt dus dit artikel het volgende: In 1812 is de bedoelde schuld gevestigde stedelijke schuld geworden en *dien ten gevolge* heeft sedert geene aflossing plaats gevonden. *Mitsdien*, om die reden, op dien grond zal ook de geconverteerde schuld, die in de plaats van de gevestigde treedt, als gevestigde schuld worden beschouwd. De schuld bleef dus, hetgeen zij in 1812 was geworden, *gevestigde schuld.*

Behoeven wij hier te verklaren, wat de woorden *gevestigde schuld* beteekenen? Wij gelooven, dat nimmer met eenigen grond is ontkend, dat zij synoniem zijn met de dette consolidée der Franschen en de consolidated debt der Engelschen. Steeds is daaraan de beteekenis gehecht van eene schuld, waarvan de schuldenaar zich door betaling kan bevrijden, doch de schuldeischer geene betaling kan vorderen (zie Pothier, traité du contrat de constitution de rente). Men zou geheel van de gewone beteekenis der woorden afwijken, wanneer men onder gevestigde schuld alleen schuld verstond, die noch door den schuldeischer noch door den schuldenaar kan worden afgelost.

Geeft nu de geschiedenis van art. 1 tot zoodanige afwijking aanleiding? Integendeel. Wij hebben hierboven den financielen toestand van Amsterdam geschetst ten tijde, dat Napolen de schuld voor gevestigde schuld verklaarde. Het budget der stad, gedrukt door een zwaren rentelast en vele verpligte aflossingen moest gewijzigd worden. Indien de tiercering niet werd toegepast dan moest een ander middel worden gevonden. Wat was nu de strekking van het decreet van 1811? Wilde Napoleon daardoor aan de houders van stedelijke schuldbrieven, nadat hij hen reeds boven zoovelen had bevoorregt door de tiercering niet toe te passen, nog eene gunst bewijzen door hun het regt toe te kennen, dat hunne schuldbrieven nooit zouden worden afgelost? Dit is ondenkbaar, want 1°. het zou eene vreemde gunst zijn geweest aan fondsenhouders, die aflossing a pari of boven pari konden vorderen en wier schuldbrieven zoover onder pari stonden, dat men zelfs niet kon onderstellen, dat zij ooit weder tot pari zouden stijgen, het regt toe te kennen, dat hunne schuldbrieven onaflosbaar zouden zijn.

2°. Kan men niet onderstellen, dat Napoleon, zonder dat hij er eenige aanleiding toe had, eene bepaling zou maken in strijd met art. 1911 van het door hem zelven vastgestelde en alhier ingevoerde wetboek Napoleon.

Neen, de bedoeling van Napoleon was alleen en dit blijkt uit het decreet zelf, om de stad in haren financielen nood te gemoet te komen en dit doel was niet te bereiken door den houders van schuldbrieven regt op onaflosbaarheid te geven, maar wel door hun het regt, dat zij krachtens het leenings contract hadden, om aflossing a pari of met premie te vorderen, te ontnemen en dus de stad te bevrijden van de verpligtingen tot aflossing, die zij in vroegere jaren op zich had genomen.

Men ziet, dat zoowel uit de geschiedenis als uit art. 1911 Code Napoleon moet worden opgemaakt, dat de woorden *gevestigde schuld* in art. 1 van het conversieplan van 1828 in de gewone beteekenis moeten worden opgevat en dat daaronder moet worden verstaan eene schuld, waarvan de schuldeischer geene aflossing kan vorderen, doch de schuldenaar tot aflossing bevoegd is.

Welnu men vervange nu de woorden *gevestigde schuld* in bedoeld art. 1 door de omschrijving, men verkrijgt dan den volgenden zin. „De schuld is op de begrooting van 1812 gebragt als eene schuld, waarvan de schuldenaar niet tot aflossing kan worden verpligt, maar wel tot aflossing bevoegd is. Daarvan heeft *dien ten gevolge* sedert 1812 geene aflossing plaats gehad noch is eenige opzegging aangenomen." Zoo nu deze woorden, *daarvan heeft dien ten gevolge geene aflossing plaats gehad*, een gezonden zin zullen hebben, dan kunnen zij alleen de beteekenis hebben, *daarvan was de stad niet verpligt aflossing te geven*, en dan kunnen zij niet worden verstaan, alsof de stad niet bevoegd was tot aflossing. Daar het voorts blijkbaar de bedoeling was, om hetzelfde beginsel in de toekomst ook op geconverteerde schuld toe te passen, volgt daaruit dat dezelfde woorden in het tweede lid van meergemeld artikel in denzelfden zin moeten worden opgevat.

Het stedelijk bestuur heeft dus door dit beding alleen willen te kennen geven, dat de schuldeischer niet bevoegd zou zijn de schuld op te zeggen en dat het zich evenmin verbond, om periodiek af te lossen, zooals het dit had gedaan met de leening van 1819. Eene andere uitlegging, namelijk, dat de stad van haar regt van aflossing afstand heeft gedaan zou bovendien bij het stedelijke bestuur, in de dagen toen J. D. Meijer, J. van der Linden, de HH. van Hall en Bondt hier practiseerden, eene bijna onbegrijpelijke onkunde van het regt moeten doen vermoeden, en mag reeds daarom, niet dan op zeer goede bewijsgronden worden aangenomen.

Zoodanige bewijsgrond vinden wij in geenen deele in de missive van den Heer van Tets van Goudriaan, van 6 Jan. 1826, waarvan de redactie der *Amsterdamsche Courant* in haar nommer van 8 Nov. jl. gebruik heeft gemaakt, om hare bestrijding van het thans vastgestelde conversie-plan te wettigen. Die Heer toch zegt, „verscheiden vorige schulden waren losbaar en zelfs met premien en zijn gevestigde schuld verklaard, d. i. onlosbaar." Het is echter de vraag, wat de Heer van Tets onder *onlosbaar* heeft verstaan. Heeft hij willen zeggen, dat die schuld door het decreet van 1811 absoluut onaflosbaar is geworden, of heeft hij willen te kennen geven, dat toen de onderscheiding tusschen losbare en niet losbare renten is opgeheven, met andere woorden, dat den schuldeischers het regt op aflossing tegen pari of met eene premie is ontnomen. Het eerste zou niet pleiten voor zijne regtskennis; veeleer moet het laatste worden aangenomen, want uit de woorden zelve blijkt, dat hij bepaaldelijk het oog op het belang der schuldeischers had gevestigd. Maar zelfs al had de Heer van Tets willen te kennen geven, dat Napoleon de stedelijke schuldbrieven voor absoluut onaflosbaar had verklaard, dan zien wij daarin een individueel gevoelen, dat op de hierboven aangevoerde gronden is ten eenenmale onaannemelijk.

(Wordt vervolgd).

(*) *Men merke hierbij op, dat in* 1876, *zonder conversie, de* 4 *pCts. Thesaurie van* 1845 *ook zou zijn afgelost; derhalve is de nu volgende besparing van* ƒ 48,695, *gelijk aan eene van* ƒ 148,695 *bij het tegenwoordige budget.*

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Zaturdag 10 November (des Avonds).

De Koningin heeft den luit.-generaal sir James Hope Grant, bevelhebber der Britsche landmagt in China, benoemd tot grootkruis en den vice-admiraal James Hope, bevelhebber der Britsche zeemagt in de Chinesche wateren, tot commandeur der Bad-orde.

— Bij de parade te Windsor, ter gelegenheid van den 19den verjaardag van den prins v. Wallis, heeft H. M. gisteren onderscheidene Victoriakruisen uitgedeeld. De Koningin was vergezeld van prins Albert en zes harer kinderen.

— De Fransche gezant is heden uit Parijs hier teruggekomen.

— Gisteren heeft in Guildhall het jaarlijksche feestmaal ter gelegenheid der installatie van den lord mayor plaats gehad. De lord-mayor presideerde het feest, dat o. a. ook werd bijgewoond door zijn ambtsvoorganger, de gezanten van Frankrijk, Sardinie en Perzie, den lord-kanselier, lord Palmerston, den hertog van Somerset, lord John Russell, den generaal Peel, lord Brougham, sir G. Cornewal Lewis, den Heer Gladstone, lord John Manners, enz. enz. De lord-mayor bragt de eerste toasten uit op de Koningin en de koninklijke familie, het leger, de marine en de vrijwilligers.

De generaal Peel, den toast op het leger beantwoordende, bragt lof toe aan de beweging der vrijwilligers; en gaf zijne tevredenheid te kennen over de Engelsch-Fransche alliantie in China.

De hertog van Somerset zeide, terwijl hij voor den op de vloot uitgebragten toast bedankte, dat de laatste gebeurtenissen in China tot een duurzamen vrede met dat rijk moeten leiden.

De lord-mayor bragt vervolgens een toast uit op de vreemde gezanten en speciaal op den Franschen gezant, waarbij hij zijne tevredenheid betuigde over de door Keizer Napoleon gegeven vredelievende verklaringen.

De Heer de Persigny beantwoordde dien toast ongeveer als volgt: Ik ben overtuigd, dat de uitgedrukte wenschen voor het behoud van den vrede door het geheele corps diplomatique met welgevallen zullen worden ontvangen. Het bewijs er van zie ik in den geest van wijsheid en gematigdheid, welke is op te merken in de handelwijze der Europesche regeringen en vooral in de opofferingen, welke al de groote mogendheden zich op de eene of andere wijze in het belang van den algemeenen vrede getroosten.

Ik dank den lord-mayor voor de vriendschappelijke woorden, welke hij tot Frankrijk en den Keizer gerigt heeft. Het is niet de eerste maal dat, terwijl de gemoederen over het algemeen bezorgd waren, de City van Londen gevoelens van vertrouwen en gerustheid heeft aan den dag gelegd. De reden er van is eenvoudig: met haren practischen blik, heeft zij erkend, dat onze belangen niet meer in strijd met elkander zijn en dat wij vele gemeenschappelijke belangen hebben. Van waar dan die ongerustheid, dat wantrouwen, dat bij elk staatkundig incident aan beide zijden van het kanaal ontstaan? Dat komt omdat wij niet in één dag de sporen van den naijver van zoovele eeuwen kunnen uitwisschen; doch wij erkennen Goddank! dagelijks meer, dat wij door een nieuw conflict alles kunnen verliezen en niets winnen. De beide natien zullen uit den vrede evenvele voordeelen putten, als zij door een oorlog nadeelen zouden lijden. Dit is de werkelijke waarheid. Dit begrijpen wij in Frandrijk even goed als gij het hier in Engeland begrijpt. Dit is ook de geest der volkshuishoudkundige omwenteling, welke de Keizer door het handels-tractaat met Engeland, in Frankrijk heeft tot stand gebragt. Naarmate dit tractaat in Engeland op den regten prijs zal worden geschat, zullen ook de beschuldigingen ophouden, welke tegen ons gerigt worden, en zal het den vrede tusschen de beide landen meer en meer bevestigen.

Hierna bragt de lord mayor een toast uit op lord Palmerston en Hr. Ms. ministers.

Lord Palmerston antwoordde, dat het hem een genoegen was te kunnen verklaren, dat, naar welke zijde men ook om zich heen zag, hetzij men den toestand van de binnenlandsche industrie of van den buitenlandschen handel, de zegepralen van onze legers in den vreemde, of onze betrekkingen met de buitenlandsche mogendheden beschouwde, wij overal met iedereen op den meest vriendschappelijken voet staan, met uitzondering van China. Beschouwen wij de algemeene kansen van den vrede, dan acht ik mij gelukkig te kunnen zeggen, dat, in welke rigting wij onze blikken ook wenden, de algemeene kansen van den vrede zeker gunstig staan. De schitterende overwinningen door onze wapenen in China, in vereeniging met onzen grooten bondgenoot behaald, hebben ieder Engelschman bevredigd en hij is er fier op; doch het is vooral bemoedigend, dat zulk eene volmaakte en hartelijke overeenstemming bestaat tusschen onze strijdmagt en die van onzen geallieerde, Keizer Napoleon. Er is een punt ten opzigte van hetwelk Engeland niet gelijk kan staan met de groote mogendheden van het vasteland, te weten met betrekking tot de strijdmagt, welke zij gewoon zijn in tijd van vrede te onderhouden. Het zoude niet verstandig en zelfs niet te wenschen zijn, dat Engeland een permanent leger onderhield, dat in getal sterkte met de legers zijner naburen op het vasteland kon wedijveren. Wij moeten nogtans dit verschil door andere middelen goed maken, en dit doen wij door onze militie en onze vrijwilligers en vooral door het onderhouden van eene geduchte vloot. Ik zeg dit ten aanhoore van de vertegenwoordigers der vreemde en met ons geallieerde mogendheden; ik zeg dit in den geest van opregtheid, hartelijkheid, vriendschap en vredelievendheid, welke wij ook gaarne in anderen zien. Wij verlangen in vrede met de geheele wereld te leven en door banden van vriendschap en alliantie verbonden te zijn met de andere natien en vooral met die, welker belangen het meest met de onze overeenkomen. Wij verlangen hare vriendschap en alliantie te winnen; doch wij hebben met het oog op de waardigheid van onze positie, besloten haar te bewijzen, dat wij waard zijn die vriendschap en die alliantie te behouden. Keizer Napoleon heeft onlangs met Engeland medegewerkt, om aan de tarieven der beide natien meer liberale grondslagen te geven. Ik hoop, dat hij door dit middel de vriendschap wezenlijk heeft bevestigd, welke tusschen de beide landen, die zoo vele gemeenschappelijke belangen hebben, altijd moest bestaan. Ik hoop, dat dit voorbeeld door de overige mogendheden van het vaste land gevolgd zal worden.

Alsnu bragt de lord-mayor een toast uit op het Huis der Lords, welke door lord Brougham werd beantwoord, waarna de lord-mayor op het welzijn de leden van het Huis der Gemeenten dronk.

Lord John Russell vatte het woord op, om dien toast te beantwoorden

en zeide ongeveer het volgende: Telkens als eene groote kwestie zich voordoet, hetzij die betrekking heeft op de buitenlandsche staatkunde, het bestuur der kolonien of de binnenlandsche wetgeving en zelfs nadat de kwestie door de bladen besproken en door de meest bekwame mannen toegelicht is, brengt eene discussie in het Huis der Gemeenten nog de meest geschikte argumenten aan het licht, om in laatste instantie een oordeel te motiveren. Ik wil daarom echter niet zeggen, dat het Huis der Gemeenten niet somtijds eene geneigdheid aan den dag legt, om de discussien onnoodig te rekken; doch elke instelling heeft ook hare zwakke zijde. Ik heb met veel genoegen de door den gezant van Frankrijk ontwikkelde denkbeelden vernomen. Zij zijn geschikt om den vrede, de uitbreiding der handelsbetrekkingen en de eensgezindheid onder de verschillende natien der wereld te bevorderen. Wij hebben niet opgehouden de instandhouding der meest vriendschappelijke betrekkingen met al de vreemde landen te verlangen. Welke hun regeringsvorm ook zij, wij stellen hoogen prijs op hunne vriendschap en alliantie. Maar wij hebben nimmer kunnen wankelen in onze gehechtheid aan die vrijheid, welke wij sedert zoo geruimen tijd genieten, en in onze symphatie voor die natien, welke trachten die vrijheid op hunne beurt te veroveren.

Na nog eenige andere toasten van mindere beteekenis, liep het feest ten einde.

Hierbij kan nog gemeld worden, dat de Pruisische gezant, de Heer von Bernsdoff, wegens eene zware verkoudheid het bed moet houden en dus het feest van den lord-mayor niet kon bijwonen. De Oostenrijksche gezant bevindt zich nog altijd met verlof op reis en de Russische ambassadeur kon, uithoofde van den door het Russische hof aangenomen rouw, wegens het overlijden van de Keizerin-weduwe een openbaren feestmaaltijd niet goed bijwonen. Dit is de reden, dat deze drie diplomaten niet op het feest tegenwoordig waren.

— Men verneemt het overlijden van den alderman Wire in 59-jarigen ouderdom.

— De invoer van kostbaar metaal heeft gedurende deze week bedragen eene waarde van 54,200 £ en de uitvoer 359,054 £.

— De dames-vereeniging tot het verschaffen van onderstand aan de vrijwilligers van Garibaldi, heeft dezer dagen eene som van 500 £ naar Italie gezonden.

— Gisteren heeft zich voor de regtbank van echtscheiding het vreemde geval vertoond, dat eene dame, wier raadsman verklaard had geen tijd gehad te hebben, om de gecompliceerde toedragt harer zaak naar eisch te bestuderen, zelve die taak vervulde en wel met eene bekwaamheid, die een geoefenden pleiter tot eer zoude hebben verstrekt.

— Voor het hier verschijnende dagblad *the Sun* wordt thans eene verbazend groote pers vervaardigd, die de vellen van rollen papier zonder einde zelve afsnijdt, vocht, aan beide zijden ten getale van 40,000 in het uur drukt, vouwt en telt, zoodat de rondbrengers de dagbladen geheel gereed uit de machine afgeleverd ontvangen.

Duitsche Post.

WEENEN, 9 November. Men verzekert dat de conferentie te Gran, onder het voorzitterschap van den aartsbisschop-primaat, nog in deze maand zal gehouden worden; in die conferentie zal de voorloopige kieswet worden vastgesteld, waarnaar de leden van den nieuwen landdag zullen gekozen worden.

— De Heer Berger, advocaat van den Heer Richter, bekomt voor zijne verdediging een honorarium van 5000 fl. Hij is een zeer bekwaam jurist, behoort tot de liberale partij en werd in 1848, ter naauwernood 21 jaren oud, naar het Frankforter parlement afgevaardigd. Bij zijne terugkomst te Weenen stond hij om zijne vrijzinnige gevoelens bij de policie op de lijst der opposanten aangeteekend.

— Naar luid van mededeelingen uit Pesth, hebben verscheidene invloedrijke personen, die de benoeming tot gouverneur van een comitaat in der tijd hadden van de hand gewezen, zich later bereid verklaard, om die betrekking aan te nemen en wel, naar men verzekert, ten gevolge van latere concessien door de regering gedaan, waartoe onder anderen behoort de toezegging, dat de Woiwodina en het Banaat weder bij Hongarije zullen worden gevoegd.

— Er is een gerucht in omloop betreffende eene verregaande insubordinatie, welke te Triëst, naar men zegt, is gepleegd. Voor eenige dagen was een bataljon grensjagers op de binnenplaats der kazerne vereenigd, ten einde den eed van getrouwheid, ingevolge het reglement van dienst, af te leggen. Dit werd geweigerd, en eenige officieren verklaarden, dat zij hun ontslag uit de dienst zouden nemen. Hoezeer aan dit gerucht niet onvoorwaardelijk geloof mag worden geslagen, schijnen er toch ongeregeldheden te zijn gepleegd, waaromtrent met belangstelling nadere berigten worden te gemoet gezien.

BERLIJN, 11 Nov., (des Ochtends). De *Neue Preuss. Zeitung* deelt het berigt mede, dat bij den landdag geen wets-ontwerp betreffende de ministeriele verantwoordelijkheid zal worden ingediend. Het plan daartoe is volgens genoemd orgaan in den ministerraad overwogen en afgekeurd.

— De commissie tot oprigting van het gedenkteeken voor Schiller, dat in de hoofdstad zal worden opgerigt, heeft uit vrijwillige bijdragen ontvangen eene som van 12,000 thal.

— Uit Coblentz wordt berigt, dat de Prinses van Pruisen, die voor weinige dagen op nieuw is ingestort, thans in zoo ver is hersteld, dat zij hare kamer kan verlaten en waarschijnlijk spoedig naar de hoofdstad zal kunnen vertrekken.

— Volgens mededeelingen uit Harburg zijn aan den ingang der haven zware batterijen opgerigt, welke voor een paar dagen zijn gewapend. Er is reeds een detachement artillerie aangekomen, belast met de wapening dezer vestingwerken; het daartoe vereischte geschut is uit Stade aangevoerd.

— Men verzekert, dat de Deensche regering vordert, dat voor de concessie door haar te geven om een kanaal te graven door Holstein, ter verbinding van de Oost- met de Noordzee, dit hertogdom door de groote mogendheden tot een neutraal gebied of althans het bedoelde kanaal tot een neutralen waterweg worde verklaard, met uitzondering, dat Deensche oorlogsbodems van dit vaarwater gebruik zullen mogen maken. Hoewel een dergelijk plan nimmer zal verwezenlijkt worden, blijkt daaruit ten duidelijkste, welke voornemens door het Deensche kabinet worden gekoesterd. Er zijn reeds aanbiedingen aan de regering gedaan, door eene Amerikaansche maatschappij; ten opzigte van de voorwaarden waarop zij dit grootsche plan zou willen verwezenlijken, is tot heden niets naders bekend.

— Uit Tilsit wordt gemeld, dat heden ochtend de schipbrug over de Memel wegens ijsgang is weggenomen.

FRANKFORT, 10 Nov. Uit Bern wordt medegedeeld, dat de markies de Turgot weldra in genoemde stad wordt terug verwacht, dewijl naar hij zelf heeft te kennen gegeven, „de redenen, welke zijn vertrek hebben veroorzaakt, niet meer bestaan."

— Voor eenige dagen bevond zich een der voornaamste magistraatspersonen uit Lausanne te Vimis, op eene openbare plaats, waar hij het regeringsstelsel door Keizer Napoleon gevolgd, op de uitbundigste wijze prees, er bijvoegende, dat het kanton Waadtland stellig in welvaart zou toenemen, indien het onder de Fransche regering mogt komen. De indruk, door deze rede op de aanwezigen voortgebragt, was van dien aard, dat hij er weldra zoo treffende bewijzen van mogt gewaar worden, dat hij met builen en kwetsuren bedekt, het hazenpad moest kiezen.

— In de geoctroijeerde Keurhessische constitutie van 1860 worden de Kamers van de steeds bestaan hebbende verpligting ontheven, om den eed van trouw aan haar af te leggen. Naar men weten wil, zal ook deze omstandigheid door de Tweede Kamer worden ingeroepen, om zich incompetent te verklaren.

— Naar luid der mededeelingen uit Kassel wordt de Pruisische gezant bij het hof aldaar, de Heer von Sydow, heden te dier stede verwacht.

— In het Badensche heeft de prijs der hop eene hoogte bereikt, gelijk sedert vele jaren het geval niet is geweest; men betaalt thans 300 fl. per centenaar. Ook voor den tabak worden zeer hooge prijzen besteed; 30 a 40 fl. per centenaar voor den zoogenaamden Dutten-tabak.

— Sedert eenigen tijd hebben de 20 Egijptenaren, die in de geneeskunde te Munchen studeren, door hun berispelijk gedrag grond tot ernstige klagten gegeven. Ten gevolge hiervan zijn zij terug geroepen en hebben onder het toezigt van een Egijptischen commissaris van politie, zich reeds naar Triëst begeven, van waar eene stoomboot hen naar Alexandrie zal overvoeren.

Fransche Post.

PARIJS, Zaturdag 10 November.

Men wil weten, dat de graaf de Persigny eerlang van Londen herwaarts zal terugkeeren. Omtrent de redevoering, door hem op het gastmaal van den lord-mayor gehouden, wordt beweerd, dat zij door den Keizer was opgesteld.

— Het berigt, dat de Keizer een brief aan den Paus heeft geschreven is onjuist.

— De generaal Lamoricière wordt heden te Parijs verwacht. Vele personen die de tegenwoordige gevoelens van den generaal deelen, zullen hem aan het spoorweg-station opwachten.

— Het berigt, dat Mgr. de Mérode zijn ontslag heeft genomen als minister van oorlog te Rome, wordt niet bevestigd. Mgr. Sacconi, de voormalige pauselijke nuntius te Parijs, die sedert eenigen tijd te Rome is teruggekeerd, bevindt zich in zeer lijdenden toestand. Men zegt, dat de bataljons der Fransche bezetting op voet van oorlog zullen worden gebragt.

— De *Moniteur* bevat een keizerlijk decreet, houdende goedkeuring tot oprigting van eene finantiele maatschappij onder den naam van Crédit colonial. Dit ligchaam zal zich uitsluitend ten doel stellen, om voorschotten te doen aan vereenigingen van kolonisten, of aan kolonisten individueel, tot oprigting van nieuwe suikerfabrieken of tot vernieuwing of verbetering van de daarbij gebruikelijke werktuigen. Volgens het rapport, dat aan het decreet voorafgaat, is deze instelling in het leven geroepen, om den vrijen arbeid te begunstigen.

— In de *Revue des Deux Mondes* komt een belangrijk artikel voor van den Heer Louis Reyband over den tegenwoordigen toestand der oorlogsmarine van Engeland en Frankrijk. Terwijl de schrijver in eene vergelijking treedt tusschen deze beide marines, tracht hij aan te tooren dat de Engelsche regering en verschillende parlementsleden volstrekt geene reden hebben om zich bezorgd te maken over de pogingen van Frankrijk om zijne marine te verbeteren.

— De Hongaarsche generaal Mieroslawski, bekend door zijne deelneming aan de omwentelingen van 1848 in Polen, Baden en Sicilie, begeeft zich over Turyn naar Napels. Men beweert, dat hij bij het Sardinische leger met den graad van brigade-generaal in dienst zal treden en met een Franschman, den Heer Richard, belast zal worden met de organisatie van het vreemden legioen.

— Bij gelegenheid dat de Prins van Piemont, de Graaf Aosta en de Prinses Pia zich te Genua bevonden om het te water laten van het fregat Duca di Genova bij te wonen, hebben zij een groot gevaar geloopen. In de nabijheid nl. van de plaats waar zij gezeten waren stortte een muur in. Twee personen werden op de plaats gedood en 11 andere meer of minder ernstig gekwetst. De jonge Prinses was in het Genueesch costuum gekleed en op het hooren van den angstkreet der menigte, toen de muur instortte, viel zij in zwijm.

— Men meldt, dat de Koning van Napels het aanbod van den admiraal le Barbier de Tinan om hem aan boord van zijn schip op te nemen, van de hand heeft gewezen en met een Spaansch vaartuig door Koningin Isabella ter zijner beschikking gesteld, vertrekken zal.

— Volgens de *Espero* zullen de algemeene verkiezingen voor de leden van het bijeen te roepen Italiaansche parlement, tegen het einde van December plaats hebben, de kamers zullen den 15den Januarij 1861 geopend worden.

— Te Madrid wil le men weten, dat het wets ontwerp op de drukpers was ingetrokken om gewijzigd te worden. De minister Santana zal een wets-ontwerp indienen, waarbij de regering gemagtigd wordt om een organiek reglement voor de drukpers af te kondigen.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, Maandag 12 November.

De Wel-Eerw. Heer K. F. Ternooij Apel, bij de Hervormde gemeente alhier van Delft beroepen, werd gisteren avond in de Nieuwe Kerk door zijn ambtgenoot Ds. J. G. Schuuring bevestigd, met eene leerrede naar aanleiding van 1 Cor. 12, vs. 27—31:

„En gij zijt het ligchaam van Christus, en leden in het bijzonder. En God heeft sommigen in de gemeente gesteld, ten eerste Apostelen, ten tweede Profeten, ten derde Leeraars, daarna krachten, daarna gaven der gezondmakingen, behulpsels, regeringen, menigerlei talen. Zijn zij allen Apostelen? Zijn zij allen Profeten? Zijn zij allen Leeraars? Zijn zij allen krachten? Hebben zij allen gaven der gezondmakingen? Spreken zij allen met menigerlei talen? Zijn zij allen uitleggers? Doch ijvert naar de beste gaven; en ik wijs u eenen weg, die nog uitnemender is."

Deze leerrede werd met veel belangstelling door eene talrijke schare aangehoord.

Naar aanleiding eener kennisgeving van den minister van oorlog, dd, 5 November jl., N°. 45 B, aan de bevelhebbers in de militaire afdeelingen. is het vraagstuk, of het scharlaken-water zoo doeltreffende als middel tot het zuiveren en opkleuren van rood laken en passementwerk ook soortgelijke stoffen van licht blaauwe kleur, met even goed gevolg voor dergelijke bewerking vatbaar zouden zijn, bij de koninklijke militaire academie allezins bevredigend opgelost, en het daarbij gevonden middel aan het leger medegedeeld, ten einde daarvan het noodige gebruik kunne worden gemaakt.

In het ontwerp-adres van de Prov. Staten van Zuid-Holland aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, betreffende het wets-ontwerp nopens de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee, wordt er op gewezen, dat de staten in der tijd krachtig hebben aangedrongen op het tot stand komen van de destijds aanhangige wet betreffende den aanleg van spoorwegen. Tusschen die wet en het ontwerp tot verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee bestaat een innig verband, want zoo men wil, dat de spoorwegen werkelijk het nut aanbrengen, dat men er zich van voorstelt, dan moet met zorg voor eene verbetering der gemeenschapswegen te water worden gewaakt. Voornamelijk op dezen grond meenen de Prov. Staten met niet minder kracht op het tot stand komen van het thans aanhangig ontwerp te moeten aandringen.

* HAARLEM, 12 Nov. De officieren van onbereden wapens van dit garnizoen zullen gedurende den winter in de rijkunst worden onderwezen. De 1ste luit. Rijnbende, van het 2de reg. dragonders is met hunne instructie belast.

* ENKHUIZEN, 10 Nov. Voor de tweede maal zijn binnengekomen de buizen Jacob, Willem I en de Eerste, stuurlieden J. Vlasboom, W. Meyer en P. Pereboom, de eerste met 18 en de laatsten elk met 15 last haring.

UTRECHT, 12 Nov. Naar wij vernemen, is door een jong mechanicus te dezer stede, den Heer Rennes, op de Mariaplaats, een toestel uitgedacht en vervaardigd, die voor het bedrijf der broodbakkers van veel belang is te achten. Het is bekend, dat men reeds sedert lang het kneden van het deeg met de handen door eene machinische bewerking heeft getracht te vervangen. Alle daarvoor uitgedachte toestellen voldoen slechts onvolkomen aan dit doel, en de meesten zijn als onbruikbaar ter zijde gesteld. De Heer Rennes was, als de zoon van een bakker te dezer stede, in de beste gelegenheid om de vereischten van zoodanigen toestel te kennen. Na eenige proefnemingen is het hem gelukt, om een toestel te vervaardigen, die zich zeer gunstig van de anderen onderscheidt, door doelmatigheid en eenvoudigheid in de zamenstelling en behandeling. De toestel is bij herhaling gebruikt in tegenwoordigheid van de Heeren Dr. Kucke, leeraar der natuur- en werktuigkunde bij de industrieschool, en D. Grothe, directeur der Technische school, die beide aan de inrigting en werking van den toestel hunnen onverdeelden bijval schonken en zich overtuigd houden, dat deze machine beter aan het doel beantwoordt dan alle tot dus ver bekend geworden. Wij vernemen, dat de uitvinder het voornemen heeft, om later meerdere zoodanige toestellen te vervaardigen en voor belanghebbenden verkrijgbaar te stellen. (*Utr. Ct.*)

* HARLINGEN, 10 Nov. In de afgeloopen week zijn alhier verscheidene schepen binnengekomen, welke bestemd naar Delfzijl en Dockum, door den oostenwind genoodzaakt waren in plaats van het Friesche Gat, in het Vlie binnen te loopen, en onder deze bevonden zich twee bestemd naar Dockum beladen met hout, respectivelijk groot 66 en 71 zeetonnen, welke, na bekomen vergunning, gisteren binnen door via Leeuwarden, naar hunne bestemmingsplaats zijn vertrokken, een bewijs dat de nieuwe vaart van hier naar Leeuwarden, vooral in zoodanige gevallen, goede diensten bewijst, en hetwelk wij als van belang voor eigenaren en kapiteins van zoodanige schepen, hebben geoordeeld, niet onopgemerkt te moeten laten voorbijgaan.

GRONINGEN, 10 Nov. Naar wij vernemen, zijn op de voordragt voor de betrekking van hoogleeraar in de regtsgeleerde faculteit aan deze hoogeschool, in plaats van den Heer Mr. O. van Rees, die naar Utrecht vertrekt, geplaatst de Heeren, Mr. B. D. H. Telegen, procureur bij het prov. geregtshof alhier, en Mr. J. T. Buys. (*Gron. Ct.*)

— Ook nu weder zien wij ons verpligt een treurig ongeluk te vermelden dat heden in deze stad is voorgevallen. De zoutziedersknecht H. W. zoude heden met een schuifkar 400 Nederl. ℔ zout wegbrengen. Zijn ruim 6 jarig zoontje verzocht om mede te gaan, hetwelk door den vader werd toegestaan. Daar het zout op tijd ter bestemde plaats moest wezen, werd hiermede meer dan gewone spoed gemaakt, zoodat ook het knaapje zijn loop verhaastte. De vader steeds voor zich ziende, merkte niet dat hij zijn kind reeds nabij was en trof het met den kar dermate dat het voorover viel en kort daarna een lijk was.

KAMPEN, 10 Nov. Naar men van goederhand verneemt, vertrekken op 13 en 14 dezer wederom een getal van een korporaal en 29 korporaals-titulair van het instructie-bataljon ter voorziening in even vele vacaturen in den graad van sergeant en korporaal bij de corpsen infanterie. Dien ten gevolge verwacht men, dat tegen 20 November daaraanvolgende een getal van 40 a 50 jongelingen naar Kampen zal worden opgeroepen.

* AMBT VOLLENHOVEN, 11 Nov. De stroohandel is tegenwoordig zeer levendig. De bekramming met stroomat, noodzakelijk geworden door de menigvuldige schade, door storm veroorzaakt, alsmede de druk werkende stroopapier-fabriek te Kampen, trekken zeer veel stroo tot zich. De prijzen zijn reeds van *f* 8 tot 9.50 per 1000 halve Ned. ℔ geklommen.

— In de laatste dagen is de Vollenhoofsche visschervloot zeer gelukkig geweest in de vangst van groene haring, waardoor de prijzen daarvan aanmerkelijk zijn gedaald.

* HARDENBERGH, 11 Nov. In den tuin van G. B., alhier, staat een appelboom voor de tweede maal in vollen bloei, terwijl zich nog dagelijks knoppen openen. Hij heeft nog niets door de vorst geleden.

* ASSEN, 11 Nov. Men kan thans mededeelen, dat ten gevolge van de droogte der veenen, sedert eenige dagen eene massa veen-Boekweit is ingezameld, voornamelijk in het zuid-oostelijk gedeelte van dit gewest. Wegens de vele regens, die in dit jaar zijn gevallen en het late zaaijen, dacht men dat de oogst van dit product, zoo onontbeerlijk voor de arbeiders, zoude zijn mislukt.

BERGEN-OP-ZOOM, 11 Nov. Door de kamer van koophandel en fabrieken in deze gemeente is aan Z. M. den Koning een adres ingediend, verzoekende de afschaffing van de patent belasting, opdat de wetgeving betreffende dat ontwerp moge herzien en verbeterd worden en een adres aan Z. Exc. den minister van justitie, bevattende eenige bedenkingen omtrent de regtspleging in handelszaken en de faillissementen.

(VERVOLG DER BERIGTEN ZIE BLADZ. 5.)

Aan de Redactie van het Alg. Handelsblad, Amsterdam.

AMSTERDAM, 12 November 1860.

Gevolg gevende aan den wensch, ons dienaangaande door eenige Houders van **GALVESTON-SPOORWEG-AANDEELEN** uitgedrukt, hebben wij de eer UEd. hierbij eene vertaling te doen geworden van den Brief, in uw geacht Blad van heden voorkomende, door den Heer MASTERMAN, Solicitor te Londen, in het belang der zaak geschreven. Het zou ons aangenaam zijn als UEd. dezelve eene plaats wildet inruimen.

Wij hebben de eer te zijn UEd. Dw. Dienaren,
WERTHEIM & GOMPERTZ.

AAN DE AANDEELHOUDERS IN DE GALVESTON-HOUSTON-HENDERSON-MAATSCHAPPIJ.

MIJNE HEEREN!

Ten verzoeke van een aantal mijner Landgenooten, alle Houders van 8 pCts. Galveston-Aandeelen, heb ik mij herwaarts begeven, om mij bekend te maken met de gevoelens dergenen, die hier te Lande allen een gelijk belang hebben bij het toekomstige beheer der bovengenoemde onderneming en bij de maatregelen, welke tot herstel van haar crediet behooren genomen te worden.

Verschillende omstandigheden, welke het onnoodig zoude zijn hier op te sommen, hebben den Koers der Aandeelen aanmerkelijk gedrukt, doch wij hebben gegronde redenen, om te verwachten, dat de dag nabij is, waarop die Obligatien op de Europesche Beurzen dien stand zullen innemen, waarop zij billijk aanspraak mogen maken, op grond van het innerlijk gehalte der onderneming.

Het allereerst zullen wij het standpunt, waarop wij ons bevinden, in oogenschouw nemen en dan de latere maatregelen bespreken.

1°. Men mag niet uit het oog verliezen, dat de Spoorweg in zoodanigen staat is gebouwd, dat hij meer dan eenige andere van Amerika *met ongemeene snelheid op de baan der ontwikkeling vooruit gaat.* Dit is een feit door allen erkend, die met de statistiek der Vereenigde Staten vertrouwd zijn.

2°. De lijn is bestemd tot op grooteren afstand verlengd te worden, doch niet ten koste der Galveston-Maatschappij. Binnenlandsche Kapitalisten hebben deze uitbreiding op zich genomen en houden zich krachtig met de volvoering er van onledig. De taak dezer Maatschappij bepaalt zich dus uitsluitend tot het exploiteren van een volkomen Spoorweg van 52 mijlen lengte, welke den vervoerweg daarstelt, langs welken alle uit- en invoeren van Texas zullen plaats hebben.

3°. Van het Station te Houston, gaan in alle rigtingen andere lijnen uit, die reeds tot eene uitgestrektheid van 200 a 300 mijlen in exploitatie zijn en die thans hare lengte met nog ongeveer 100 mijlen jaarlijks zullen zien vermeerderen. De openbare meening in Texas en de waardering van het groote nut der Spoorwegen wordt aldaar zoo algemeen erkend, dat men er bijna naar geene hulp van Vreemde Kapitalen meer uitziet en al de nieuwe lijnen uit eigen middelen bouwt. Al deze lijnen moeten noodwendig aan den Galveston-Houstonweg cijnsbaar worden.

4°. Hoewel de kosten van dien weg door onvoorzigtige offers deerlijk vergroot werden, blijkt uit de vergelijking evenwel, dat de uitkomst gunstig afsteekt bij iedere andere lijn van dien aard in Europa, daar de ganshe 52 mijlen Spoorlengte met inbegrip van alle Materialen voor £ 600,000 (*f* 7,200,000) wordt aangelegd; dit cijfer, hoewel in geenerlei opzigt overdreven, bevat den grondslag tot zoodanige soliede en aanhoudend welslagen, dat wij, zeer natuurlijk de verwachting mogen koesteren *de Aandeelen boven pari in plaats van op 50 pCt. te zien.*

Zien wij thans wat zoodanigen val veroorzaakte, beproeven wij het wezenlijke gewigt er van te meten, en de meest doeltreffende maatregelen uiteen te zetten, die tot een herstel van waarde der Actien kunnen leiden.

In het beslissende oogenblik, toen de weg op het punt stond geopend te worden, bleven nog onderscheidene rekeningen met plaatselijke leveranciers en anderen onvereffend. Hun allen waren saldo's verschuldigd en zij namen hunne toevlugt tot een regtsmiddel, dat de Amerikaansche wet veroorlooft, daarin bestaande, dat zij de opbrengsten van den weg in beslag namen, hun regt opdragende aan gevolmagtigden ten hunnen behoeve, doch altijd onderworpen aan het hooger regt der Aandeelhouders. Zeer wijselijk kozen zij de tegenwoordige Directeuren tot hunne gevolmagtigden, waardoor alle stoornis in de dienst en de administratie werd voorkomen niet alleen, maar waardoor sedert alle gelden, tot de exploitatie van den weg benoodigd, geregeld werden uitbetaald.

Vatten wij thans het verdere kortelijk bijeen.

Wij vertrouwen, dat, zoodra de gelden aan de Crediteuren zullen zijn afbetaald, de weg op zich zelven, onafhankelijk van den vrijen afstand van grond, zal worden erkend te zijn een bezit van buitengewoon veel waarde. Dat de onderneming thans al de *phases* heeft doorgeworsteld, welke haar welslagen bedreigden, dat de omstandigheden die zoo veel bezorgdheid inboezemden, juist weldadig in hare uitwerking waren en nog ten voordeele kunnen aangewend worden, dat het meest dringende vereischte in dezen oogenblik is, eene naauwkeurige kennis te verkrijgen en alom te verspreiden van de dienst, de opbrengst en het beheer van den weg; in ieder land een brandpunt te vestigen alwaar alle noodige inlichtingen nopens de bovengenoemde punten kan worden verkregen, ten einde de belanghebbenden in staat te stellen een gezond oordeel te vellen over de waarde van hun eigendom en ter gelegener tijd gezamenlijk en eendragtig tot het vestigen en handhaven van een goed financieel en administratief beheer, te kunnen zamenwerken.

Wij weten welke belangrijke hoeveelheid Aandeelen in Nederlandsche handen zich bevindt, en wij zullen er ons een genoegen uit maken, alles wat in ons vermogen is ter bevordering van het bovenvermelde doel bij te dragen, in het volle vertrouwen, dat wij op uwe veelvermogende medewerking ten deze kunnen bouwen.

Met zelfvoldoening berigten wij tevens, dat een hooggeplaatst persoon door het Comité van Parijs naar Texas is gezonden, met volmagt tot het helpen beramen van alle zoodanige maatregelen, als kunnen strekken tot verwezenlijking van hetgeen het meest met onze belangen zal strooken.

Ik heb de eer te zijn, Mijne Heeren! Uw toegenegen Dienaar,
(*was get.*) MASTERMAN,
17, Bucklersbury, LONDON.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van een *ZOON*, A. P. BAARSLAG, BOSCH.
AMSTERDAM, 10 November 1860. (19175)

Bevallen van een *ZOON*, S. E. C. FALKENBURG, Echtgenoot van
AMSTERDAM, 11 November 1860. A. SEEGERS. (19194)

Bevallen van eene *DOCHTER*, M. J. J. DE BRUYN, geliefde Echtgenoot van H. P. J. VAN WENSEN.
LEIDEN, 10 November 1860. (19208)

Bevallen van een *ZOON*, A. A. E. ROHLING, Echtgenoote van
GLADBACH, TH. SCHUMER.
10 November 1860. (19187)

Heden overleed tot mijne diepe droefheid mijn geliefde oudste Zoon ULBE FREDRIK WILHELM, in den jeugdigen leeftijd van 16 jaren.
AMSTERDAM, 3 November 1860. De WED. T. VISSER—HERGT.
Door buitenlandsche omstandigheden is deze nu eerst geplaatst. (19200)

Neg treurende over het verlies van mijn eenigst Kindje ELEONORA ELISABETH, treft mij heden een nog zwaarder slag, door het afsterven mijner geliefde Echtgenoot TALINA PETERS, na een smartelijk toch geduldig lijden, in den ouderdom van ruim 26 Jaren. (19191)
AMSTERDAM, 8 November 1860. J. W. Z. HEINEMANN.

Heden overleed ons jongste Dochtertje CAROLINA LOUISA, slechts 6 Maanden verheugden wij ons in haar bezit. J. L. KROM.
AMSTERDAM, C. L. KROM,
11 November 1860. WEISSMAN.
Algemeene Kennisgeving. (19203)

Heden overleed tot onze diepe smart, onze geliefde jongste Zoon GOVERT, in den ouderdom van ruim 19 Jaren, na eene ongesteldheid van slechts vijf dagen. G. SCHALK. (19193)
BUIKSLOOT, 10 November 1860. J. SCHALK, DE JONG.

In den jeugdigen leeftijd van ruim 21 jaren overleed heden aan eene hevige Ongesteldheid, mijne innig geliefde Dochter HENDRINA MARIA; drie Maanden geleden slechts is hare Moeder haar voorgegaan en ik benevens haar Vriend en mijne nog 3 overgeblevene Kinderen staren thans op het treurig overschot van haar, die ons zoo dierbaar was. (19207)
TEXEL, 10 November 1860. J. L. KIKKERT.

J. OTTERBEEK, A. J. B. VAN WAIJENBURG, W. LEENDERTZ CZN., J. VALKENBURG, H. F. SMITH, A. A. VAN WAIJENBURG, J. G. VAN GINKEL, J. G. OTTERBEEK, H. T. DUNNEWOLD en A. VAN IJSENDIJK EZN., Makelaars, zullen als last hebbenden van hunne Meesters, op Donderdag 15 November 1860, des Avonds ten 6½ Ure, in de *Brakke Grond*, in de Nes, te Amsterdam, ten overstaan van een daartoe bevoegd Beambte, aan de meestbiedenden presenteren te Verkoopen:

1200 Doozen, 750 Kistjes Nieuwe SMIRNA **VIJGEN**,
250 „ Nieuw SULTANA
en 50 „ Nieuw Grof Rood ELEMÉ **ROZIJN.**
(Direct van Smirna aangebragt.) (19198)

Liggende en te zien als nader bij Notitie zal worden aangewezen,

J. EECKHOFF, Makelaar, zal op Maandag 10 December 1860, in het *O. Z. Heeren-Logement*, ten overstaan van den Notaris F. FRANKE, Publiek Verkoopen: Een Kapitaal **KOOPMANSHUIS, ACHTERHUIS, PAKKELDER** en **ERVE**, staande en gelegen op de Geldersche Kade en hoek van het Leliestraatje, Buurt N, N°. 426.

Breeder bij Billetten omschreven; de Bewijzen van Eigendom en Veilconditien zullen vier dagen vóór en op den Verkoopdag ter visie liggen ten Kantore van voornoemden Notaris. (19159)

WILLIGE VERKOOPING door H. G. GEERS Gz.,

Makelaar en Ondernemer van Verkoopingen, op Donderdag den 15den November 1860, des Voormiddags ten Elf Ure, op de Deventer Houtmarkt, bestaande in eene aanzienlijke partij **HOUTWAREN**, als Eiken Balken, Palen, Hoofden, Sloven, Opzetters, Eiken en Greenen Platen, Deelen, Ribben en Eiken en Greenen **BRANDHOUT**, al hetgeen daags voor den Verkoopdag op bovengemelde plaats ter bezigtiging zal zijn. (19129)

WILLIGE VERKOOPING door H. G. GEERS Gz.,

Makelaar en Ondernemer van Verkoopingen, op Vrijdag den 16den November 1860, op de Noordermarkt, van eene aanzienlijke partij **AFBRAAK**, als Balken, Ribben, Rigchels, Vloer- en Schotdeelen, Kozijnen met Deuren, Ramen en Luiken, Trappen, Schotwerk, enz., als ook Eiken en Greenen **BRANDHOUT**, benevens eenige zware **IJZEREN ANKERS.** Al hetgeen daags voor den Verkoopdag ter plaatse bovengemeld te bezigtigen zal zijn. (19195)

A. B. VAN DER VIES en OTTO VAN DER VIES, Makelaars, zullen op Dingsdag 20 November 1860, des Morgens ten 10 Ure, in de *Brakke Grond* in de Nes, te Amsterdam, Verkoopen:

RUIM 56,000 PAAR

GOM ELASTIEKE OVERSCHOENEN,

bestaande in Mans-, Vrouwen- en Kinderschoenen, in diverse sortering; breeder bij Notitie. Zaturdag en Maandag voor den Verkoop in de *Brakke Grond* te zien. (18576)

SIGAREN.

Op Vrijdag 23 November 1860, des Voormiddags ten Elf ure, zullen te Rotterdam in het Notarishuis aan de Geldersche Kade worden geveild:

1200 MILLE MANILLA SIGAREN,

Anno 1860.

2a. CORTADOS en 2a. HABANOS.

Aangevoerd van Manilla, per *ETHÉRÉAL*,

Nadere onderrigting bij de Makelaars in TABAK. (19098)

J. FEIJE en W. FEIJE, Makelaars, zullen op Maandag den 3den December 1860, in het voormalig *O. Z. Heeren Logement*, te Amsterdam, ten overstaan van de Notarissen VAN DER MOOLEN en KLINKHAMER, Verkoopen: Het kapitale, hechte en weldoortimmerde **KOOPMANSHUIS** en **ERVE**, op den O. Z. Voorburgwal over de Heintjehoeksteeg M 248. Breeder bij Billetten omschreven en des Dingsdags en Donderdags en op den Verkoopdag van 11 tot 2 ure te zien, op vertoon van een Toegang-bewijs, door een der gemelde Makelaars onderteekend. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen vier dagen voor de Verkooping ten Kantore van genoemde Notarissen, op de Pijpenmarkt, te lezen zijn. (19082)

HOUTZAAGMOLEN, HOUTHANDEL EN BUITENVERBLIJF.

De Notarissen VAN ZUIJDAM te Terborg en J. D. PASTEUR te Doetinchem, zullen, ten gevolge van het overlijden van den Eigenaar, op Dingsdag 20 November 1860, ten 11 ure in *de Ploeg* te Doetinchem, finaal verkoopen:

De in deze Courant van 1 November in het breede omschreven, gedurende meer dan 34 jaren met succes gedreven **WIND-HOUTZAAGMOLEN** en **HOUT-AFFAIRE**, met HEERENHUIZEN, ARBEIDERS-WONINGEN, LOODSEN, BOOMGAARD, TUIN en BOUWLANDEN, aan elkander staande en gelegen aan den Ouden IJssel nabij den Straatweg bij Doetinchem; te zamen groot 6 Bunders, 88 Roeden, 48 Ellen, bij den inzet met de hoogen gebragt op *f* 9010.

Nadere inlichtingen zijn op franco aanvrage te bekomen bij den Notaris J. D. PASTEUR te Doetinchem. (19162)

VEREENIGING.
HULPBETOON AAN EERLIJKE EN VLIJTIGE ARMOEDE.

Het BESTUUR der Vereeniging maakt bekend, dat sedert de Maand September ll. het **HULP-MAGAZIJN**, op den hoek van de Heisteeg en Heerengracht Opgeheven is en met deze Vereeniging in geene betrekking meer staat, daarentegen is een ander Magazijn gevestigd in de Hartenstraat N°. 603.

Verder berigt het Bestuur, dat het weder voornemens is op den 31sten Jan. e. k. eene **VERLOTING** te houden van Kleedingstukken, door de Armen bij deze Inrigting vervaardigd, zullende de Lijst van deelneming aan Weldadige Stadgenooten worden aangeboden. Ook zijn de Loten a *f* 1 verkrijgbaar in de beide Magazijnen in de Bantammerstraat en Hartenstraat. In het belang van de ijverig werkzame Armen wordt om eene ruime deelneming verzocht, ten einde daardoor eenige vermindering te erlangen van den grooten voorraad Goed; om dezelfde reden zullen eenige Goederen van de laatstvoorgaande Jaren, die men geheel wenscht op te ruimen, van 16 Nov. tot ult. Dec. tot verminderde Prijzen verkocht worden.

Namens het Bestuur:
J. F. BROMS, *President.*
(18515) **H. W. G. RAS**, *Secretaris.*

TE HUUR AANGEBODEN TEGEN 1°. MEI 1860.

in de nabijheid van den Dam, Binnenshuis: Twee of Drie ruime **KAMERS**, met Uitzigt op het Damrak. Adres bij de Boekverkoopers TEN BRINK en DE VRIES, in de Warmoesstraat. (19146)

Er wordt gevraagd tegen 1°. Februarij: Een **BANKETBAKKERS-BEDIENDE**, zijn Vak grondig verstaande en van goede Getuigschriften voorzien. Adres met Franco Brieven aan J. A. MONCHEN, Confiseur te 's Hage. (19170)

Er bestaat nog gelegenheid voor eenige JONGE LIEDEN tot het ontvangen van **ONDERRIGT** in het **HANDTEEKENEN**, des Woensdags en Zaterdags, van 2 tot 4 Ure, voor *f* 1 per Maand. Reflecterenden adresseren zich met Franco Brieven onder Lett. T. aan SEYFFARDT's Boekhandel, Damrak bij den Dam. (19108)

UITVERKOOP
TEGEN ZEER LAGE PRIJZEN VAN
DAMES-WINTER-MANTELSTOFFEN,

bij **VAN BEERS EN COMP.**,
Nieuwendijk tusschen de St. Nicolaasstraat en Gravenstraat, N°. 223. (19186)

ADRIAAN SCHAKEL.

HEILIGEN WEG, AMSTERDAM.

FANTAISIE

POUR BALS — **COLS** — A MARIAGE

POUR DEUIL

Zwarte **HEEREN DOEKEN, FOULARDS** en **SHAWLS.** PLAIDS, RIJTUIGDEKENS, Flanellen OVERHEMDEN, Cachemiren Handschoenen, CACHE-NEZ, Lamswollen ONDERPANTALONS, BORSTROKKEN en SOKKEN. (19149)

KAMERJAPONNEN.

Wordt gevraagd in een MAGAZIJN VAN MANUFACTUREN eene bekwame **WINKELJUFVROUW**, de Fransche Taal sprekende. Adres brieven Franco onder Lett. H. M. Bureau Handelsblad. (19196)

De Schuldeischers in den insolvent verklaarden Boedel van NICOLAAS WOUTERS, Koopman in Brandstoffen, op het Spiegelplein, te Amsterdam, worden bij deze opgeroepen om de Rekening en Verantwoording aan te hooren, welke door den Curator zal worden afgelegd op Woensdag den 14den November 1860, des Voormiddags ten 10 Ure, in het Locaal der Tweede Kamer op het Paleis van Justitie, alhier.

AMSTERDAM, 9 November 1860. *De Curator*, J. P. FARRET, Advocaat. Warmoesstraat, J 40.
(19127)

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad 's Hertogenbosch maken aan de daarbij belanghebbenden bekend, dat de gewone **ST. NICOLAAS-MARKT** invalt op Maandag den 3den December aanstaande, en dat de Loting voor de Standplaatsen der Kramen, zal plaats hebben op Woensdag den 28sten dezer Maand, des Voormiddags ten 11 Ure, op het Stadhuis; zullende alle Brieven dienaangaande, alsmede voor Tenten waarin Vertooningen worden gegeven, vrachtvrij moeten gezonden worden aan den Heer Commissaris van Policie dezer Stad aan wien men voor de Loting zal moeten doen blijken, dat men van behoorlijk Patent voorzien is, om de Markt bij te wonen.

'S HERTOGENBOSCH, 10 November 1860. *Burgemeester en Wethouders voornoemd:* **DE KUIJPER**, *Voorzitter.* **J. N. G. SASSEN**, *Secretaris.*
(19153)

GESTICHT MEERENBERG,
BIJ HAARLEM.

De **COMMISSIE VAN TOEZIGT** over genoemd **GESTICHT**, zal bij Inschrijving in het openbaar **AANBESTEDEN**, ten Huize van den Logementhouder A. HOUTKAMP, aan het groote Houthek, te Haarlem, op Zaturdag den 17den November 1860, des Voormiddags ten 10 Ure, de levering van **LEVENSMIDDELEN** en andere **BEHOEFTEN**, waarvan de hoeveelheid bij raming, nevens elk Artikel is uitgedrukt.

VOOR HET EERSTE HALFJAAR 1861 benoodigd:

19,000 Ned. ℔ **FIJN WITTEBROOD.**
34,000 〃 〃 **ROGGEBROOD.**

32000	Ned. ℔ Rundvleesch } voor één	450	Ned. ℔ Tabak 2e. soort.
1,200	〃 〃 Kalfsvleesch } Jaar.	40	〃 〃 〃 3e. 〃
4,000	〃 〃 Boter.	30	〃 〃 〃 4e. 〃
2,000	〃 〃 Rijst.	6	Mand. Pijpen (torentjes).
30	Mud grove Gort.	12	〃 〃 (gew. l. gem. 38).
20	〃 Erwten, graauwe.	24	〃 〃 (korte).
20	〃 〃 Capucijners.	350	Ned. ℔ Stijfsel.
30	〃 〃 groene.	300	〃 〃 Blaauwsel.
20	〃 Bruine Boonen.	225	〃 〃 Lakmoes.
500	Ned. ℔ Suiker, brood of witte.	4,500	〃 〃 Soda.
500	〃 〃 〃 blankebasterd.	1,200	〃 〃 Zeegras.
450	〃 〃 〃 bruine.	4,000	〃 〃 Legstroo.
200	〃 〃 Thee, 1e. soort.	20	Mud Haver.
400	〃 〃 〃 2e. 〃	4	Riem Schrijfpapier 1e. soort.
200	〃 〃 Koffijstroop.	4	〃 〃 2e. 〃
750	〃 〃 Suikerbakkersstroop.	2	〃 Postpapier 1e. soort gr. f.
250	〃 〃 Aardappelmeel.	2	〃 〃 1e. 〃 kl. 〃
2,000	〃 〃 Zout.	2	〃 〃 2e. 〃 gr. 〃
30	Kan Genua-Olie 1e. soort.	2	〃 〃 2e. 〃 kl. 〃
40	〃 〃 2e. 〃	200	Ned. ℔ gedroogde zoete Appelen (in kwarten gesneden).
250	〃 Patent Olie.		
2,400	Ned. ℔ Groene Zeep.	100	〃 〃 zure Appelen (geboord).
1,650	〃 〃 Koffij.	150	〃 〃 Peeren (in haar geheel).
900	Vaten Bier, ½ Vaten van	26	Mud wit Zand.
80	Kan, voor één Jaar.	13	〃 Schulpzand.
1,000	Ned. ℔ Leidsche Kaas.	3	〃 Roode Bik.
350	〃 〃 Tabak 1e. soort.	3	〃 Brusselsche Aarde.

De **MONSTERS** van eenige **ARTIKELEN** liggen ter bezigtiging aan het Gesticht, terwijl de voorwaarden van levering en betaling op franco aanvrage kunnen verkregen worden bij den Huismeester van het Gesticht te Bloemendaal, of bij den Secretaris der Commissie van Toezigt te Haarlem.

De Inschrijvings-Biljetten moeten behoorlijk en duidelijk op Zegel geschreven (de prijzen per Ned. Mud, Kan, enz., uitgedrukt) gelegd worden in eene geslotene Bus, daartoe voorhanden ter Vergaderkamer der Commissie van Toezigt in het Gesticht, of franco en behoorlijk verzegeld toegezonden worden aan den Huismeester voornoemd, en bij hem zijn ingekomen daags voor de Aanbesteding.

Op den dag der Aanbesteding zullen ook nog Inschrijvings Biljetten worden aangenomen, van 8 tot 10 Ure Voormiddags, in eene daartoe geplaatste Bus, ten Huize alwaar de Aanbesteding zal plaats hebben.

Namens de Commissie van Toezigt voornoemd,
(18744) *de Secretaris* **A. VAN STRALEN.**

NEDERLANDSCHE RHIJNSPOORWEG.
AANBESTEDING
VAN 3200 TON RAILS, MET BIJBEHOORENDE PLATEN, LASSCHEN, BOUTEN EN HAAKNAGELS.

DE DIRECTIE maakt bekend, dat op 29 November, des Namiddags ten 2 Ure, in een der Localen boven het Goederen-Magazijn op het Station te Amsterdam, publiek zal worden **AANBESTEED:**

De Levering van 3200 Ton RAILS, 49 Ton ONDERLEGPLATEN, 98 Ton LASSCHEN, 17 Ton BOUTEN met dubbele Moer, 13 Ton BOUTEN met enkele Moer, 62 Ton HAAKNAGELS.

De Voorwaarden zullen van heden af ter lezing liggen bij de Directie te Amsterdam en bij den Ingenieur der Maatschappij te Utrecht, terwijl op Franco aanvrage bij genoemden Ingenieur een Exemplaar dier Voorwaarden is te ontbieden.

AMSTERDAM, 8 November 1860. **DE DIRECTIE.** (19043)

A. Q. J. VAN KEMPEN, Makelaar, als lasthebbende van zijne Meesters presenteert ten overstaan van den Deurwaarder B. D. BEETS, aan de Meestbiedenden of Hoogstmijnenden te Verkoopen:

CIRCA 50 BOOTEN
XERES WIJN.

De Verkooping zal geschieden op Dingsdag den 13den November 1860, ten Huize van A. VAN ES, in *de Brakke Grond*, in de Nes, te Amsterdam, des Avonds ten Zes Ure precies. (18798)

MAATSCHAPPIJ
TOT VERBETERING VAN DEN WERKENDEN STAND.
AMBACHTSSCHOOL

Het **BESTUUR** berigt aan **OUDERS UIT DEN ARBEIDENDEN STAND**, die hunne Kinderen op bovengenoemde **SCHOOL** wenschen geplaatst te zien, dat de **INSCHRIJVING** daartoe zal geschieden aan het Gebouw der Maatschappij, O. Z. Voorburgwal bij den Korte Niezel en wel gedurende de eerste Zes Werkdagen in December, des Avonds van 6 tot 9 Ure.

N. TETTERODE, *Voorzitter.*
(19122) **GEO. PECK JUNR.**, *Secretaris.*

H. J. VAN OGTROP en H. B. REESINCK, Makelaars, zullen op Maandag 26 November 1860, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, ten overstaan van de Notarissen G. SCHIMMEL en Mr. C. J. DIEMONT, presenteren te Verkoopen: N°. 1. Een hecht sterk en weldoortimmerd **HUIS**, met apart Verhuurd wordende BOVENWONINGEN en ERVE, staande en gelegen in de Langestraat achter het Hoekhuis van de Roomolensteeg, Buurt SS N°. 122. N°. 2. Een hecht sterk en weldoortimmerd **WINKELHUIS**, (waarin eene *Kom en-Eisch-Affaire* met goed succes wordt uitgeoefend), met apart Verhuurd wordende WONING en BOVENWONINGEN en ERVE, staande en gelegen in de Engelschesteeg bij den Nieuwendijk, Buurt L, N°. 744. N°. 3. Twee hechte sterke **WINKELHUIZEN**, met apart Verhuurd wordende BOVENWONINGEN en ERVE, staande en gelegen in de Engelschesteeg bij den Nieuwendijk Buurt L N°. 746 en 747. Breeder bij Billetten omschreven en te zien des Dingsdags en Donderdags alsmede op den Verkoopdag van 12 tot 2 ure. De Bewijzen van Eigendom en Veilconditie zullen vier dagen voor en op den Verkoopdag des Voormiddags ter lezing liggen ten Kantore van de genoemde Notarissen O. Z. Voorburgwal bij de Agnietenstraat. (19079)

UIT DE HAND TE KOOP:
EENE VAN OUDS ZEER GERENOMEERDE
BIERBROUWERIJ,

met KETEL, KUIPEN en KOELBAKKEN, voorts eene schoone en weldoortimmerde HUIZING, SCHUREN, STALLINGEN en GROOTEN TUIN.

En wijders met of zonder annexe **BOUW- EN WEILANDEN**, naar verkiezen.

De **BROUWERIJ** met **HUIZING** en **TUIN** kunnen dadelijk in gebruik worden aanvaard.

Alles staande en zeer aangenaam watervrij gelegen in de kom van de gemeente Reek, op ½ uur afstands van de stad Grave en ¼ uur van de Maas, nabij den grooten Weg van 's Bosch op Grave.

Te bevragen bij den Eigenaar G. VAN DER HEYDEN, Notaris te Ravenstein. (19001)

In eene **WELBEKLANTE ZAAK**, die een goed Bestaan oplevert, verlangt men een liefst **NIET MEDEWERKEND VENNOOT**, die een klein Kapitaal kan bijbrengen. Adres Franco, onder Lett. V. S., bij de Boekhandelaars M. SCHOONEVELD & ZOON, Beurssteeg, E 188, alhier. (19147)

Deze KUNSTLIJM, welke men gebruikt zonder te warmen of er iets bij te doen, blijft steeds liquide en is aan geen bederf onderhevig; zij kan niet genoeg aanbevolen worden voor Kantoor- en Magazijngebruik, in het Huishouden is dezelve onmisbaar, daar zoovele honderde zaken voorkomen, dat men zijne toevlugt tot de **KUNSTLIJM** moet nemen, welke dus tot veel gemak en zindelijkheid dient, alsook om Brieven en Pakjes digt te maken, Adressen op Koffers te plakken, enz, voor Kinderen om gebroken Speelgoed te maken, zindelijk Cartonnages te bewerken, enz.; tevens is het een uitmuntend **VERNIS** voor **LANDKAARTEN, PLATEN**, enz.

Het vullen der ledige Fleschjes **30 CENTS**, bij

ADRIAAN SCHAKEL,

Hoofd-Depôthouder te Amsterdam.
H. WILLE & C°., Rotterdam.

A. C. BELINFANTE, Stille Veer-kade, te 's Hage.
P. A. R. BOSCH, Utrecht, Choorstr.
H. ESKES, Zwolle.
F. P. ROEST, Middelburg.
H. SCHEEFHALS VAN DER HEIDEN, 's Hertogenbosch.
E. BEENS, Breda.
J. SCHOONMAN, Zutphen.
H. DE VRIES OOSTERVEEN, Meppel.
H. WILLE & C°., Hoorn.
A. CRANENDONC EN ZONEN, Nijmegen.
C. GEIJER EN C°., Haarlem.
S VONK, Dokkum.
C. H. VERAART, Berg. op Zoom.
J. VAN HULTEN, Veendum.
T. P. J. ROZENDAEL & ZONEN, Nieuwe Diep en Leeuwarden.

DEPOTHOUDERS gevraagd in Steden, hierboven niet vermeld. Brieven Franco. (19151)

Bij P. ENGELS, te Leyden, verschijnt de Tweede Druk van:

WAARHEEN?
EEN WOORD AAN DE LEZERS VAN
MAX HAVELAAR.

PRIJS 40 CENTS.

Wordt slechts voor rekening afgeleverd.
In weinig dagen was de eerste oplaag uitverkocht. (19100)

MEN VRAAGT TE KOOP:
EEN SCHOONER,
groot tusschen de 50 en 70 gemeten Lasten. Adres DE GRIJS & C°., te Amsterdam. Brieven Franco. (19144)

ROTTERDAM-BORDEAUX.

Het Stoomschip *HOLLANDER*, Kapt. VAN PUTTEN, vertrekt naar **BORDEAUX** Donderdag den 15den November e. k.
Adres bij SMITH & C°., te Rotterdam. (19133)

GOEDKOOPE SCHOOLKAARTEN
VAN NEDERLAND, EUROPA, HET OOSTELIJK EN HET WESTELIJK HALFROND,

Bewerkt door LASTDRAGER,
ONDER TOEZIGT VAN
W. A. ELBERTS.

HET STEL COMPLEET *f* 17. — AFZONDERLIJKE KAARTEN *f* 5.

ALLES BEHOORLIJK OP KATOEN GEPLAKT EN VAN ROLLEN VOORZIEN.

Bij de zamenstelling dezer **KAARTEN** heeft men ter bevordering der duidelijkheid, veel wat voor het Onderwijs niet noodzakelijk geacht konde worden, weggelaten. Om hierin niet willekeurig te werk te gaan, is het den Uitgevers doelmatig voorgekomen, het Leerboek der Aardrijkskunde van Dr A. A. VAN HEUSDEN, ten dienste van hen, die zich tot de lessen bij de Koninklijke Academie voor de Zee- en Landmagt wenschen voor te bereiden, tot leiddraad te nemen. Alle namen, in dit Handboek vermeld, worden op de Kaarten gevonden.

ZWOLLE. **DE ERVEN J. J. TIJL.** (19163)

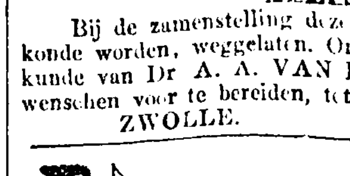

CORK STEAM-SHIP-COMPANY.
ROTTERDAM EN LIVERPOOL.
HET SCHROEFSTOOMSCHIP
OSPREY, 800 Tons, Kapitein S. BERTRIDGE.
vertrekt van **ROTTERDAM** naar **LIVERPOOL**
ZONDAG 18 NOVEMBER.
(19171) Adres bij den Agent **PH. VAN OMMEREN.**

LEVERING VAN DUINWATER.

ZONDER VOORSCHOT VAN TOESTELLEN.

INGEVOLGE BEKOMEN TOESTEMMING VAN DE DIRECTIE DER DUINWATER-MAATSCHAPPIJ.

DE ONDERGETEEKENDEN voornemens zijnde om het **WATER-VERBRUIK** in GEDEELTEN VAN WONINGEN te dezer Stede te vergemakkelijken en den Aanleg der Toestellen daarbij *minder bezwaarlijk* te maken, hebben van de Directie der Duinwater-Maatschappij de toestemming bekomen, om voor de levering van Water, in Perceelen door meerdere Gezinnen bewoond, in zijn geheel te Contracteren, en met ieder der Bewoners te Hercontracteren.

Voorwaarden en Prospectussen zijn hiervan te bekomen ten hunnen Kantore Spiegelstraat tusschen de Heeren- en Keizersgrachten, X 653.

(19086) **P. RIEBEL** EN **I. J. BURGESS.**

WELGEMEENDE HUWELIJKS-AANVRAAG.

Een **JONG MENSCH**, van ruim 30 jarigen leeftijd, P. G., eene Fatsoenlijke Betrekking bekleedende, doch die hem verhindert met het Schoone Geslacht in aanraking te komen, zoekt langs dezen weg de gelegenheid om met een **MEISJE** of **JONGE WEDUWE** in **KENNIS** te geraken, om bij wederzijdsch goedvinden tot een **HUWELIJK** over te gaan. Een gunstig voorkomen, goed Humeur en Burgerlijk Vermogen zijn Vereischten. Daar deze Aanvrage opregt gemeend is, en men desverkiezende de Brieven aan een bepaald Adres terug kan ontvangen verzoekt men duidelijke opgave en kan men van de meeste Discretie overtuigd zijn. Verzoeke Brieven Franco, onder Lett. X. Y. Z., Bureau Handelsblad. (19090)

FABRIEK VAN

VERDUURZAAMDE LEVENSMIDDELEN.

SUYLING & VAN DEN ESCH, Eigenaren der op groote schaal nieuw opgerigte **FABRIEK** te 's HERTOGENBOSCH, van **VERDUURZAAMDE LEVENSMIDDELEN**, adverteren, dat zij thans compleet gesorteerd zijn in alles wat voor SCHEEPSGEBRUIK, MARINE en KOLONIEN tot hun Vak behoort. Berigten tevens Heeren REEDERS, HANDELAREN en GEZAGVOERDERS van Schepen, dat zij als hunne eenige **AGENTEN** voor NOORD HOLLAND hebben aangesteld de Heeren H. VAN VEEN & ZOON, Buitenkant, U 90, te AMSTERDAM, bij welke Heeren steeds een ruim **ASSORTIMENT** tot directe levering in voorraad zal zijn.

CERTIFICATEN wegens uitmuntende Kwaliteiten, afgegeven na gedane Reizen, liggen bij gemelde Agenten ter inzage. (18119)

FEEST-GESCHENKEN

VOOR AANKOMENDE MEISJES,

uitgegeven door P. N. VAN KAMPEN, te Amsterdam.

MISS YONGE, (Schrijfster van VIOLETTE) HENRIETTE LANGFORD, Een verhaal uit het Engelsch door MARIETTE. In Postformaat, met Vignet, ingenaaid *f*2.50, geb. in Linnen *f*2.90.

MISS ELIZABETH SEWELL, (Schrijfster van GEERTRUIDA), AMY HERBERT. Een boek voor Meisjes, met Vignet en Plaat, geb. in Linnen *f*2.25.

————————, GEERTRUIDA, of de liefde des Geloofs. Tweede Druk in Postformaat, 2 deelen met Staalgravuren, ing. *f*3.20, geb. in Linnen *f*3.90.

Mevr. de WED. **A. B. VAN MEERTEN,** Woorden van Moederlijke liefde aan mijne Dochter MATHILDA. Met Vignet, ing. *f*1.60, geb. in Linnen *f*1.90.

TEVENS IS ALGEMEEN VERKRIJGBAAR OF TE ONTBIEDEN DE DERDE DRUK VAN DEN

KINDERBIJBEL.

OF BIJBELSCHE VERHALEN VOOR JONGE KINDEREN.

5 Stukjes in één Bandje, met 10 Plaatjes *f*3.90, (ingenaaid voor Schoolgebruik, *f*1.60). (19080)

RASPAIL'S VOLKSGENEESKUNDE.

NIEUWE EN EENVOUDIGE WIJZE om de meeste Ziekten spoedig en gemakkelijk te genezen, volgens de wijze van **RASPAIL.** Naar de 4de Hoogduitsche en 13de Fransche uitgave. Vertaald door een Doctor in de Geneeskunde. 2de Druk. Prijs *f*1.25. (19000)

JOH. VISSER te Amsterdam heeft uitgegeven, en alom verkrijgbaar gesteld:

BELANGRIJKE VERHALEN,

UIT DE ENGELSCHE LIJFSTRAFFELIJKE REGTSPLEGING.

Door een' Ambtenaar van de Opsporings-Policie te Londen, Twaalftal Verhalen uit het Engelsch in gr. 8°. Prijs *f*2.70. (18402)

Bij P. VAN ZWEEDEN, te Groningen, zijn verschenen:

3 MILITAIRE WERKEN VAN RUSTÖW,

en door den Kapt. L. C. DE FREMERY bewerkt.

I. DE ITALIAANSCHE OORLOG van 1859. Met 3 uitslaande Kaarten der Veldslagen van Montebello, Magenta en Solferino *f* 4.10. — **II. DE OORLOG** in zijn aard, middelen en doel. Bevattelijk overzigt der Krijgswetenschap in haren geheelen omvang. Met 12 uitslaande Platen *f* 8.50. — **III. KRIJGSGESCHIEDENIS VAN DEN NIEUWEREN TIJD** (1792—1856). Met 2 uitslaande Platen *f* 8.70, gebonden *f* 9.30. (19083)

Bij J. G. BROESE te Utrecht, is uitgegeven:

BIJDRAGEN TOT DE KENNIS VAN HET GETROKKEN GESCHUT,

DOOR **A. G. KEMPERS,** Kapitein der Artillerie.

MET 5 PLATEN *f*2.70.

Een allerbelangrijkst **WERK** dat der bijzondere attentie van HH. Officieren van alle Wapenen, en van ieder die in de Krijgswetenschap belang stelt wordt aanbevolen. Het bevat al het merkwaardige, dat de wetenschap tot heden over dit zoo belangrijk onderwerp in Europa heeft opgeleverd. (18759)

De Boekhandelaar H. C. A. CAMPAGNE, te Tiel, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

HANDBOEK

VOOR DE TOEPASSING DER NEDERLANDSCHE WET OP HET REGT VAN

SUCCESSIE EN VAN OVERGANG,

DOOR **W. DE GELDER,**

OUD-INSPECTEUR DER REGISTRATIE, ENZ.

PRIJS *f* 3.75.

Dit Werk bevat niet alleen een volledigen Commentaar op de Wet, maar tevens eene groote menigte **FORMULIEREN** voor Memoriën van Aangifte en is daardoor, als Handboek, voor Practisch gebruik uitnemend geschikt. Slechts weinige Exemplaren zijn meer voorhanden. (18464)

NAAR BATAVIA

ligt te AMSTERDAM in LADING, voor GOEDEREN en PASSAGIERS:

Het snelzeilend gekoperd **BARKSCHIP** *HUIDECOPER*, Kapt. C. J. N. BLOK, voerende een geëxamineerden Doctor; vertrekt begin November. Adres bij de Cargadoors P. VARKEVISSER & ZONEN te Rotterdam, en HOYMAN & SCHUURMAN te Amsterdam. (15456)

NAAR BATAVIA

ligt te ROTTERDAM in LADING voor GOEDEREN en PASSAGIERS:

Het snelzeilend Gekoperd **BARKSCHIP** *NEDERLAND EN ORANJE*, Kapt. L. T. RUYVEN, voerende een geëxamineerden Doctor. **Vertrekt begin November. Adres bij de Cargadoors P. VARKEVISSER & ZONEN.** (15457)

AANZOEK TEGEN GOEDE PROVISIE.

Een **ETABLISSEMENT** verlangt, ter verdere uitbreiding zijner Zaken, **ADRESSEN** te ontvangen van soliede **PERSONEN** in alle Provincien en Gemeenten. Hierdoor is een goed Bestaan te verwerven voor Agenten, Beambten of Handelsreizigers, enz. enz.

Bijzonderheden zijn te vernemen bij HAASENSTEIN EN VOGLER te Hamburg. (17854)

TE KOOP tegen een matigen Prijs, een welluidend, goed onderhouden **SECRETAIRE-BUISORGEL**, in fraai MAHONIJHOUTEN KAST. Te bevragen bij den Boekhandelaar J. BLEEKER, Prinsengracht over het Amstelveld. (19126)

FABRIEK EN MAGAZIJN

VAN

G. H. ZIEGELAAR,

Dam, 522, Amsterdam.

Engelsche Patent HEEREN LAARSJES,

ondoordringbaar voor vocht, à *f* 8 het Paar.

AMERIKAANSCHE GOM-OVERSCHOENEN,

1e Kwaliteit, welke in sterkte, nette fatsoenen en glans alle nagemaakte overtreffen,

Mans *f* 2, Vrouwen *f* 1.50 het Paar,

Vrouwen 2e Kwaliteit *f* 1 het Paar.

WARME VILT-PANTOFFELS,

met beste Lederen Zolen, extra sterk en fraai van Kleur en dessins,

Mans *f* 1.50, Vrouwen *f* 1.25 het Paar.

CHEVREAU ELASTIEKE

HEEREN- EN DAMES-LAARSJES, ETC., ETC.,

voor de alom bekende lage en vaste prijzen.

GEZONDHEIDSZOLEN à 25 Cents het Paar. (19150)

Tegen 1 Januarij 1861 wordt in de Gemeente EDAM gevraagd, een geschikt PERSOON voor de Betrekking van **OPZIGTER** der Gemeentewerken, in staat om de vereischte Bestekken en Begrootingen, zoo voor het vernieuwen als voor het onderhoud der Werken te leveren, op eene Jaarwedde van *f* 600. Onder overlegging van Bewijzen van kunde en goed gedrag, gelieven Sollicitanten zich franco aan te melden bij den Burgemeester vóór 24 November e. k., zullende na den 15den dezer de Instructie ter inzage op de Secretarie liggen.

EDAM, 2 November 1860.

Burgemeester en Wethouders der gemeente Edam,

G. J. VERSTEEGH.

De Secretaris,

(18878) **J. DE BRUINE** JOHZ.

BILLARD.

Er wordt **TE KOOP** gevraagd: Een niet al te groot **BILLARD** met al deszelfs Toebehooren en goed onderhouden. Opgaaf van prijs en waar te bezigtigen, onder het woord BILLARD. Brieven Franco Bureau Handelblad. (19123)

MEN VRAAGT TE HUUR

tegen 1 Mei 1861: Een **HUIS**, Keizersgracht, Heerengracht of Prinsengracht, tusschen Leidschestraat en Amstel, den Huurprijs van *f* 800 niet te boven gaande; hoofdvereischten zijn 1 of 2 ruime Vertrekken. Verzoeke opgaaf van Stand en Prijs onder Lett. A. bij den Boekhandelaar H. A. VAN HELDEN, Heiligen Weg, D 230, te Amsterdam. (19152)

OPROEPING VAN

BEURTSCHIPPERS,

VAN EN OP AMSTERDAM DE ZUIDERZEE BEVARENDE.

Het plan dezer **OPROEPING** is eene onderlinge verzekering aan te gaan of daar voorloopig over te raadplegen, op Dingsdag 20 November 1860, ten huize van den Heer BRUININGRAAF, te Amsterdam, tegenover het Zeeregt.

't Welk doende, **A. THOMAS Hz.**,

Beurtschipper op Almelo.

J. SMIDT,

(19164) Idem op Assen.

HANDELS-LITTERATUUR.

DE HANDELSLEER of Practische Theorie van den koophandel in al zijne vertakkingen 894 pag. *f*6.50.

DE KOOPMANS GOUDMIJN. Leerboek der Warenkennis. 508 pag. druks. *f*3.90.

DE KOOPMAN. Volledig Handboek over den koophandel in zijn geheelen omvang, fabriekwezen en nijverheid daaronder begrepen. 2de dr. compl. in 9 a 10 afl., elke afl. bevat 80 pag. letterdruk per afl. *f*0.65.

DE CORRESPONDENT of volledig handboek om briefwisseling te voeren naar den hedendaagschen stijl. 454 pag. druks. 2de druk. *f*1.25.

ENGELSCHE KOOPMANS CORRESPONDENTIE 136 pag. druks 2de druk *f*0.75.

FRANSCHE KOOPMANS-CORRESPONDENTIE 136 pag. druks. 2de druk *f*0.75.

DUITSCHE KOOPMANS CORRESPONDENTIE. 152 pag. druks. *f*0.90.

LEYDEN. **D. NOOTHOVEN VAN GOOR,** (19158)

Bij J. BRANDT & ZOON, te Amsterdam, JOH. ENSCHEDÉ & ZONEN, te Haarlem, de Erven R. J. SCHIERBEEK en de Erven Wed. M. VAN HEYNINGEN BOSCH, te Groningen, is uitgegeven en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar:

BLOEMLEZING UIT DE EVANGELISCHE GEZANGEN,

ten dienste der Jeugd, in Scholen, Catechisatien en Huisgezinnen, bewerkt door Ds. C. E. VAN KOETSVELD, te 's Gravenhage.

Op ordinair Papier ingenaaid. . . . . à 20 Cents.

Op ordinair Papier in Linnen Band . . . . " 35 Cents.

Op best zwaar Velin Papier in rood Linnen Band met Vergulde Stempel en Verguld op Snede . . . " 90 Cents. (19116)

H. C. SUSAN CHzoon, te 's Gravenhage, heeft heden uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld, een NIEUW GESCHRIFT VAN

PHILALETHES,

GETITELD:

POLITIEK COMEDIE-SPEL.

PRIJS. . . . . *f* 0.60.

Met het oog op de bestaande spanning tusschen een deel der Tweede Kamer en de Regering, wordt in het bijzonder opmerkzaam gemaakt op deze nieuwe en merkwaardige BROCHURE, die, niet minder dan **PHILALETHES'S** vorige geschriften, bestemd is, om door duizenden in het Land te worden gelezen. (19156)

De Boekhandelaar T. DE BRUYN, te Utrecht, zal 10—13 December publiek verkoopen, de uitmuntende

HISTORISCHE ATLAS DER NEDERLANDEN,

waarbij de fraaiste en zeldzaamste **PLATEN** en **PORTRETTEN**, **ZINNE-** en **SPOTPRENTEN** en vele betrekkelijk de *Buitenlandsche Geschiedenis*, gevolgd door verschillende Prenten, Portretten en Teekeningen. Nagelaten door wijlen den Wel-Ed. Zeer Gel. Heer Dr. **G. MUNNICKS VAN CLEEFF**, Lid van de Prov. Staten en den Gemeenteraad van Utrecht, enz.

De **CATALOGUS** is à 60 Cents te bekomen.

Bovengenoemde zal binnen kort Verkoopen:

De nagelaten **BOEKEN** en **PLAATWERKEN** van wijlen de Wel-Eerw. Heeren **C. D. VIEHOFF** en **J. REBEL**, Predikanten te Utrecht en te Overlangbroek.

In het Voorjaar van 1861 de nagelaten **BIBLIOTHEKEN** van wijlen den Wel-Ed. Zeer Gel. Heer Dr. **G. MUNNICKS VAN CLEEFF** en den Wel-Ed. Gestr. Heer Mr. **C. L. SCHÜLLER TOT PEURSUM**, te Utrecht.

Aan de Inteekenaren is verzonden:

JHR. **J. J. DE GEER**, BIJDRAGEN TOT DE GESCHIEDENIS EN OUDHEDEN DER PROVINCIE UTRECHT. Ie. Gedeelte met eene Photographie van het Praalgraf te IJsselstein en Afbeeld. van Zegels. Pro 2 Stn. compleet, *f* 5. (18540)

D. A. THIEME, te Arnhem, heeft uitgegeven:

EEN ZOMER IN HET NOORDEN,

door GERARD KELLER.

Eerste deel. Rojaal 8°. Met drie groote gekleurde Platen. Prijs *f* 2.70. Het tweede en laatste deel is ter perse.

DE VIRGINIËRS,

Een verhaal uit de vorige Eeuw, door W. M. THACKERAY. Uit het Eng., door Dr. M. P. LINDO. Drie deelen, gr. 8°., met drie Titelplaten. Prijs *f* 9.00.

GULDENS-EDITIE N°. 16.

COQUETTERIE, door HENRIETTE MARIA L***. Derde Druk. 244 Pag. *f* 1.—

N°. 1—15 dezer Editie is alom voorhanden. Elk deel is afzonderlijk verkrijgbaar.

KEUR VAN SCHERTS EN LUIM.

Uit onderscheidene Nederlandsche Dichters, verzameld door W. J. VAN ZEGGELEN. Tweede druk. Twee Deelen, Post 8vo, met geïllustreerde Omslagen en Titelvignetten. . . . *f* 2.60.

HET LEVEN VAN JEZUS VOOR KINDEREN,

door A. H. VAN DER HOEVE, Predikant te Keppel.

NIEUWE UITGAVE. Twee deelen in één Band, post 8vo. met eene Staalgravure. 332 bladz. *f* 1.90. (18270)

WINTER-SAISON

IN BAD HOMBURG VOR DER HÖHE.

Die Wintersaison von Homburg bietet den Fremden alle Annehmlichkeiten und Zerstreuungen grószerer Städte.

Das groszartige Conversationshaus, welches das ganze Jahr hindurch geöffnet bleibt, enthält prachtvoll decorirte Räume, einen groszen Ball- und Concertsaal, einen Speise Salon, Kaffee- und Rauchzimmer, mehrere geschmackvoll ausgestattete Conversationssäle, wo Trente-et-quarante und Roulette unter Gewährung auszergewöhnlicher Vortheile aufliegen, indem Ersteres mit einem halben Refait und Letzteres mit einem Zéro gespielt wird. Die tägliche Bankeinlage am Trente-et-quarante ist auf 300,000 Franken, das Maximum auf 12000 Franken festgesetzt. Das grosze Lesecabinet steht dem Publicum unentgeltlich geöffnet, und enthält die bedeutendsten Deutschen, Französischen, Englischen, Italienischen, Russischen, Polnischen und Holländischen Politischen und Belletristischen Journale. Die Restauration ist dem rühmlichst bekannten Hause Chevet aus Paris anvertraut.

Jeden Abend läszt sich die beliebte Kurkapelle von Garbe und Koch in dem groszen Ballsaale hören.

Bälle, Concerte und andere Festlichkeiten wechseln wie in der Sommersaison fortwährend mit einander ab; eine ausgezeichnete Französische Vaudeville-Gesellschaft ist engagirt, welche wöchentlich zwei bis driemal im Japanischen Saale Vorstellungen gibt:

Grosze Jagden in weitem Umkreise enthalten sowohl Hochwild als alle andere Wildgattungen.

BAD HOMBURG ist durch die neue Eisenbahn-Verbindung gleichsam eine Vorstadt Frankfurts geworden; 16 Züge gehen täglich hin und her, — der letzte um 11½ Uhr — und befördern die Fremden in einer halben Stunde; es wird denselben dadurch Gelegenheit geboten, Theater, Concerte und sonstige Abendunterhaltungen Frankfurts zu besuchen.

HOMBURG befindet sich durch die Vollendung des Rheinischen und Baierisch-Oesterreichischen Eisenbannetzes im Mittelpunkte Europa's, **Man gelangt von Wien in 24 Stunden, von Berlin in 15 Stunden, von Paris in 16 Stunden, von Londen in 24 Stunden, von Brussel und Amsterdam in 12 Stunden, vermittelst directer Eisenbahn nach HOMBURG.** (16115)

AMSTERDAM, Maandag 12 November.

De letterkundige afdeeling der koninklijke academie van wetenschappen hield heden hare gewone vergadering, welke werd bijgewoond door de HH. de Wal, Koenen, Scholten, Leemans, Sloet, van Heusde, G. de Vries Az., Janssen, Delprat, Bakhuizen v. d. Brink, Bake, M. de Vries, Opzoomer, Fruin, Karsten, Boot, Nijhoff, Moll, Harting, Brill, de Geer, Millies, en van den Bergh.

De secretaris doet mededeeling van ingekomen brieven en stukken.

De Heer Bake heeft zijne aangekondigde nadere bijdrage over de verhandeling περὶ ὕψους, aan Longinus toegeschreven, voorgelezen. Spr. deed zijne bijdrage voorafgaan van eene uiteenzetting der redenen, welke hem tot het doen dier nadere bijdrage hebben bewogen. Hij zeide, dat de bedenkingen van den Heer Vaucher, Hoogl. te Genève, over hetzelfde onderwerp gemaakt in zijn werk: *Etudes critiques sur le traité du Sublime et sur les écrits de Longin*, hem tot het doen dier nadere bijdrage hadden geleid en dat zij derhalve tevens moet strekken tot wederlegging dier bedenkingen. De bijdrage zal in de verslagen en mededeelingen worden opgenomen. De Heer Bake zal echter zijn werk nog herzien en meer uitwerken, alvorens die aan den druk te leveren.

De Heer Karsten zet zijne mededeeling voort over de pleitrede van Cicero voor Sextus Roscius van Ameria, waarvan hij in de vorige vergadering het eerste gedeelte had voorgedragen. De mededeeling, bestemd voor de werken der academie, wordt in handen gesteld van de Heeren Boot en Kappeyne van de Copello, om daarover verslag uit te brengen in de vergadering van Januarij eerstkomende, terwijl de commissie tevens gemagtigd wordt om het advies van den Heer Bake in te winnen.

Daarna heeft de Heer Sloet aan de academie aangeboden, tot plaatsing in hare werken: Eene geschiedenis van den Hof te Voorst met zijne onderhoorige personen en erven. Hij doet die aanbieding vergezeld gaan van eenige woorden tot toelichting van het doel des schijvers met de zamenstelling van dit werk, waaraan een 60tal bijlagen zijn toegevoegd, welke uit het provinciaal archief van Gelderland zijn overgeschreven. Het stuk wordt in handen gesteld van eene commissie, bestaande uit de HH. de Wal, Nijhoff en de Geer.

De Heer van Heusde heeft daarna eene bijdrage geleverd over de regtskennis en regtswaardering van Horatius. Deze spreker heeft slechts het eerste gedeelte, namelijk dat over de regtskennis van Horatius voorgedragen. De HH. de Wal, Karsten en van Heusde wisselen hierover van gedachten. De Hr. van Heusde zal het tweede gedeelte zijner verhandeling later aanbieden, alsdan zal het geheel in handen worden gesteld van eene commissie tot beoordeeling of de verhandeling geschikt is, om in de werken der academie te worden opgenomen.

Wegens het vergevorderde uur is de Heer Janssen uitgenoodigd om zijn voorstel over de uitgave van de oudste vaderlandsche monumenten te ontwikkelen.

Daarna is de vergadering gescheiden.

Z. M. heeft bij besluit van 3 dezer, aan den Heer W. J. H. Graven, den personelen titel van hoofd-commissaris van politie te Maastricht verleend.

Wij vernemen, dat het Z. K. H. den Prins van Oranje behaagd heeft, als Beschermheer van het zoo gunstig bekende genootschap „door Oefening grooter," aan den voorzitter daarvan eene vorstelijke bijdrage te doen toekomen in het belang van den grooten wedstrijd op het gebied van dichtkunst en uiterlijke welsprekendheid, welke door die instelling is uitgeschreven en in den loop des volgenden jaars zal worden gehouden.

Wij waren heden in de gelegenheid de laatste repetitie der opera *Rigoletto*, welke morgen avond door het Italiaansche opera gezelschap ten gehoore zal gebragt worden, bij te wonen. Voor zoover wij, door hetgeen wij heden gehoord hebben, over de voorstelling van morgen avond kunnen oordeelen, komt het ons voor, dat zij groote kansen heeft, aan het publiek te bevallen; de prima donna Noëmi de Rossi, met welke wij bij deze gelegenheid kennis maakten, schijnt ons toe een zeer zuiver en tamelijk omvangrijk sopraangeluid te bezitten; terwijl ook de Heeren Giovanni Capponi en Antonio Borella wel voor hunne taak berekend schijnen. Indien de voorstelling van morgen avond zoo goed slaagt als de door ons bijgewoonde repetitie reden geeft te verwachten, dan gelooven wij, dat het publiek zeer voldaan den schouwburg zal verlaten; zooveel is nu reeds zeker, dat het te betreuren is, dat de voorstellingen van het Italiaansche gezelschap niet met deze opera een aanvang genomen hebben.

Men meldt ons uit Frankfort dd. 11 Nov.: Het comité van belanghebbenden bij de Rijnvaart, heeft gisteren alhier wederom eene bijeenkomst gehouden. Het doel dier bijeenkomst was zoo veel mogelijk eenen gunstigen invloed uit te oefenen op de te Carlsruhe door de Duitsche Rijnoeverstaten gehouden conferentie, waarin de zaak der Rijntollen, in verband met het vraagstuk der doorvoerregten van het Duitsche Tolverbond reeds sinds eenige weken behandeld wordt. Zoo ook al voor het oogenblik eene algeheele opheffing der belemmeringen van de Rijnvaart op den bekenden tegenstand van sommige Staten mogt afstuiten, zoo zullen toch, naar het zich laat aanzien, de pogingen van het comité, waardoor in den laatsten tijd eene zoo krachtige uiting der openbare meening is in het leven geroepen, binnen kort eene niet onbelangrijke vermindering der scheepvaartregten ten gevolge hebben.

---

* 's GRAVENHAGE, 12 Nov. Z. M. de Koning heeft heden in een bijzonder gehoor ontvangen den kolonel Scharten, van het werfdepot te Bieberich.

— Heden namiddag heeft er ten hove familie-diner plaats.

— Op de heden gehouden toonmarkt was de aanvoer grooter dan de vorige week. De prijs was op de spoelingmarkt van 17 tot 20 cents en die van de weimarkt van 20 tot 25 cents vuil de 5 ons.

— Dezer dagen zijn de directeuren over den arbeid in de strafgevangenissen van het rijk alhier vergaderd geweest, om, even als elk jaar geschiedt, het plan van den arbeid in de gevangenissen, voor 1861 te ontwerpen.

* LEEUWARDEN, 11 Nov. De zaak der regeling van het lager onderwijs in deze gemeente heeft thans haar volle beslag gekregen, door de vaststelling ook van de tractementen der hoofd- en hulp onderwijzers. Die van de eersten variëren van *f* 1300 met vrije woning of huishuur ad *f* 300 tot *f* 900 met huishuur ad *f* 200, en die van de laatten van *f* 600 tot *f* 200. Het jaarlijksch tractement van den hoofd-onderwijzer in de Fransche dag- en kostschool voor jongens en dat van de hoofdonderwijzeres in gelijke school voor meisjes, is bepaald voor ieder leerling op *f* 52, benevens vrije woning of huishuur ad *f* 600. Wijders is door den raad besloten tot tijdelijke in dienst stelling van hulpscholen, in afwachting van de nieuw te bouwen school-localen en hunne in dienst stelling. Met opzigt tot de Israëlitische armenschool is besloten, het schoolgebouw, tot hiertoe voor die inrigting afgestaan, met 1 Jan. 1861 te doen dienen voor de 2de gemeente-armenschool. De kinderen van de Israëlitische armenschool zullen met dat tijdstip op de gemeente-armenscholen worden geplaatst.

— Men zal zich herinneren, dat kort geleden in de dagbladen is melding gemaakt van eene aanvrage om concessie tot verbinding van het eiland Ameland aan den vasten wal. Uit eene door de Gedep. Staten aan de Staten dezer provincie gedane mededeeling te dier zaken blijkt thans, dat door Jhr. Mr. P. J. W. Teding van Berkhout, te Hoenloo, aan den Koning een adres is ingediend, houdende verzoek, dat hem concessie worde verleend tot landaanwinning en latere bedijking van dat gedeelte der Friesche Wadden, dat begrepen is tusschen het eiland Ameland en de Friesche kust van Paesens tot aan het dijkhuis de Zwarte Haan, op voorwaarden, door den adressant uiteengezet, waarvan de voornaamste is, dat tot ondersteuning der onderneming van rijkswege zal worden verleend een renteloos voorschot van de eerst benoodigde kapitalen, gedurende een zeker getal jaren, overeenkomstig den vermoedelijken tijd, tot uitvoering van het plan benoodigd. De adressant wenscht, dat dit voorschot zal worden verstrekt bij jaarlijksche termijnen, en dat evenzeer de terugbetaling daarvan op gelijke wijze zal plaats hebben. Het bedrag van het voorschot wordt door hem berekend op niet minder dan 2 millioen, gedurende 20 jaren, na afloop van welken tijd de termijnsgewijze terugbetaling zou aanvangen.

— Gedurende de maand October zijn in deze provincie aan de longziekte gestorven 60 en te dier zake afgemaakt 89 runderen, bedragende daardoor het totaal sedert 1 Jan. jl., 1861, of 449 minder dan in 1859 over gelijk tijdsverloop. Gedurende dezelfde maand zijn 49 nieuwe beslagen aangetast en 54 beslagen gezond verklaard.

* FRANEKER, 10 Nov. In de jongst gehoudene raadsvergadering is, met het oog op den te leggen spoorweg, besloten, de Regering aan te bieden den benoodigden grond tot stichting van een stationsgebouw alhier, ter plaatse, waar men dit mogt wenschen te hebben, met te kennengeving tevens, dat het den raad aangenaam zoude zijn, indien de lijn mogt komen te loopen ten noorden en in de onmiddellijke nabijheid dezer stad.

* WILLEMSTAD, 11 Nov. De Heer B. Sonneveldt is als minste inschrijver aannemer geworden der leverancie van het munitiebrood voor het garnizoen te dezer stede gedurende het aanstaande jaar tegen den prijs van $10\frac{92}{100}$ cents het ration van 75 looden.

TELEGRAMMEN van het Kon. Meteorol. Observat. te Utrecht, dd. 11 Nov.

NAMEN DER PLAATSEN.	Barometer-afwijking.	WIND. Rigting.	WIND. Kracht	Temperatuur.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millimet.					
Brest......	— 9.3	N.O.	1	+3.7c	betrokken.	kalme zee.
Havre......	—	O.Z.O.	1	3.7	bewolkt.	holle zee.
Parijs......	— 4.1	N.O.	1	1.1	goed.	—
Hartlepool.	—	—	—	—		—
Plymouth..	—	—	—	—		—
Portsmouth	—	—	—	—		—
Utrecht....	+ 2.3	O. Z. O.	2	1.8	betrokken.	—

10 Nov. Grootste verschil der afwijk. tuss. Hartlepool en Brest.........15.6
11 „ „ „ „ „ „ Utrecht „ Idem.........11.6

METEOROLOGISCHE WAARNEMINGEN van 12 November 9 u.

NAMEN DER PLAATSEN.	BAROMETER.	WIND. RIGTING.	WIND. KRACHT.	TEMPERAT.
Maastricht.......	46.20	O. Z. O.	2	2.6
Groningen.......	50.74	O.	9	11
Nieuwed. (Helder)	49.09	O. t. Z.	4.5	0.4
Vlissingen.......	46.05	O.	2	0.9
Grootste verschil..	G. 0.15 V.	O.	2	0.9

LAATSTE BERIGTEN.

LONDEN, Zondag 11 November.

Reuters Office heeft het volgende berigt uit Shanghae van 20 Sept. ontvangen. De onderhandelingen zijn uitgesteld ter zake van de geldelijke schadeloosstelling. De troepen der geallieerden rukken naar Pekin op. Het leger was den 10den te Young-buny in aangekomen. Men ondervond bezwaren om vervoermiddelen te bekomen. Onder koelies was veel desertie ontstaan; 2000 man zijn ter bescherming van Tientsin achtergelaten. De opstandelingen houden zich stil.

ROTTERDAM, 12 Nov. Garst *f* 3, Kanariezaad *f* 7½, Koolzaad *f* 6, Boekweit *f* 5 hooger; Haver *f* 6 lager.

Meekrap weinig geveild en hooger. De handel was van weinig beteekenis.

SCHIEDAM, 12 Nov. Moutwijn *f* 14; Genever *f* 19½; Amst. Proef *f* 20¾.

ROTTERDAM, Maandag 12 Nov. W. S. 2½ pCt. $62\frac{11}{16}$; Dito 3 pCt. $75\frac{7}{16}$; Dito 4 pCt. 97½; Portug. 3 pCt. 43¼; Rusland te Londen 3 pCt. 61⅝; Dito 4½ pCt. 1860 89⅛; Dito 1855 6de Serie 96⅝; Dito Spoorweg-Aand. volgef. 207¾; Oostenr. Metal. 46¼; Dito 2½ pCt. 25; Dito Nat. 54; Dito Zilver 67¾; Gren. Uitg. $5\frac{11}{16}$.

PER TELEGRAAF.

LONDEN, HEDEN, Maandag 12 November.

De Arabia heeft berigten uit New-York aangebragt, loopende tot 30 Oct. Wissel op Londen 108 a 108¾. Katoen met veel variatie. Tarwe 2 sh. hooger. Te New-Orleans was den 29sten Oct. Katoen middling 11¼ a 11½ genoteerd.

TWEEDE DEPECHE.

Reuter's Office heeft de volgende telegrammen ontvangen.

SHANGHAE, 20 September. Zijde met levendigen omzet, 4000 pond zijn afgedaan. Uitvoer 21,500. Wissel op Londen ½ lager. Vrachten dalende. Te Foochowfoo was Thee 12½ a 26½.

CANTON, 26 September. De rebellen oefenen een nadeeligen invloed uit op den handel. Uitvoer van Thee 25,410,000 pond.

MELBOURNE, 26 September. Uitvoer van goud 133,511 oncen.

CALCUTTA, 8 October. Ruwe Zijde 2 lager; Indigo flaauw: Koper gerezen; Wissel op Londen 2.0½; Vrachten dalende.

DERDE DEPÊCHE.

De *Morning Post* deelt als officieel het volgende berigt mede:

SHANGHAE, 26 Sept. Sir Hope Grant heeft twee regementen naar het moederland teruggezonden. De andere regementen maken zich gereed om naar Engeland terug te keeren. De vrede met China is onderteekend.

LONDEN, HEDEN, Maandag 12 November.

Suiker zeer vast. — *Koffij* ferm prijsh. — *Rijst* souteneert zich. — *Granen* vast. — *Lijnolie* 30. — *Raapolie* 42.6.

LONDEN, HEDEN, Maandag 12 Nov. Consols 93¼ a ⅜; Mexik. 22 a ¼; Portug. —; 3 pCt. Spanje 49¼ a ¾; 1¾ pCt. Dito 40½ a ¾; Amort. 24; 4½ pCt. Russen —; 2½ pCt. Holl. —; 4 pCt. Dito —.

Beurs vast.

LIVERPOOL, HEDEN, Maandag 12 November.

Van *Katoen* heeft men 12,000 b. tot gesouteneerde prijzen. afgedaan.

BERLIJN, HEDEN, Maandag 12 November.

Rogge: Nov./Dec. 52¼, Dec./Jan. 51½, Voorjaar 50½; *Raapolie* Nov./Dec 11⅓; Dec./Jan. 11⅓; Voorjaar $12\frac{7}{24}$.

BERLIJN, HEDEN, Maandag 12 Nov. 5 pCt. Metalliek 48⅞; Dito Nation. 57; Dito N. Loten 1860 66¼; Stieglitz 5de Serie 92⅝; Dito 6de Serie 101¼; 3 pCt. Eng. Russen 61¾; 5 pCt. N. Dito —; 4 pCt. Pruissen —; 5 pCt. Dito 105¾; Cred. Actien —; Fr. Oostenr. —; N. Oost. Leenig — Wissel: Londen 2/m. —.—; Parijs 2/m. —; Hamburg 2/m. —; Amst. k. z. —; Weenen k. z. —; Petersb. 3/w. —.

HAMBURG, HEDEN, Maandag 12 November.

Olie: Onveranderd.

PARIJS, HEDEN, Maandag 12 November.

Raapolie: Nov. 110.50, Nov.—Dec. 111, Voorjaar 113.

PARIJS, HEDEN, Maandag 12 Nov. Fransche 3 pCt. 70.65, 70.40; Dito 4½ pCt. —; Fransch-Oostenr. Spoorweg 525; Credit-Mob. 787, 782; 3 pCt. Spanje 48¼ gevraagd, 1¾ pCt. Dito 40⅜ gevraagd; Russen 4½ pCt. — Wissel: Petersb 3/m. —; Londen 3/m. —; Amst. 3/m. —; Hamb. —.

MADRID, Zaturdag 10 Nov. 3 pCt. 50; 1¾ pCt. 41.90.

TEXEL, HEDEN, Maandag 12 November.

Binnen: Magnet, S., Londen. - Beaver, S., id.

BATAVIA, MAANDAG 24 SEPTEMBER.

Koffij *f* 35¼. — *Suiker* N°. 16 *f* 16¼. — *Rijst*, blanke *f* 150. — *Indigo* *f* 4¼. — *Arak* *f* 50. — *Peper* *f* 21½. — *Vrachten*: Naar Nederland *f* 77, naar Engeland £ 3.10/, naar China doll. 0.45 c. — *Wisselkoers* op Nederland *f* 101½, op Londen *f* 11.45.

AANGEKOMEN voor 24 Sept: Noord-Brabant, Bok, Rott. - Wilhelmina, van Dalen, Amst. - Maria Catharina, Bertrand, Amst. - Joan, Lascur, Rott. - Henriette, van Loenen, Macao.

ANJER GEPASSEERD: Bato, van der Burg, Cardiff n. Hongkong.

Het Nederl. schip Derkina Titia, kapt. Esink, den 29sten Julij van Macao naar Batavia vertrokken, heeft schipbreuk geleden.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, Maandag 12 November.

Uit de eerste hand werden heden ca. 101 pic. Cubeben, zeilende per Batavia, bij inschrijving tot geheimen prijs afgedaan. Op Vrijdag 16 Nov. a. s. worden bij inschrijving aan de markt gebragt ca. 12000 kilo Gum Elastiek, zeilende per Christiaan Louis.

Wij vernemen heden de afdoening van 1156 cranj. Java Suiker, zeemonster N°. 9¾, zeilende per Oscar I, tot geheimen prijs.

Uit de eerste hand zijn verkocht 50 v. Maryland Tabok, per Ellen Stewart.

De taxatie der 17,191 cranj. JAVA SUIKER, door de N. H. M. in veiling aangeslagen tegen 22 dezer, is als volgt:

N°. 1. *f* — à —	N°. 6. *f* 31½ à —	N°. 11. *f* 36½ à —	N°. 16. *f* 39¼ à —
„ 2. „ — „ —	„ 7. „ 32¼ „ —	„ 12. „ 37¼ „ —	„ 17. „ 40 „ —
„ 3. „ — „ —	„ 8. „ 33¾ „ —	„ 13. „ 37¾ „ —	„ 18. „ 40½ „ —
„ 4. „ — „ —	„ 9. „ 34¼ „ —	„ 14. „ 38¼ „ —	„ 19. „ 41 „ —
„ 5. „ 30 „ —	„ 10. „ 35¾ „ —	„ 15. „ 39 „ —	„ 20. „ 41½ „ —

De prijzen van het Vee, besteed ter markt van heden, waren als volgt: Runderen wegende 650 ℔ 1e kwal. *f* 160, 2e kwal. *f* 140; dito weg. 600 ℔ 1e kwal. *f* 150, 2e kwal. *f* 130; dito weg. 550 ℔ 1e kwal. *f* 140, 2e kwal. *f* 110. Melk- en Kalfkoeijen *f* 100 a 160. Schapen *f* 22 a 26; Varkens 46 a 50 c. het Ned. ℔.

HAVRE, 9 Nov. Naar *Katoen* was de vraag heden minder levendig en de omzet bepaalde zich tot 1200 b., in de verhouding van 93 a 94 fr. voor bas New-Orleans. De voorraad bestaat heden uit 113,400 b., tegen 32,760 b. op hetzelfde tijdstip van het vorig jaar.

10 Nov. Van *Katoen* werden heden 1400 b. tot gesouteneerde prijzen verhandeld. Op levering werd middling Louisiana met 93 fr. betaald.

HAMBURG, 9 Nov. *Koffij* werd deze week alleen voor dringende behoefte gekocht; de verkoopen bepaalden zich tot 1500 b. Rio en Santos van $5\frac{15}{16}$ a $6\frac{15}{16}$, en 500 b. Domingo van 6¼ a 6⅛. — In *Ruwe Suiker* was de omzet weder geanimeerd en werden c. 4 sch. hoogere prijzen coulant bedongen, de afdoeningen bestonden uit ca. 2700 z. Chineesch, Calcutta en Beng., 2400 z. Manila, 1450 k. Havana, 200 z. Zanzibar, 50 v. Cuba Moscovados, 200 cranj. Java en 1600 z. Mauritius. Geraffineerd met vrij belangrijken omzet en hoogere prijzen. — *Rijst* zonder noemenswaardige verkoopen, doch volkomen prijshoudend. — *Katoen* blijft begeerd en ⅛ a ¼ sch. hooger, men heeft verkocht 650 p. Noord-Amerik. van 6½ a $7\frac{1}{16}$ sch.; 900 p. Suratte van 4½ a 5⅛ en 114 p. Madras van 4⅛ a 5¼ sch. — *Huiden* met belangrijken omzet, daar de houders zich meer genegen betoonden tot realiseren. Verkocht werden ca. 700 st. gez. Valparaiso, ca. 12,100 st. Baraccas en droog gez. Valparaiso en ca. 163 b. Oost-Indische Kips. — *Tabak*: Uit de eerste hand zijn 30 cer. Havana en 160 cer. Domingo tot goede prijzen verkocht, en in veiling werden 26 k. Seedleaf dooreen a 6¾ sch. en 22 v. Kentucky dooreen a 3 sch. verkocht. — *Verfhout*: De in veiling verkochte 150,000 ℔ Fernambuc Wortelhout gingen in de tweede hand over van 11 mb. a 12.4. — *Specerijen*: Stil. — *Vruchten*: Krenten met weinig handel; Amandelen zijn bij eenigen handel hooger in prijs. — *Cacao* prijshoudend. — *Honig* met weinig voorraad zeer vast, Havana 26 mb. — *Lijnolie* iets kalmer, loco is met 21.8 betaald. — *Cocosolie* hooger gehouden, voor 1a. Cochin wordt 37 a 37½ mb. gevraagd. — *Talk* blijft zeer vast, 1a Russ. 38½ mb., inl. 36½. — *Potasch* souteneert zich op 18½ voor Kasan. — *Harst*: In veiling werden ca. 700 v. n. kw. met 48 a 60 sch. betaald. — *Granen* stil, slechts nu en dan wordt iets gedaan tot gesouteneerde prijzen.

DANTZIG, 8 Nov. Voor *Tarwe* ontbrak het ook heden aan vraag; niet dan met veel moeite konden slechts 12 last verkocht worden, waarvoor zelfs vorige prijzen niet te bedingen waren; 124 ℔ helkleurig gold 530; 126 ℔ goed bont 560 fl.; *Rogge* onveranderd 363 a 366 fl.; *Witte Erwten* 377½, 380, 396, 402½, 405 a 408; *Garst* flaauw, winter 330 fl.

Fondsen en Beurstijdingen.

LONDEN, 10 Nov. Consols als gisteren. De eenige verandering in buitenl. fondsen was ⅛ pCt. prijsvermindering in Mexic. en Sp. Coup. Cert.

Consols 3 pCt. 93¼ a ⅜; Dito op 6 Dec 93⅜ a ½; Brazil 4½ pCt. 1852 89; Dito 1860 88⅞ a 89; Denem. 3 pCt. 1825 83; Mexico 3 pCt. op 15 Nov. 21⅞ a 22⅛; Peru 4½ pCt. op 15 Nov. 94¾; Portug. 3 pCt. 1853 44⅞; Dito op 15 Nov. 45¼; Russen 4½ pCt. 94½; Spanje 3 pCt. 49; Dito Cert. Coup. 6 a ¼; Turken 6 pCt. op 15 Nov. 57⅝ a 58; Belgie 2½ pCt. 55¼; Holl. 2½ pCt. 64¾; Dito Cert. 4 pCt. 99⅝.

Scheepstijdingen.

Gepraaid, 3 Nov.; op 45° Z. Br. 16° W. L.: Jan Daniel, Zweede, Cardif n. Manilla.

Den 28sten Oct. is door de Vlissingsche loodskotter N°. 3, op de hoogte van de Owers gepraaid: het schip Emma, kapt. Huygens, van Newcastle naar Alexandrie E.; alles wel aan boord.

ROTTERDAM, 11 Nov. Volgens berigt uit Gibraltar, waren van de stoomboot Rhône, kapt. Wilkens, 28 Oct. van Rotterdam aldaar aangekomen, op die reis over boord geworpen van de op het dek geladene goederen 55 b. tabak, 41 k. kaas en 25 p. huiden.

NEWPORT, 9 Nov. Het alhier van Amsterdam gearriveerde schip Rubens, kapt. Soltenhorn, heeft ten gevolge van aanzeiling een gedeelte der verschansing en stutten verloren.

YARMOUTH, 9 Nov. Het schip Ugie, kapt. Lowrie, van Shields naar Rotterdam, alhier lek binnengeloopen, moet lossen om te repareren.

MAURITIUS, 6 Oct. De schade aan het schip Jan van Brakel is onbeduidend. Slechts 70 ton goederen zijn gelost, het lek aan den steven is hersteld en de kosten zullen niet veel bedragen, omdat men het schip noch in het dok noch op de sleephelling behoeft te halen. In de eerste helft van October zal de Jan van Brakel de reis naar Rotterdam voortzetten.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 11 Nov.; Seraphine, Morgan, Sunderl. - Durham Packet, Thompson, id. - Crocus, Wishart, id. - Fox, King, Yarmouth. - Hero, Jurgensen, Frederikstad. - Wijbrandina Rijna, Brons, id.

HELVOETSLUIS, 11 Nov; Meegle, Brown, Newc. - Hlerity, Joy, id. - Casper, Gerdau, Cuxhaven.

BRIEL, 11 Nov.; Prins van Oranje, S., Duinkerken. - Leo, S., Londen.

VLISSINGEN, 9 Nov.; Margrietha, de Grooth, Riga. - Sirene, Schippers, Koningsbergen.

LEER, 6 Nov.; Thedina, Beerthnis, Groningen. - Catherina Groenewold, Velvis, id. - Bernhard, Kramer, Stettin. — 7 Nov.; Vr. Klazina, Mulder, Amst. Alida, Ikea, Pieper, Koningsb. — 8 Nov.; Vr. Hermanna, Pronk, Groningen. - Johanna Dorothea, Voss, Stettin.

OP DE ELVE, 10 Nov.; Amsterdam, S., Amst.

CUXHAVEN, 9 Nov.; Georgina Wubbegina, Heins, Stettin n. Nederland (ligt op de reede ten anker).

FLENSBURG, 5 Nov.; Anna, Poelman, Riga. — 6 Nov.; Aurora, Hansen, Hull.

WARNEMUNDE, 8 Nov.; Johan Jacob, Wilken, Bergen.

STETTIN, 9 Nov.; Amica Manu, Peper, Rott.

REVAL, 30 Oct.; Wilhelmus, Muller, Londen.

KOPENHAGEN, 8 Nov.; Donna Johanna, Borst, Dundee.

Bij KOPENHAGEN, 6 Nov.; Speculationen, Sundvick, Amsterdam n. Bjorneborg.

ELSENEUR, Nov.; Christina Jacoba, de Groot, Petersb. - Elisabeth Lollina, Karst, Riga n. de Maas. — 9 Nov.; Dido, v. Wijk, Petersb. n. Londen. - Jenny, v. Wijk, id. n. Amst. - Martha Johanna, Jonker, Koningsb. n. Hull. - Lucretia, Bragt, ...

LONDEN, 9 Nov.; Jacobus Antonie, Mellema, Riga. - Ariës, Engelsman, id. - Roelfina, Hazewinkel, id. - Geerdina, Borkum, Gothenburg. - Antonia, Meijer, id. — 10 Nov.; Reina, Bakker, Groningen. - Janting, Heyenga, Ranea.

FALMOUTH, 9 Nov.; Iduna, Holst, Nantes n. Amst. — 10 Nov.; Jonge Boll, Kolk, Bordeaux n. Bremen.

ROCHESTER, 9 Nov.; John en Charles, Hopkins, Rott.

QUEENSTOWN, 10 Nov.; Henriette, ..., Marseille.

NEWPORT, 9 Nov.; Rubens, Soltenburn, Amst. (om van New-Orleans te laden).

LIVERPOOL, 9 Nov.; Compact Goede Trouw, de Vries, Bahia. — 10 Nov.; Telemachus, Hazewinkel, Amst.

IPSWICH, 6 Nov.; Catharina, Waterborg, Gron. — 8 Nov.; Vier Gebroeders, Woudstra, Gothenburg. — 9 Nov.; Thames, Ford, Rott.

SHIELDS, 7 Nov.; Pomona, Wilson, Nieuwe Diep. - Johanna, Voogd, Hamburg. — 9 Nov. - Zeeploeg, de Jonge, Dordr. - Orient, Adams, Amst.

ARBROATH, 8 Nov.; Helena, Harms, Petersb.

LEITH, 6 Nov.; Argo, Koster, Soderhamn.

HULL, 9 Nov.; Anna, Hildebrand, Riga.

DUINKERKEN, 8 Nov.; Prins van Oranje, S., Rott.

CAMARET, 5 Nov.; Jeune Félix, Leberre, Rott. n. Nantes.

UITGEZEILD.

TEXEL, 11 Nov.; Sarah, Evans, Bristol. - Dan, Lorentsen, Drammen. - Freden, Schroeter, id. - Ogir, Pehrsen, id.

VLIE, 8 Nov.; Amsterdam, S., Hamb. — 9 Nov.; Gouverneur van Ewijck, S., Dantzig.

HELVOETSLUIS, 11 Nov.; John, Clark, Newc. - Petrella, Musle, id.

BRIEL, 11 Nov.; Feijenoord, S., Londen. - Killarney, S., Goole. - Albert, Wiese, Stettin.

LEER, 7 Nov.; Vr. Geertruida, Pronk, Harlingen. - Vr. Johanna, Onnes, Groningen. - Johanna Dorothea, Voss, Stettin.

HAMBURG, 9 Nov.; Johanna Maria, Remmers, Bensersiel. - Catharina, Strenge, Leer.

CUXHAVEN, 9 Nov.; Fokkina Emmegina, Folkerts, Amst. - Elmira, Brandt, Port-au-Prince. - Adèle, de Vries, Montevideo en Buenos-Ayres. — 10 Nov.; Premier, Kröger, Engeland. - Juno, Wessels, Boness. - Geertruida, Rasker, Amst. - Jonge Marie, S., id.

BREMERHAVEN, 10 Nov.; Maria Beerta, Roosjes, Newc. - Hendrika Alida, Keppel, Stettin. - Cornelia Johanna, Hoek, Carolinerzijl.

KIEL, 9 Nov., Ida, Rasmussen, Nakskov.

BOLDERA, 4 Nov.; Jeanne Marie, Kolle, Elseneur. - Jantje, Smith, id. - Mathilde, Brandt, id. - Anna en Adelheid, Kampen, Engeland.

PILLAU, 8 Nov.; Allegonda Margtretha, Gort, Montrose. - Wiea Gesina, Bossinga, Hull.

CROONSTAD, 4 Nov.; Concurrent, Teensma, Rotterdam.

SUNDERLAND, 8 Nov.; Osian, Clark, Rott. - William, Scott, id. - Beacon, Turner, id. - Rimonski, Robson, id. - Arrow, Hall, Schiedam. - Allport, Carr, id. - Cassandra, Fleming, Amst. - Elisabeth Jane, Newton, id. - Brandenburg, Detmers, id. - Leo, Crosby, Nieuwediep. - Myrtle, Meldrum, id. - Dolphin, Bedford, id. - Watermillock, Sanderson, id. - Agenoria, Shaw, id. - Frouwina, Duit, Genua. - Wilhelmina Egberdina, Top, Hamburg.

LIVERPOOL, 10 Nov.; Irene, de Vrede, Galatz. - Zeilkl.: Sicco, Potjer, St. Martha. - Alberdina Petrina, Kruithoff, Curaçao.

SUNDERLAND, 8 Nov.; Frouwina, Duit, Genua.

YARMOUTH, 8 Nov.; Zenobia, Carter, Medemblik. - Fox, King, Alkmaar.

NEWCASTLE, 8 Nov.; zeilkl.: Hendrik en Anna, den Breems, Rott. — 9 Nov.; Elisabeth Gravelaar, Kok, Barcelona.

HAVRE, 8 Nov.; Ary Scheffer, S., Rott.

MARSEILLE, 8 Nov.; Willem III, S., Amst.

St. NAZAIRE, 8 Nov.; Balmoral, S., Rott.

ZANTE, 27 Oct.; Alida, Oldenburger, Falmouth.

PATRAS, 27 Oct.; Gebina Helena, de Vries, Falmouth.

Rivierberigten.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN:

J. Lenz, Cöln N°. 6, n. Keulen - W. Kautz, Niederrhein, N°. 3, n. Dusseldorp en Duisburg. - F. Proets, Frankfort N°. 10, n. Frankfort en Bieberich. - J. Sinzig, Mainz N°. 8, n. Mainz. - J. Andres, Telemach, n. Manheim. - G. Boumeester, Wilhelmina, n. Wezel. - W. van de Poll, Maria, n. Urdingen.

KEULEN, 11 Nov. Rijnhoogte: 7 vt. 7 d. Keulsch (7 vt. 6 d. Rijnl.)

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

PETERSBURG, Urania, S.: 20 l. Rogge, Wed. J. d'Arripe en C°.; 100 l. Lijnzaad, 9 b. Wol, 72 z. Erwten, Order.

RIGA, Harmonie, Doewes: 315 tz. Lijnzaad, L. Hoyack en C°., 36 b. Hennep, W. Kaars Sypestein; 196 b. Hennep, 75 ton Zaailijnzaad, Order.

DANTZIG, Fahrenheit, S.: 94 last. Tarwe, C. A. Schaezler; 30 last. Tarwe, M. van Duuren.

PORSGRUND, Naken, Backe: Eene ladig Balken, Ebeling en Brandt.

FARSUND, Anne Christine Haab, Abrahamsen: 502 b. Koopm., Ebeling en Brandt.

ROTTERDAM.

NEW-YORK, Maria Elisabeth, Jonker: 23 v. Paarlasch, Gebr. Kolff; 1 k. Sperm. Olie, Claus en Raulino; 229 Riemen, Hudig en Blokhuijzen; 5 k. Ledergoed, v. Nieveld en C°.; 100 v. Meel, L. Berger, 50 v. Koopm., Vlierboom en Suermondt; 406 v. Harst. F. A. Voigt en C°.; 50 k. Koopm., v. d. Kun en van

Schelle; 1 k. Kaas, E. C. Bekker; 38 en 50 v. Honig, J. Ooms Ezn. en C°. 9 k. Koopm., J. P. de Cock; 2 p. Duigen, Boomer en C°. 98 v. Meel, Moens en Kolff, 500 v. Harst, C. L. Roechling en C°.; 327 v. Harst, v. Oordt, Bube en C°.; 1381 v. Harst, Schmitz en Fasbender, 3 oxh. Boomen en Duigen, 50 k. Pek, 200 v. Harst, C. Hemman en C°.; 132 en 60 v. Harst, 25 v. Paarlasch, 3 k. Kaarsen, 10,800 Duigen, Gebr. Nottebohm, 200 kistj. Extrac van Verwhout, 13 k. Uurwerken, Koorevaar en C°.; 58 v. Harst, Smith en C°.; 30 en 15 v. Honig, 1 oxh. en 1 k. Was, 10 v. Quercitron, 200 v. Meel, 12 v. Asch, Oberman en C°., Amst. 20 b. Tabak, 78 k. Koopm., 2000 z. Tarwe, 39 oxh. Tabak, 75 v. Paarlasch, 6000 Duigen 1 k. Kaarsen, 24 v. Paarlasch, 1 kistje Diversen, 3 v. Was, Order.

ULEABORG, Antonius, Gönninger: 930/1, 298/2 tonn. Teer, H. H. Roelofs Heijermans.

Prijscourant der Effecten.

MAANDAG 12 NOVEMBER.			Laagste koers.	Hoogste koers.	Gebleven koers.
AMSTERDAM. Thesaurie	5	pCt.	102	102½	102¼
Nederl. Bank	4	"			
NEDERLANDEN. Werk. Schuld	2½	"	63	63¼	$63\frac{3}{16}$
Dito Dito	3	"	75½	75⅝	$75\frac{9}{16}$
Dito Dito	4	"	$97\frac{9}{16}$	$97\frac{13}{16}$	$97\frac{13}{16}$
Oost-Ind. Leening	4	"			
Amortisatie Syndicaat	3½	"			
Handelmaatsch. op rescontre			129¾	130	129¾
Dito à contant	4½	"	139		
Dito Leening 1858	4	"			
Aand. Holl. Spoorweg					
Leening Idem	4½	"			
Rijn Dito	4½	"			
BELGIE. Cert. Adm. Belg. Bank	4½	"			
Dito bij Rothschild	2½	"			
FRANKRIJK. Certificaten	3	"			
SPANJE. Obligatien	1¼	"	39⅞	40	$39\frac{15}{16}$
Dito	3	"	48¼	48⅜	48¼
Dito Binnenlandsche	3	"	$47\frac{11}{16}$	47¾	
Amortisable Schuld			23⅞	24	23⅞
Bewijzen Coupons			$6\frac{1}{16}$	6⅛	
PORTUGAL. Obligatien	3	"	$44\frac{9}{16}$	$44\frac{11}{16}$	$44\frac{11}{16}$
Dito 1856/1859	3	"	43⅛	43¼	43¼
Dito Uitgestelde			34¼		
RUSLAND. Oblig. bij Hope & C°.	5	"	101¼	102	102
Dito Dito 1828/29	5	"	101⅝	101¾	
Certif. Dito 1831/33	5	"	86	86¼	
Dito Dito 1840	4	"	77⅛	77½	$77\frac{7}{16}$
Dito Origin, 2de, 3de, 4de Leen.	4	"	77½		
Dito Dito 5de "	5	"			
Dito 5de Serie	5	"	$88\frac{1}{16}$	88⅛	
Dito 1855 6de Serie	5	"	$96\frac{5}{16}$	96½	$96\frac{5}{16}$
Dito Adm. te Hamburg	5	"			
Dito te Londen	5	"			
Dito Dito	4½	"	90¾		
Dito Dito	3	"	$61\frac{7}{16}$	61½	
Inschrijvingen in Assignatien	6	"			
Certificaten van Dito	6	"	57½	57⅝	
Spoorweg-Actien	5	"	207¼	208	207¼
Hypotheek	4½	"			
POLEN. Aandeelen 1835 fl. 500		f			
Obligatien	4	pCt.			
PRUISEN. Obligatien	4½	"			
Dito 1859	5	"	103½	103⅝	103½
Aandeelen 1854	3½	"			
OOSTENRIJK. Oblig. bij Goll & C°.	5	"			
Dito Dito	4	"			
Dito Metalliek	5	"	46⅝	$46\frac{13}{16}$	46⅝
Dito Dito	2½	"	$25\frac{1}{16}$	$25\frac{3}{16}$	25⅛
Dito Rente Amst.	5	"	67¾	68	67¾
Dito Nationale 1854	5	"	53⅝	53⅞	$53\frac{11}{16}$
Weener Bank-Actien		f	664	665	
Dito Aand. fl. 250, 1839		"	280		
Dito Dito fl. 250, 1854	4	pCt.	204	204½	
Dito Dito fl. 500, 1860	5	"	389	391	
Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope	5	pCt.			
BEIJEREN. Spoorweg Aandeelen		f			

Denem. 3 pCt. 81⅝; Ecuador 12¼, $\frac{5}{16}$; Venez. 3 pCt. 20⅞, 21; Dito 1½ pCt. $11\frac{7}{16}$; Gren. 13¼; Dito Uitg. 5¾; Mexic. 20⅝; Illinois Spoorw.-Aand. 78; Dito Oblig. Constr. Bonds 7 pCt. 91¾, ⅞; Grieken 5 pCt. 5¾, $\frac{13}{16}$; 4½ pCt. Russen 1860 89¼, ⅞; Stellen Galvest. 47½.

Koers van het Geld: Beleening 3, Prolongatie 3, Disconto 3 pCt.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Effecten-Societeit,

Y. DE KOCK, *President.* BOON HARTSINCK, *1ste Secretaris.*

Van Holl. fondsen waren heden Integralen en 4 pCt. meer gevraagd.

De markt in vreemde effecten was over het algemeen zeer vast, bij eenige affaire in Russ., Oostenr. en Spaansche.

Spaansche Cred. *f* 117, 119.

Laatste Prijzen ten 5 ure: Integralen $63\frac{3}{16}$ a ¼; Spaansche 1¼ pCt. $39\frac{15}{16}$; Binnenl. 3 pCt. $47\frac{11}{16}$ a ¾; Metall. 5 pCt. $46\frac{9}{16}$ a ⅝; Dito Nation. 53⅝ a $\frac{11}{16}$; Fransch Oostenr. Spoorweg *f* 120.

Prijzen der Coupons: Metall. *f* 21.60; Dito Nat. *f* 28.75; Diverse Engelsche per £ *f* 11.62½; Eng. Russen per £ *f* 11.82½; Fransche *f* 55½; Belg. 55¼; Pruis. *f* 35; Humb. Russen *f* 34⅛; Russen in Z. R. *f* 34¼; Papieren R. *f* —; Poolsche in Fl. *f* 26⅞; Napelsche —.—. Spaansche *f* .—; Amerikaansche Dollars *f* 2.35.

Graanenmarkt.

Tarwe prijshoudend; 131 ℔ b. Pools. *f* 438; 128, 129 ℔ dito *f* 418, 422; 128 ℔ mindere dito *f* 405; 135 ℔ o. Rost. *f* 460.

Rogge iets hooger, met veel handel; 125, 126 ℔ Pruis. *f* 236, 239; 121 ℔ Galatz *f* 219; 122 ℔ dito *f* 218 aan de Zaan; 119 ℔ mindere dito *f* 203; 118 ℔ dito in veiling *f* 200; 118 ℔ Odessa *f* 194; 118, 119 ℔ jar. Petersb. *f* 197, 199; 115 ℔ dito *f* 190; 118 ℔ n. dito *f* 198; 120 ℔ dito *f* 203; 118, 120, 121, 122 ℔ n. Arch. *f* 198, 203, 206, 209; op levering *f* 2 a 3 hooger; in Maart *f* 195, 196, April *f* 196; Mei *f* 195, 196; Julij *f* 197.

Garst en Haver tot ruim vorige prijzen te plaatsen.

Boekweit *f* 5 hooger, 119 ℔ Holsteinsche *f* 255 zeilende; Inlandsche zeer weinig aangeboden en de daarvan ter veil zijnde kleinigheden, in dezelfde verhouding verkocht.

Koolzaad ruim prijshoudend. Verkocht: Friesch 60 £; op 9 vat dadelijk 72½ £; in December 73½ £.

Lijnzaad in een doen; 107 ℔ Riga *f* 330; 105 ℔ dito *f* 290; 109 ℔ Petersb. *f* 362½; 100, 101 ℔ Arch. *f* 297½.

Raapolie dadelijk onveranderd, op levering iets aangenamer; op 6/w. *f* 43¼; vlieg. *f* 42; Dec. *f* 42 a 41¾ a 42; Mei 1861 *f* 43¼; Sept. en Oct. 1861 *f* 43¾.

Lijnolie dadelijk in een doen, op levering prijshoudend; op 6/w. *f* 31¼; vlieg. *f* 30¼; Dec. *f* 30¼—30¼ a 30; Maart en April 1861 *f* 31¼; Mei *f* 31¾ a 32 a 31¾.

Hennepolie 6/w. *f* 40¼; vlieg. *f* 39.

Raapkoeken *f* 85 a 88. Lijnkoeken *f* 12½ a 15½.

Wisselkoers.

			GELD.	PAPIER.				GELD.	PAPIER.
Parijs	2 m.	f	55½		Livorno	2 m.	f	45¾	
Id.	kort	"	55⅞		Napels	2 m	"	77	
Id.	3 m.	"			Weenen	6 w.	"	85½	
Bordeaux	2 m.	"	55¼		Augsburg	6 w.	"	99½	
Id.	15 d.	"	55⅝		Frankfort	6 w.	"	99¾	
Madrid	3 m.	"	240		Londen	2 m.	"		11.62½
Cadix	3 m.	"	241		Id.	k. z.	"	11.70	
Sevile	3 m.	"	237		Hamburg	2 m.	"	$35\frac{1}{16}$	
Bilbao	3 m.	"	238		Id.	k. z.	"		$35\frac{5}{16}$
Lissabon	3 m.	"	41⅛		Petersburg	3 m.	"	170½	
Oporto	3 m.	"	41		Rotterdam		"	⅛	
Genua	2 m.	"	45⅞		Disconto		"	3	

Gisteren is ter *Effecten-Societeit* verhandeld: Aand. Handelm. op de resc. 130; Metalliek 5 pCt. 46⅝, ½; Dito Nation. 53⅞, $\frac{9}{16}$, $\frac{11}{16}$; Dito rente Amst. 67½; Spaansche Binnenl. 3 pCt. $47\frac{9}{16}$, ⅝; Dito Amortis. 24; Portug. 1856/59 3 pCt. 43⅛.

NB. In de Advertentie ENGELSCHE TAAL, enz. bij J. SALIS (zie A. H. B. 12 Nov.), bewerkt door MULLER, 140 pag., à *f* 1.40; moest zijn: *f* 1.20.

— In de Advertentie van bevalling der echtgenoot van W. F. DONATH (zie A. H. B. 12 Nov.), heeft onduidelijk schrift ons HEds. naam onjuist doen zetten; moet zijn: M. SAX.

— In het Amst. beursberigt (zie ons nommer van gisteren), art. *Ruwe Suiker*, staat vermeld als afgedaan 1784 cranj. ex Weltevreden van 30½ a 34, dit is abusief en had moeten zijn a *f* 35½; verder leze men: in veiling werden 790 v. Surinaamsch verkocht van 30½ a 34 grootendeels voor exportatie.

ADVERTENTIEN.

Al degenen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den Heer JAN ABRAHAM STANTS, gewoond hebbende en onlangs overleden binnen deze Stad, worden verzocht daarvan voor Primo December aanstaande opgave te doen Franco ten Kantore van den Notaris J. G. POUW, op de Keizersgracht bij de Brouwersgracht alhier. (19168)

Ten Kantore van JEAN JAQUES PONCELET & ZOON zal op Woensdag den 14den November 1860 en vervolgens dagelijks, des Voormiddags van 10 tot 12 Ure, gevaceerd worden ter betaling van **TWEE JAREN RENTEN** van de Negotiatie op de **PLANTAGIE** *BERLIJN*, te Suriname gevestigd. (19204)

AMORTISATIE DER SPAANSCHE SCHULD.

Het GOUVERNEMENT van Hare Katholijke Majesteit heeft, ingevolge de Wet van 1°. Aug. 1851 bepaald, dat de **INSCHRIJVING** voor deze Maand van de BINNEN- en BUITENLANDSCHE AMORTISABLE SCHULD, den 29sten November te Madrid zal plaats hebben, terwijl RVon: 833.020 zijn aangewezen voor de Buitenlandsche Amortisable Schuld der 2de Klasse.

Bij de Inschrijvingen moeten de Nommers, de Serie en het bedrag der aangebodene Obligatien worden opgegeven, welke Obligatien en geene andere bij toewijzing der inschrijving moeten geleverd worden.

Zij, die aan deze Inschrijving wenschen deel te nemen, kunnen de noodige inlichtingen en modellen bekomen Reguliersgracht bij de Heerengracht, Y 187, waar tevens de Inschrijvings-Biljetten tot 20 dezer kunnen worden ingeleverd. De Consul van Spanje, (19188)

AMSTERDAM, 12 November 1860. **W. A. VAN OOSTERZEE.**

[illegible]

BINNEN WEINIGE DAGEN SLUITING DER

TENTOONSTELLING

VAN SCHILDERIJEN, ENZ.,

in het Gebouw der Maatschappij ARTI ET AMICITIAE, op het Rokin.

Dagelijks Geopend voor het Publiek, tegen betaling van 25 Cts. de Persoon, ten behoeve van het Weduwen- en Weezenfonds.

Namens het Bestuur,

(19205) **S. ALTMANN,** Secretaris.

BOEKWEIT

schaars ter veil zijnde, was heden vast gestemd. Verkocht: 136/2 N. ℔ Holstein *f* 240. **H. I. PARADIES.**

AMSTERDAM, 12 November 1860. (19209)

SCHIERMONNIKOOG.

BIJ GESLOTEN BRIEFJES TE HUUR VOOR DEN TIJD VAN 10 JAREN:

A. 1. De onlangs bedijkte **LANDERIJEN** op het Eiland Schiermonnikoog, in Kavelingen van p. m. 50 Bunders, met daarop te stichten Huizen, Schuren, enz., enz.

2. De algemeene **SCHAPENWEIDE** voor den tijd van 5 Jaren.

B. Eene nieuw aangelegde door ligging en inrigting veel belovende **KOOIPLAATS** aldaar, groot p. m. 50 Bunders.

De Landen *Petri* op 5 Maart 1861 en de Gebouwen zoo mogelijk 1 Mei daaraanvolgende te aanvaarden.

En zulks alles op conditien te vernemen ten Kantore van de Notarissen A. A. LAND te Franeker en J. VAN LEEUWEN te Leeuwarden, alwaar de Schetskaarten en verdere bescheiden ter inzage zijn nedergelegd, en de Inschrijvings-Briefjes met opgave van soliden borg of hypotheekstelling, voor of uiterlijk op 30 November 1860 franco moeten worden ingeleverd. (19172)

Door toevallige omstandigheden wordt ter overname aangeboden: Eene **TABAKS-AFFAIRE,** gelegen op eenen der beste standen alhier. Het HUIS daarbij tegen een zeer matigen prijs te Huur. Hierop reflecterenden gelieven zich te adresseren met Franco Brieven, onder Lett. X. Z. bij den Boekhandelaar J. H. BRINKMAN, Singel hoek Bergstraat, te Amsterdam. (19148)

NIEUWE KANTOOR-ARTIKELEN.

J. C. LOMAN JR., Kalverstraat bij den Dam, E 221, heeft ontvangen zeer doelmatige **GLAZEN KOPIEERKWASTEN,** Houten en Ivoren **MECHANIEKE POTLOODEN,** met en zonder Penhouder en Mesjes, ZWART, ROOD of BLAAUW schrijvende. Gouden en Diamanten PENNEN; INKTKOKERS in Marmer, Brons en Glas; Schrijf- en Zak-Portefeuilles; Teeken-, Passer- en Verwdoozen, Albums, Poëzieboeken, Pressepapiers, Briefwegers, **GLOBES, KOPIEERPERSEN, KALKEERLINNEN** en **PAPIER,** Engelsche en Fransche Postpapieren, Prachtwerken, Jaarboekjes, Atlassen, enz., enz. (19167)

TE HUUR MET PRIMO MEI:

Een **BOVENHUIS,** bevattende Vier Kamers en Keuken, Huurprijs *f* 300, gelegen op een der fatsoenlijkste en drukste gedeelten dezer Stad. Adres Franco, Lett. J. T., Bureau Handelsblad. (19119)

Eene fatsoenlijke JUFVROUW, P. G., biedt zich aan tot het **LES GEVEN IN HET WOLLENNAAIJEN** buiten 's huis, van des Morgens 9 tot des Namiddags 4 Ure; ook is zij niet ongenegen **MANTELS,** enz., ZEER CIVIEL VOOR WINKELS TE VERVAARDIGEN. Reflecterenden vervoegen zich met franco brieven onder Lett. J. P. aan SEYFFARDT'S Boekhandel, Damrak bij den Dam. (19107)

In de nabijheid van eene der Hoofdpoorten dezer Stad bestaat gelegenheid voor eene **JUFVROUW,** van de R. C. Godsdienst, tot **INWONING** en **HUISELIJK VERKEER,** op aannemelijke Voorwaarden, eene R. C. Kerk zeer nabij. Inclinerenden verzoekt men franco zich te adresseren onder Lett. M. in de Leesbibliotheek en Boekhandel van B. H. DE RONDEN, Utrechtschestraat bij de Keizersgracht, N°. 858. (19160)

ER WORDT GEVRAAGD

voor eene JUFVROUW met eene DOCHTER: **TWEE ONGEMEUBILEERDE KAMERS** Binnen- of Buitenshuis, of een **BOVENHUIS,** op eene der Grachten in den omtrek der Bloemgracht. Adres met opgaaf van Stand en Huurprijs, franco, onder Lett. R. B., bij den Boekh. H. A. MEIJER, N. Z. Voorburgwal over de Molsteeg. (19106)

ONGESPONNEN KATOEN EN VERFWAREN.

Een solied **JONG MENSCH,** in TWENTE, die de beste Getuigschriften ten dienste staan, zoekt een **AGENTUUR** in bovengemelde Artikelen voor een Huis te Amsterdam of Rotterdam. Adres Franco Lett. W. B., bij de Boekhandelaren WEYTINGH EN BRAVE, Warmoesstraat over de Vischsteeg. (19169)

NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP VOOR DE

EVANGELISCH LUTHERSCHE ZENDING.

OPENBARE VERGADERING met de Leden en Begunstigers op Dingsdag 13 NOVEMBER 1860, des Avonds precies ten 7½ Ure, in de Engelsch Gereformeerde Kerk op het Bagijnhof. (19155)

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

Aan HEEREN LEDEN van het AMSTERDAMSCHE EERSTE DEPARTEMENT wordt berigt, dat, wegens verhindering bij den aangekondigden Spreker opgekomen, de Spreekbeurt van 12 November 1860 zal worden vervuld door den Hoogleeraar **E. H. VON BAUMHAUER,** terwijl in diens plaats op 4 Februarij 1861 **Ds. P. A. DE GENESTET** zal optreden.

Namens het Bestuur:

T. J. VAN OUTEREN,

(19131) Eerste Secretaris.

Aan de Directie van de

Vaudeville Français!

Het zoude beter zijn om aan het niet Geabonneerde Publiek ronduit te zeggen, dat men beneden geene behoorlijke Plaatsen bekomen kan, en dus al betaalt men *meer* dan de Geabonneerden, verpligt is zich boven in een hoek te laten stoppen, dan nu het Publiek te vergeefs om Plaatsen te doen zenden, die reeds aan *Gepriviligieerde* Personen verdeeld zijn.

Ging het *behoorlijk* toe, dan moest er op elken Speeldag voor het Publiek een zeker aantal Plaatsen te bekomen zijn, waarover men niet door knoeijerijen of anderzins beschikken kon. (19145)

VERLOREN,

Zaturdag 10 dezer, tusschen 12 en 1 ure, gaande van den Kloveniersburgwal naar de Heerengracht over het Park en terug: Een Donkergroen **LEDER ZAKBOEKJE,** inhoudende Twee Halve Loten van de 241ste en 242ste Loterij doorgefourneerd en geteekend M. M. POLAK EN ZN, te 's Hage, alsmede een Muntbillet van *f* 10, van al hetwelk de Nummers bekend zijn en behoorlijk aangifte gedaan is; voorts een Zilver verguld Patent Potloodje en eenige Papieren, voor den Vinder van geene waarde. Die hetzelve gevonden heeft en terug bezorgt bij de Wed. SAKS, hoek Vischsteeg en Dam, zal Genereus beloond worden. (19176)

Mme. la veuve FOREMAN, née BAUDET, prévient les parents et tuteurs qu'elle a **TRANSFÉRÉ** son **INSTITUT** du Prinsengracht au Reguliersgracht près du Heerengracht, N°. 182. (19141)

Aan de GEACHTE INGEZETENEN van Leyden en BEWONERS van de Environs, hebben wij de eer mede te deelen, dat wij op Donderdag 15 November e. k., ons **MAGAZIJN,** op de Botermarkt, van Porcelein, Glas, Aardewerk, Lampen, Pendules, Verlakte Goederen, Brittannia Metal en een tal van **GOEDEREN** en **VOORWERPEN,** geschikt voor Huisselijk gebruik en Cadeaux, zullen openen en hopen door Vaste Prijzen en eene vriendelijke Bediening, het vertrouwen onzer Begunstigers te erlangen.

(19124) **H. WILLE & C.**

Exportatie voor de Indiën

FABRIEK VAN VALSCHE BYOUTERIEN.

A. DUBOIS, rue de Ligne, 2, te Brussel.

DOUBLÉ D'OR, DORÉ, nagebootst BLOEDKORAAL, STRAS enz. Handringen, Armbanden, Broches, Oorbellen, Doekspelden, Kapspelden Kettingen, Horologiesleutels, Mode-Artikelen, Charivaries, Fantaisie, enz,

NB. Op aanvrage worden tegen remboursement, Franco Monsters afgezonden, doch niet minder dan ter waarde van 75 Francs. (17776)

De Ondergeteekende, gebreveteerd **TANDMEESTER** van Z. M. den Koning der Belgen, en sedert 17 Jaren als TANDMEESTER in deze Stad en Provincie werkzaam, voornamelijk aan de WEESGESTICHTEN en ZIEKENHUIZEN, enz. altijd in zijn vak den vooruitgang zoekende; heeft een **MECHANISCH INSTRUMENT** uitgevonden, vervaardigd door den Heer MAIJER, alhier, om Tanden, Kiezen en Wortels uit te trekken, zonder den Lijder aan te raken, waardoor met eene onberekenbare vlugheid, de Operatie zonder pijn en zonder nadeelige gevolgen geschiedt. HH. Deskundigen worden bij deze vriendelijk uitgenoodigd, dit Mechanisch Instrument aan zijn Atelier te komen bezigtigen, ten einde zich van de deugdelijkheid te overtuigen. **MR. J. M. SON,**

UTRECHT, November 1860. *Chir. Dent.*

Voorklarenburg, D. N°. 503. (19140)

Eene **JUFVROUW,** van fatsoenlijke Familie, tusschen de 25 en 35 Jaren, P. G., zag zich gaarne geplaatst tegen Februarij aanst. als **JUFVROUW VAN GEZELSCHAP** of **TER VERZORGING EENER NIET AL TE GROOTE HUISHOUDING,** liefst binnen de Stad Amsterdam. Omtrent gedrag en huishoudelijke bekwaamheden kan men de voldoendste informatien bekomen; op groot Salaris zal minder gelet worden dan wel op eene minzame behandeling. Adres franco onder Lett. H. J., Bureau Handelsblad. (19173)

ALLEN BESITZERN VON SCHILLERS WERKEN UNENTBEHRLICH!

In allen Buchhandlungen (Amsterdam bei B. EISENDRATH) ist zu haben: **SCHILLER'S SÄMMTLICHE WERKE,** in allen Beziehungen vollständig erklärt von SCHLEGEL, 5te Auflage mit Schiller's Handschrift, Geburtshaus und Büste in Stahlstich. Preis *f* 1. (19182)

METALEN KRUIS.

Afdeeling AMSTERDAM.

GEWONE VERGADERING op Dingsdag 20 November 1860, des Avonds ten 7 Ure, in het Lokaal *DE VEREENIGING,* in de Warmoesstraat.

Namens het Bestuur,

(19184) **W. J. KRÖBER.**

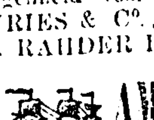

NAAR BATAVIA

ligt te Amsterdam in lading: Het **FREGATSCHIP** *VAN GALEN,* Kapitein C. B. BRANDLIGT, hebbende uitmuntende Inrigtingen voor Passagiers en voerende een Geëxamineerden Scheepsdoctor. Daar des Kapiteins Echtgenoote de Reis medemaakt, is deze gelegenheid voor DAMES aan te bevelen. Adres bij de Cargadoors DE VRIES & C°., te Amsterdam, IJgracht, U 40, of bij den Heer Reeder J. RAHDER Hzn. (19166)

AMSTERDAM—KAAP DE GOEDE HOOP.

NAAR DE KAAPSTAD, PORT-ELISABETH EN PORT-NATAL

ligt te Amsterdam in Lading, om vermoedelijk bij open water in den loop der Maand Februarij te vertrekken: Het snelzeilend gekoperd en reeds in deze vaart zoo gunstig bekende **BARKSCHIP**

PROVINCIE DRENTHE,

gevoerd bij Kapitein H. BECKERING, zijnde weder in alles behoorlijk ingerigt voor den overvoer van Passagiers, zoowel der Eerste, Tweede en Derde Klasse; terwijl een bekwaam Geneesheer de reis mede zal maken.

Adres bij den Heer Reeder F. U. H. REIGER, bij den Heer M. C. LAPIDOTH, Agent der Nederlandsche Landbouw-Emigratie-Maatschappij of bij de Cargadoors HOYMAN EN SCHUURMAN, allen te Amsterdam woonachtig. (19139)

DOOR PLAATSGEBREK ZIJN WIJ GENOODZAAKT VELE ADVERTENTIEN TOT EEN VOLGEND NOMMER TE LATEN LIGGEN.

SCHOUWBURGEN, CONCERTEN, ENZ.

STADSSCHOUWBURG. (Italiaansch Opera Gezelschap). Dingsdag 13 Nov. (Holl. Abonn. en Dipl. niet gangbaar.) Debuten van Mej. Noëmi de Roissi, Prima Donna Assoluta; den Heer Giovanni Capponi, Primo Basso Assoluto, en den Heer Antonio Borella, Primo Basso. Eerste voorstelling van: *Rigoletto*, groote Opera in 4 bedrijven, met Balletten, enz. Muziek van Verdi. (Nooit vertoond). (8 ure precies)

(Tekstboekjes der Opera in de Italiaansche en Hollandsche taal zijn verkrijgbaar bij de Erven VAN MUNSTER, Warmoesgracht).

STADS SCHOUWBURG. Woensdag 12 Nov. (N°. 45 Ab.) *De Huisjapon van mijn Oom,* kluchtspel in 5 tafereelen, vrij naar het Hoogduitsch. Gevolgd door: *Sataniella of de zegepraal der Deugd,* groot ballet-pant. in 4 bedrijven of 8 tafereelen. (6½ ure.)

THÉATRE FRANÇAIS, Sur le Singel. Mercredi 14 Nov. Spectacle demandé: 3e représentation de: *Le Voyage de M. Périchon,* comédie nouvelle en 4 actes, par Labiche et Ed. Martin. On commencera par: *Les Deux Veuves,* comédie nouvelle en un acte de M. Félicien Mallefille.

Entrée *f* 1. (8 heures.)

SALON DES VARIETES, in de Nes. Dingsdag 13 Nov.: Op aanhoudend verzoek: *Jan de Koetsier*, drama in 7 bedrijven.

Entrée 75 Cts. in vertering, 50 Cts. zonder vertering. (8 Ure.)

J. E. DUPORT.

SALON DES VARIETES, in de Amstelstraat. Dingsdag 13 Nov. Eene eerste voorstelling van: *Een Prokureur en zijne Vrouw*, vrolijke vaudeville in een bedrijf, voorafgegaan door (op verzoek) *de Schoolmeester,* kluchtige vaudeville in 1 bedrijf. Tot slot: *Engelsche John* en *Duitsche Apolonia* of uw leven is in gevaar; nieuwe kluchtige vaudeville.

Entrée 75 Cts. in vertering. (8 ure.) **BOAS & JUDELS.**

Plaatsen zijn aan het bureau te bespreken.

GRAND THEATRE DES VARIETES, in de Amstelstraat. Dingsdag 13 Nov. Eene 1ste opvoering van: *De Sirène van Parijs,* nieuw groot drama in 5 bedrijven of 6 tafereelen, naar het Fransch van Grangé en Xavier de Montepin, door J. P. Hagen, met nieuwe Muziek van L. W. Luers. **A. VAN LIER Jz.**

Entrée 75 Cents in vertering. Gaanderij 40 Cents. (8 ure.)

In studie: *De Page van den Duivel.*

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICHS. — GEDRUKT BIJ C. A. SPIN & ZOON.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

's GRAVENHAGE, Zitting van Zaturdag, 10 November 1860.

Voortzetting der beraadslagingen over het

Ontwerp van Wet nopens de Nieuwe regterlijke inrigting.

De heer VAN GOLTSTEIN beantwoordt mede in sommige opzigten de rede van den Minister van Justitie; hij kan kort zijn, omdat de Minister gezegd heeft dat de hoofdpunten later bij de artikelen op nieuw behandeld zullen kunnen worden en de heer Wintgens heeft den leiddraad aan de hand gegeven om daarin geleidelijk te werk te gaan. Daarmede kan de Spreker zich zeer wel vereenigen en zich dan ook nu bepalen tot de nadere toetsing van enkele punten van evengemelde rede.

1°. Staat spreker stil bij hetgeen de Minister gezegd heeft omtrent de *wording* van het 5de additioneel artikel der Grondwet. Hij gelooft dat de voorstelling die de Minister daarvan gegeven heeft onjuist is. De Minister schreef toch de wording van die bepaling toe aan de klagt die gerezen was, daarover dat iedere provincie een Hof had. Dit nu acht spreker niet juist; want de klagt was gerezen over de kostbaarheid en het omslagtige van de burgerlijke regtsbedeeling. De toenmalige Minister van Justitie verklaarde dan ook dat die kosten en omslag van dien aard waren, dat zij met eene regtsweigering gelijk stonden. En juist daarom heeft spreker zelf destijds het redmiddel aan de hand gegeven. Is dus de klagt niet juist opgevat, dan is ook het middel tot keering van het gebrek verkeerd en zal men er later op terug moeten komen. Hierbij moet spreker opmerken, dat hier te lande steeds in hooge mate de burgerlijke vrijheid heeft bestaan, en groot gemak in het regtswezen. Zoo had men de schepenen en de ommegaande regters ten platten lande, die rondreisden om den ingezetenen als het ware het regt t'huis te brengen. De regel was eene instantie; de uitzondering twee instantiën; maar er waren nimmer drie instantiën. Dat hebben wij van de vreemden overgenomen, en zij die dat willen handhaven moeten de bestanddeelen die daartoe behooren ook behouden.

2°. De Minister heeft gezegd: ik houd mij aan het votum van 27 Mei' De Hooge Raad moet zijn een hof van cassatie en geen hof van appèl; en heeft ook gezegd dat de Hooge Raad voor een gedeelte regter van cassatie moest zijn. Daarenboven heeft de Minister ook erkend, dat, ten gevolge van de artt. 162 en 163 der Grondwet er geen bezwaar bestond om den Hoogen Raad te maken tot een hof van appèl. Spr. vestigt daarop bij voorbaat de aandacht, maar hij wil nu meer bepaaldelijk nagaan of de cassatie, zoo als die hier is gesteld, aan het doel beantwoordt, en dan moet hij zeggen dat de cassatie niet als doelmatig is te beschouwen wanneer: 1°. zij niet is een *zuiver* cassatie-stelsel; 2°. als zij verder strekt dan tot verzekering van de toepassing der *wet* en zich ook uitstrekt tot verzekering van het *regt*; en 3°. als men zelfs zoover gaat, dat de uitspraken van de kantonregters over de geringste zaken voor cassatie vatbaar zijn.

Op die punten meent spreker nog kortelijk terug te moeten komen. Ad I was de Minister zelf vroeger van die opinie, en spreker behoeft daar dan ook niets bij te voegen; de Minister kan niet beter doen dan zoo als hij hieromtrent vroeger verklaard had, maar waarvan hij sedert is afgeweken. — Ad II. zegt de Minister dat de regtszekerheid door het middel van cassatie moet verkregen worden. Spreker acht die opvatting onjuist; de zekerheid van het regt ligt in de inrigting van het regtswezen zelve, niet in de gelijkwaardigheid der uitspraak. Men zeide dat er in Frankrijk ook cassatie was wegens *contravention à la loi*, maar dat verandert niets aan de zaak, want er is een groot verschil tusschen schennis der *wet* en schennis van het *regt*. Daarbij spreekt art. 162 Grondwet van vernietiging wegens handelingen die strijdig zijn met de *wetten*. — Ad III gelooft de Minister dat art. 162 der Grondwet zich er tegen verzet om de geringere zaken aan cassatie te onttrekken, omdat aldaar wordt vooropgesteld, "dat de Hooge Raad heeft het toezigt op den geregelden loop en de afdoening van regtsgedingen, alsmede op het nakomen der wetten bij *alle* regterlijke collegien." Dit is het algemeen beginsel dat de latere wet behoorlijk kan regelen. Bovendien leest men in datzelfde artikel, "dat de Hooge Raad hunne handelingen, beschikkingen en vonnissen (namelijk van die collegien) wanneer die met de wetten strijdig zijn, *kan* vernietigen," en eindelijk leest men er "volgens de bepaling *door de wet* daaromtrent te maken." Dus kan de wet de zaak regelen en ook tempering in de voorziening in cassatie aanbrengen. Te meer bezwarend is die uitbreiding van de cassatie, omdat zij bij het ontwerp is toegelaten wegens schending van het *regt*, waarover de gevoelens van de verschillende regtsgeleerden zoo zeer uiteenloopen.

De heer WICHERS neemt mede enkele punten uit 's Ministers rede op. De Minister had namelijk gezegd, dat spr. eene dilatoire exceptie van ontijdigheid had opgeworpen, die eigenlijk eene peremptoire exceptie was tegen de zaak. Dit is eene aardige oratorische wending, die zeker van gevatheid getuigt, maar toch niet juist is, want beide exceptiën verschillen zoo in aard, dat zij elkander niet kunnen vervangen. Spr. houdt vol, dat het ontijdig is de zaak aan te vatten. Er is nog te veel verschil van meening deswege; is de tijd daar, dat er meer overeenstemming zal heerschen, dan is de dilatoire exceptie vervallen. Spr. beantwoordt ook de meening van den heer Wintgens, die aan de regters dagelijks werk wil geven, en verdeeling van den arbeid invoeren. Zoo iets kan, ja in de fabrieken bij machinalen arbeid waar zijn, maar hij acht de toepassing van dat beginsel op het regtswezen ongerijmd. Men moet wel-gemotiveerde vonnissen hebben, en de regter moet zich zelf bewust zijn, dat alle argumenten behoorlijk gewikt en gewogen zijn. Alles dus in aanmerking genomen, houdt spr. vol, dat de wezenlijke tijd om deze wet tot stand te brengen, nog niet gekomen is. *Dat* argument is niet wederlegd; integendeel, de discussie levert het blijk van toenemend verschil van gevoelen. Hij wil wachten dat er zich meer overeenstemming in de meeningen openbare, om meer zedelijke kracht aan de wet te verzekeren. Hij zegt dit zonder in het minst te willen ontkennen, dat, als de meerderheid beslist heeft, natuurlijk ieder burger verpligt is de wet getrouw na te leven; maar hij herhaalt nogmaals, dat z. i. de tijd nog niet is gekomen, om deze nieuwe inrigting tot stand te brengen.

De heer VAN DER VEEN komt ook nog kortelijk op het door hem gesprokene terug.

De heer VAN DER LINDEN doet uitkomen, dat het de vraag niet meer is, of de Hooge Raad een Hof van Appèl of een Hof van Cassatie is; dat vraagpunt is uitgeput en *uitgemaakt*. In het verslag nopens het ontwerp over de Regterlijke Organisatie in de zitting van 1854—55 staat uitdrukkelijk, dat de *meerderheid* van gevoelen is, dat de Hooge Raad niet een Hof van Appèl, maar een Hof van Cassatie, en dat er appèl in strafzaken zou zijn. Toen kwam een Minister, die juist het tegenovergestelde voorsloeg, alsof er nooit eene meerderheid bestaan had. Een later Minister beging dezelfde feil, maar het lot der poging om tegen de meerderheid in te haan, is bekend. Nu zegt spr.: als niet twee Ministers de portefeuille gadden aanvaard om iets voor te dragen in strijd met het gevoelen der meerderheid, dan waren wij voor vijf jaren even ver geweest als nu en zou die tijd niet zijn verloren gegaan. Maar dan moet men ook niet aan de Kamer wijten het oponthoud; maar dan is dit eene reden te meer om de handen aan het werk te slaan. Spreker acht de beide genoemde hoofdpunten dus voor uitgemaakt en achter den rug. Nu is het de tijd om zoovele andere gewigtige punten te bezien, die bij de R. O. te pas komen. Het is dus niet meer over cassatie of crimineel appèl, dat hij spreken zal. Tot het ontwerp komende moet hij openhartig verklaren dat het beneden zijne verwachtingen is. De Minister, zegt hij, dien wij hoogachten ook om zijne groote talenten, gaf regt meer te doen verwachten en niet een nieuw patroon op de oude schering op te zetten. Men had van hem mogen verwachten eene diepingrijpende hervorming in de Regerlijke Organisatie, het vestigen van eene nieuwe zaak.

De Hooge Raad als Hof van Cassatie blijft; de 11 Hoven worden op 5 gebragt; maar de inrigting van het appèl in burgerlijke zaken blijft ook zoo als dat bestaat. Doch de regeling van de militaire regtspleging, de conflicten, de regeling van den regtsbijstand, en nog meer wat nu nog in sommige reglementen van inwendige dienst voorkomt, dat alles blijft ongedaan. Spr. zal ook dat laten rusten, maar bespreekt naar aanleiding der discussie één hoofdpunt, namelijk het verkrijgen van goed, goedkoop en spoedig regt, waarover zooveel is in het midden gebragt.

Goed regt: wordt er dan in Nederland zoo slecht regt gesproken? Spr. gelooft dat het regt beter kan zijn, maar hangt dit af van het personeel of van de inrigting, en hoe dit te verbeteren? Dat is de vraag.

Goedkoop regt: Spr. heeft wel eens gehoord dat wat zoo heel goedkoop is, niet altoos het beste is. Maar waarom is het regt duur? Om de drie instantien? Maar dan komt men terug op de oude kwestie; die moet ter zijde blijven. Waarin ligt dan vervolgens de duurte? In de rekening der praktizijns en de heffing van de landregten? Dat laatste kan verholpen worden. Spr. staat stil bij de hooge sommen der registratie, en wat de rekeningen der praktizijns betreft, de minister komt op tegen beunhazerij, zaakwaarnemerij enz. Goed, dit is zeer nadeelig. Maar dan moeten anderen toch ook goed betaald worden. Er is veel gesproken van den ouden tijd. Was toen het regt zoo goedkoop? Volstrekt niet. Bleven toen niet processen jaren op jaren aan den spijker hangen? Men heeft gezegd, dat de hooge kosten den val der praktijk na zich slepen. Voor 30 jaren heeft een voornaam advokaat, lid van de Tweede Kamer, de heer Frets, geklaagd over het hedendaagsch verval der judiciële praktijk. Spreker moet zeggen dat de kans nu niet slimmer is. Niettemin meent hij op vereenvoudiging der proces-vormen te mogen aandringen, en tevens op vermindering van de lasten der registratie van het zegel.

En nu heeft men de uitbreiding van de competentie der kantonregters ten civiele. Volgens Spreker staan hier twee systema's tegen elkander over: 1°. het Fransche stelsel met weinig hoven; met regtbanken en vrederegters of vredestichters. Daar bestaat dus concentratie van regtspraak op weinig punten; daar bestaat op die punten ruim personeel, goede bezoldiging, en een kundig *barreau*. Doch men ziet daar de regtspraktijk onttrokken aan een groot gedeelte der justiciabelen, men heeft daar goed regt, ja, maar Spr. betwijfelt of het sneller of goedkooper is. Het tweede stelsel brengt den regter bij het volk. Daar is de regter toegankelijk voor het volk; daar worden de afstanden niet vergroot, en dat is geworteld in wat vroeger bestond. In dat systema zou liggen eene soort lagere regter en weinig apellatoire collegien.

Een van beide stelsels moet men kiezen. Wij zijn bij dit ontwerp op den weg tot het laatste en tot afwijking van het fransche systema; de behoefte om den regter nader bij den justiciabele te brengen, heeft gemaakt dat men vroeger reeds de competentie van den kantonregter heeft uitgebreid, en nu gaat men weder tot uitbreiding over; in dat systema is de aanstelling *ad vitam* consequent. Maar dan moet ook de kantonregter ophouden hulp-officier van justitie te zijn. Spreker hoopt dat dit later zal vervallen. Men heeft zoo laag nedergezien op de regtspraak der kantonregters, maar men neme de statistiek ter hand, en wat zegt die ons? Dat er zijn geweest van 1851 tot 1858 ten civiele 46321 eindvonnissen in kantonnale zaken; en in 1858 allen 6295. Van hoeveel is men nu gekomen in hooger beroep. In het jaar 1858 van de 6295 slechts in 52 zaken, en in de 8 jaren van 46321 slechts van 433! Hieruit trekt spreker de conclusie, dat de kantonnale regtspraak inderdaad niet zoo slecht is, als men die afschetst. Als men bij de hoven hoort de oordeelvellingen over vonnissen der regtbanken en bij den hoogen raad die over de arresten van de hoven, dan zou men geneigd zijn aan te nemen, dat er nergens slechter regt dan in Nederland gesproken wordt. En zoo is het ook met de beoordeelingen van de vonnissen der kantonregters. Daarbij nu komt hoogst zeldzaam voorziening in cassatie in het belang der wet naar aanleiding van de vonnissen der kantonregters. Hij heeft alzoo geen bezwaar om toe te treden tot het plan van den Minister om uit te breiden de *competentie van de kantonregters*.

De MINISTER VAN JUSTITIE verdedigt allereerst zijn gezegde omtrent de exceptie van den heer Wichers. De Minister had dit in het midden gebragt, dat als het gevoelen van den heer Wichers opging, namelijk het behoud van de 11 hoven, dat dan de dilatoire exceptie van ontijdigheid veranderen zou in eene peremptoire exceptie. Want als men in de hoofdbestanddeelen niets van belang veranderen wil dan gelooft de Minister dat als men spreekt van ontijdigheid men het 5de add. art. der Grondwet met eene peremptoire exceptie begroet.

Nu heeft die Spreker gezegd, er is nog zulk een groot verschil van gevoelen; men moet afwachten tot tijd en wijle er meer overeenstemming van meening zal heerschen. Hij, Minister, vraagt: wanneer zal er eenstemmigheid opkomen als de kwestien niet tot discussie en niet tot beslissing worden gebragt. Nopens den Hoogen Raad, de heer van der Linden heeft het teregt opgemerkt, *is* er eene beslissing over het crimininee appèl, *is* er verschil, maar juist daarom moet dat vraagstuk worden opgelost door eene beslissing.

De heer WINTGENS heeft gezegd dat de verschuiving, op gisteren, der behandeling van het crimineel appèl, was de verschuiving van een der hoofdpunten, die tot de algemeene discussie behoorden. De Minister ontkent niet het gewigt van het vraagpunt, maar hij ziet niet het noodwendige er van in om het reeds bij de algemeene beraadslaging te behandelen en hij gelooft dat het misschien beter zou zijn dit bij het betrokken artikel te doen, als wanneer de beraadslaging tevens kan leiden tot een resultaat. Dat was de eenige strekking van 's Ministers uitstel in de behandeling van dit punt, nu hij reeds zooveel van de aandacht der Kamer moest vorderen.

Nopens de meening van den heer Wintgens dat eene *nieuwe* inrigting van het regtswezen beteekent eene algeheele hervorming, meent de Minister dat die uitlegging geen stap verder brengt, daar dan toch altijd de vraag blijft bestaan *waarin* de hervorming plaats moet hebben. Voor het overige blijft hij ten opzigte van het radicale der hervorming, zooals die door den heer Wintgens verlangd wordt, in meening verschillen. Hij zal, na hetgeen hij in zijne vroegere rede heeft uiteengezet, niet in breede herhaling behoeven te treden. Hij heeft gisteren daarom van de wording en werking van het 5de add. art. der Grondwet gesproken, om wel te doen uitkomen dat de groote grief tegen de bestaande Regterlijke Organisatie was de creatie van 11 Hoven; later eerst, in 1848, is er bijgekomen de afschaffing van den Hoogen Raad als Hof van Cassatie, en dat wel om tot groote bezuiniging te geraken, die men echter zoo als later gebleken is zelf niet kon verwezenlijken.

Dit brengt den Minister tot zijn antwoord aan den heer van Goltstein, die meende dat het votum van 27 Mei 1859 niets zoude hebben uitgemaakt. De Minister antwoordt dat votum heeft stellig beslist dat de Hooge Raad niet zou zijn een Hof van appèl, maar wel een Hof van Cassatie. Maar de regeling *hoe* het cassatie-stelsel zou werken, die kan bij dat votum niet uitgemaakt worden, dat geschiedt bij dit ontwerp.

Nu zegt men wel: de wijze, waarop de cassatie geregeld wordt, is in strijd met het beginsel van het cassatie-stelsel, en dat ik vroeger het zuiver renvooi-stelsel heb voorgestaan. Dit laatste is volkomen waar, maar sedert ik lid der Kamer was, hebben hieromtrent twee hoofdbeginselen steeds bij mij op den voorgrond gestaan, namelijk dat de Hooge Raad moet zijn een Hof van cassatie en dat er appèl moet zijn voor alle strafzaken. Dat ik nu afgeweken ben van de *toepassing* van een dier hoofdbeginselen, dat is geene inconsequentie; de hoofdbeginselen zijn intact gehouden; daaraan ben ik altijd getrouw gebleven, en wanneer ik later overtuigd ben geworden, dat het zuiver renvooi-stelsel niet in het belang der regtsbedeeling was, dan zou hier eene te groote consequentie inderdaad worden eene inconsequentie.

De heer van Goltstein heeft nog eene opmerking gemaakt wegens de cassatie, met opzigt tot de schending van het *regt*. Wanneer art. 82 aan de orde zal zijn, dan zal het zaak wezen over dien term te beslissen; maar het gebrek dat de Hooge Raad onder *wet* niet anders verstaat dan de geschrevene *Nederlandsche wet*, is oorzaak, dat daardoor de cassatie omtrent schending van andere wetten is uitgesloten.

Er is een ander punt nogmaals ter sprake gebragt: dat de cassatie ook uitgestrekt wordt tot vonnissen van de kantongeregten. Waarom zal het regt van toezigt van den Hoogen Raad door de Grondwet gewild, hier minder van toepassing zijn dan dat over de regtspraak van hoogere collegien? Waarom zal hier de censuur van den Hoogen Raad worden uitgesloten, en er dus mindere regtszekerheid ten aanzien van de vonnissen der kantonregters bestaan? — De heer van Goltstein heeft gewezen op de woorden ten slotte van het hier geldende artikel der Grondwet: "volgens de bepaling door de wet hieromtrent te maken." Die spreker heeft daaruit afgeleid dat men dus de vrijheid zou hebben die vonnissen niet aan de censuur van den Hoogen Raad te onderwerpen. Maar die slotwoorden kunnen toch nooit het beginsel, in het artikel voorop gezet, schaden.

De heer van der Veen is teruggekomen op zijne meening, dat de regter in appèl en in strafzaken, kan zijn van gelijken rang; maar dat dit moet leiden tot verzwakking van het gezag des regters van appèl en strijden met het denkbeeld der trappen van jurisdictie, heb ik reeds gisteren in het breede betoogd.

De heer van der Linden heeft opgemerkt dat het ontwerp beneden zijne verwachting was. Na deze qualificatie had ik gedacht te ontmoeten een der hevigste tegenstanders van het ontwerp. Tot mijn groot genoegen heb ik het tegendeel ontwaard; al wat hij gezegd heeft beaam ik ten volle op eene uitzondering na, de onvolligheid van het ontwerp. De Minister verklaart achtervolgens dat ook hij voorstander is van den zamenhang van de militaire regtspleging met de burgerlijke regtspleging. De militaire regtspleging moet ook op dezelfde grondslagen als de burgerlijke regtspleging rusten en de Hooge Raad ook als regter in cassatie voor vonnissen wegens militaire misdrijven optreden; doch de Minister gelooft niet dat bij de organisatie van de burgerlijke regtspleging de militaire noodwendig moet geregeld worden. Evenmin is dit het geval met de regeling der conflicten van attributie. Dit punt staat tusschen de regterlijke en de administratieve magt. De regtsbijstand waarop spreker ook doelde is een onderwerp van proces-orde en behoort ook niet bij deze wet te worden geregeld. Voor het overige, zegt de Minister, alles wat de heer van der Linden over het thema van goed, goedkoop en spoedig regt gezegd heeft, onderschrijf ik ten eenenmale. Hij geeft de belofte tot herziening van de burgerlijke regtsvordering. Hij zal geen oogenblik verliezen om, als het hem gegeven mogt zijn, deze wet tot stand te brengen, die herziening ter hand te nemen, en hij zal alsdan zeer zeker van de beginselen door den heer van der Linden ontwikkeld, gebruik maken. Nopens één punt is de Minister het echter met dien spreker niet eens, namelijk de wenschelijkheid van den alleensprekenden regter; hij gelooft toch niet dat dit ideaal ooit te verwezenlijken is voor alle zaken in eersten aanleg. Men zou dan moeten hebben een groot aantal ruimbezoldigde uitstekend geschikte regters. De Minister gelooft niet dat dit resultaat althans voor het tegenwoordige, te bereiken is. Maar het doet hem genoegen dat de uitbreiding der competentie van de kantonregters toejuiching heeft mogen ondervinden, dat die spreker dat beginsel noodzakelijk heeft gekeurd, en voor dat beginsel van het ontwerp zoo zeer gestemd is. Ook is hij het met hem eens dat de lagere regter moet ophouden hulp-officier te zijn.

Niemand vraagt meer het woord. *Daarop worden de algemeene beraadslagingen gesloten.* De vergadering gaat over tot de schorsing. Na deze is aan de orde de discussie over art. 1 van het ontwerp.

De heer WINTGENS draagt eene motie voor om de beraadslaging aan te vangen, niet bij art. 1, maar bij art. 41, zijnde de TWEEDE AFDEELING *van de Kantongeregten*. Als reden voor dit voorstel geeft genoemde De Minister kan zich niet met deze motie vereenigen. Na eenige discussie wordt de motie van den heer Wintgens in hoofdelijke omvraag gebragt en met 45 tegen 15 stemmen afgewezen.

Nu komt in beraadslaging art. 1.

"De regtsmagt in burgerlijke zaken omvat de kennisneming van alle "twistgedingen over eigendom of daaruit voortspruitende regten, over "schuldvordering en andere burgerlijke regten.

"Die in strafzaken omvat de kennisneming van alle vervolging tot toe- "passing van straf."

De heer VAN ECK ontwikkelt de meening om althans voorloopig de beslissing van administratieve geschilpunten aan den regter op te dragen, totdat de regeling dier bijzondere regtsmagt zal hebben plaats gehad. Immers in den regel trekt de burgerlijke regter de kennisneming van vele dier geschillen tot zich en het schijnt beter door wettiging van het gebruik de onregelmatigheid weg te nemen. Hij behoorde tot de leden die dit in zijne afdeeling reeds hebben in overweging gegeven.

De MINISTER VAN JUSTITIE meent dat sprekers betoog eigenlijk gerigt is tegen de jurisprudentie van den Hoogen Raad, en met name het arrest in de zaak van den loteling de Rooi. Naar 's Ministers inzien is de leer van dat arrest juist. Er is, volgens hem, noodig administratieve regtsmagt, opdat de regter niet getrokken worde op het terrein der uitvoerende magt. Als derhalve de daad van de administratieve magt aanleiding geeft tot schade, dan heeft zij daardoor niet verloren het karakter van administratief geschil. Dat is teregt door den Hoogen Raad beslist.

De heer VAN ECK herinnert zich niet eens meer de zaak van de Rooi; hij kon die dus niet op het oog hebben. Voor het overige heeft de Hooge Raad wel vorderingen toegestaan als de schade, uit eene administratieve daad voortvloeide. Hij kan dit door arresten staven.

De MINISTER merkt op, dat de heer van Eck hier uitgemaakt wil hebben, dat de regterlijke magt zal oordeelen over uitspraken van het administratief gezag, en daarmede kan hij zich niet vereenigen.

Art. 1 wordt hierna zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Hierna wordt in omvraag gebragt art. 2, aldus luidende:

"Regtsmagt in burgerlijke en strafzaken wordt uitgeoefend door kanton- "geregten, arrondissements regtbanken, geregtshoven en den Hoogen Raad, "behoudens de gevallen, waarin bij bijzondere wetten voor de regtsmagt "in strafzaken een andere regter is aangewezen."

Dit artikel wordt aangenomen met 51 tegen 8 stemmen. *Tegen* de HH.: de Brauw, Duymaer van Twist, van Bosse, Thorbecke, Wintgens, Poortman, van der Veen en van Goltstein.

Zonder stemming wordt aangenomen *Artikel* 3, hetwelk aldus luidt:

"Bijzondere wetten regelen de regtsmagt, ten aanzien van burgerschaps- "regten."

Alsnu kom in beraadslaging *Art.* 4, het eerste van § 2, *van het openbaar ministerie*, en van dezen inhoud:

"Het openbaar ministerie wordt uitgeoefend door den procureur-gene- "raal bij den Hoogen Raad, de procureurs-generaal bij de geregtshoven, "de officieren van justitie bij de arrondissements-regtbanken, en de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongeregten.

"In ieder arrondissement wordt de waarneming van het openbaar mi- "nisterie bij de kantongeregten opgedragen aan éénen ambtenaar, behou- "dens de gevallen waarin de dienst der justitie de opdragt der waarneming "aan meer dan éénen ambtenaar noodzakelijk maakt, of die opdragt in "meer dan één arrondissement aan denzelfden ambtenaar toelaat.

"Bij opdragt aan meer dan éénen ambtenaar wordt het regtsgebied, waarvoor ieder hunner is aangesteld, door Ons aangewezen."

De heer VAN DER LINDEN wenscht in eenige algemeene beschouwingen te treden over de organisatie van het openbaar ministerie. Zijne *eerste* vraag is: hoe moeten de ambtenaren van het publiek ministerie worden beschouwd? Zijn het *gens de la loi* of *du Roi*? Daaromtrent kan verschil van gevoelen bestaan, maar welk stelsel men aanneme, het moet zuiver worden uitgedrukt. In art. 5 wordt het openbaar ministerie belast met de vervolging van alle misdrijven. Art. 6 zegt intusschen dat die ambtenaren verpligt zijn de bevelen na te komen die hun in hunne ambtsbetrekking door de Kroon worden gegeven. In het eene artikel dus lastgeving tot handhaving der wet, tot vervolging van alle misdrijven; in het andere gehoorzaamheid aan de Kroon en het voorschrift om de bevelen der Kroon te volgen. Dit is eene onderlinge tegenspraak. Kan het Gouvernement last geven, misdrijven niet te vervolgen? Blijft het artikel in volle kracht, dat alle misdrijven moeten worden vervolgd, dan moet art. 6 vervallen. Kan het Gouvernement last geven om niet te vervolgen, dan kan spr. zich daarmede niet vereenigen; dan wordt de strafvervolging een willekeurig wapen in handen der Regering. De strafwet moet gehandhaafd worden, en niet van de willekeur van het Gouvernement afhangen; zij moet niet ter zijde geschoven worden op bevel van den Minister van Justitie. En mag het Gouvernement zoodanigen last *niet* geven, dan moet art. 6 nader omschreven worden. Die onbeperkte bevoegdheid is in strijd met den bepaalden last in art. 5 gegeven. Het openbaar ministerie is onafhankelijk zegt men; het onderzoekt zoowel de onschuld als de schuld, het is een schoon beeld, maar wil men dit verwezenlijken, dan schaffe men art. 6 af, anders zal men geen zelfstandig, onafhankelijk openbaar ministerie hebben. De leden van het openbaar ministerie moeten een van beide zijn: òf dienaren der Kroon, òf zelfstandige, onafhankelijke staatsdienaren die hun mandaat bezitten uit, niet buiten de wet. Maar wil men het eerste, men drukke het duidelijk uit in de wet.

Eene *tweede* vraag betreft dit punt: Moet het Openbaar Ministerie den Staat vertegenwoordigen, als die *loco privati* optreedt?

Eene *derde* vraag: Waarom is in het ontwerp weggelaten de bevoegdheid van de Regterlijke Magt, om de vervolging te bevelen, waar het Openbaar Ministerie te kort schiet of nalatig is? Waarom is die waarborg, welke thans bestaat, weggelaten?

De heer DE BRAUW beantwoordt den vorigen spr., voor zoover het *eerste* punt betreft. Het karakter van het Openbaar Ministerie ligt zeer duidelijk in art. 6 opgesloten. Zoodra men daarin leest, dat het bevelen "van Onzentwege" ontvangt, bewijst zulks, dat het zijn *Gens du Roi*, dienaren van de Kroon. Het Openbaar Ministerie is een tak der Uitvoerende Magt. Er is geen strijd tusschen artt. 5 en 6. De vorige spr. vraagt, of het Gouvernement bevelen kan geven om niet te vervolgen? De Minister kan dit doen: onder zijne verantwoordelijkheid. De leden van het Openbaar Ministerie zijn dienaren der Kroon. Dit ligt ook in de Grondwet, naardien alleen de Procureur-Generaal bij den Hoogen Raad, even als de leden van dat regts-collegie, en niet de officieren bij de hoven en regtbanken levenslang zijn aangesteld, en dit wel daarom, omdat de Procureur-Generaal bij den Hoogen Raad niet met de vervolging van misdrijven belast is. Deze laatste *is* derhalve dienaar der Wet, niet der Kroon. Alle andere ambtenaren van het Openbaar Ministerie zijn tot wederopzegging toe benoemd.

De MINISTER zegt, dat de heer van der Linden een vraagpunt heeft aangeroerd, dat een gewigtig bestanddeel is der *theorie* van de regterlijke inrigting; de Minister zegt der *theorie*, want de praktijk heeft de zaak beslist. Immers er is geen land, waar niet vaststaat het beginsel, dat de ambtenaren van het Openbaar Ministerie zouden zijn dienaren van het openbaar gezag. Alleen in de tijden van de Fransche revolutie, in de vorige eeuw, toen alle banden van orde en wet waren losgemaakt, waren er oogenblikken, waarin de ambtenaren van het Openbaar Ministerie waren onafzetbaar en zelfstandig.

De geschiedenis van de Grondwetsherziening toont ook aan, dat het voorstel der Commissie aan de ambtenaren van het openbaar ministerie te maken, niet tot ambtenaren van de *Kroon*, maar tot ambtenaren van de *wet*, niet door het Ministerie is overgenomen; want bij de Grondwet zijn de ambtenaren van het openbaar ministerie niet *on*afzetbaar gemaakt. Opmerkelijk is het, dat de heer Thorbecke, die de ziel der Grondwetherziening was, in zijne *Bijdrage* erkent, dat een *ander* beginsel gezegevierd heeft. Dat ander beginsel nu is hetzelfde, wat gehuldigd wordt in dit ontwerp; de ambtenaren van het openbaar ministerie zijn gebleven dienaren der *Kroon*. Het openbaar ministerie kan niet zijn zelfstandig *nevens* de Kroon. Daarenboven acht hij, Minister, de onafzetbaarheid van het openbaar ministerie strijdig met de ministeriele verantwoordelijkheid. De werkkring van het openbaar ministerie is de uitvoering van de wetten op judicieel gebied, en hoe is de ministeriële verantwoordelijkheid bestaanbaar, als de arm, die tot de uitvoering der wetten gebezigd wordt onafzetbaar is. — De onafzetbaarheid is hier in strijd met de Grondwet en met het hierarchiesch verband, dat er tusschen de ambtenaren van het openbaar ministerie onderling moet bestaan. Er is gesproken van drukpersdelicten; maar juist met het oog op zoodanige delicten, zou hij het hoogstgevaarlijk achten, dat de ambtenaren van het openbaar ministerie onafzetbaar zouden zijn.

De *tweede* vraag moet de Minister, in beginsel, ontkennend beantwoorden. Het openbaar ministerie vertegenwoordigt den Staat op *publiek-regtelijk* terrein. Als de Staat als privaat-persoon optreedt, dan ligt het niet in het karakter van het openbaar ministerie, om voor den Staat *loco privati* op te treden.

De beantwoording van de *derde* vraag lag reeds opgesloten in 's Ministers antwoord op het eerste punt en in de ontwikkeling over het karakter van het *Openbaar Ministerie*.

De heer VAN DER LINDEN verklaart geen woord gesproken te hebben over de onafzetbaarheid van het openbaar ministerie, maar nu de Minister daarover eenmaal zijne beschouwingen heeft medegedeeld, en nu de Minister beweerd heeft dat die onafzetbaarheid zoude zijn in strijd met de Grondwet, nu kan spreker die bewering niet toegeven; *omdat* de Grondwet niet de onafzetbaarheid van de ambtenaren van het openbaar ministerie heeft uitgesproken, *daarom* volgt daaruit niet, dat die onafzetbaarheid zou strijden *tegen* de Grondwet, daaruit vloeit alleen voort, dat de niet-onafzetbaarheid der in de Grondwet opgenoemde personen met de Grondwet strijdig is. De kantonregters staan ook niet in de Grondwet opgenoemd, en juist deze wet draagt voor ook hen onafzetbaar te maken. Spr. komt nog terug op de tegenstrijdigheid tusschen de artt. 5 en 6. In art. 5

is uitgedrukt, dat het openbaar ministerie is *belast* met de vervolging van *alle* misdrijven, en in art. 6 leest hij dat de ambtenaren van het openbaar ministerie zijn de gehoorzame dienaren der Kroon. En nu is het beginsel, in art. 6 uitgedrukt, een gevaarlijk beginsel, het is eene dispensatie van de wettelijke verpligting tot vervolging door de Kroon. Behoort aan de Kroon alzoo het regt te worden gegeven om dispensatie te verleenen van de strafwet? Dit komt hem hoogst bedenkelijk voor, en dit kan tot groote willekeur leiden. Wat is nu volgens dit ontwerp het karakter van het openbaar ministerie? De Minister en de heer de Brauw zeggen: geene zelfstandige ambtenaren, maar dienaren van het uitvoerend gezag, agenten van de Kroon. Maar, indien dit hun karakter moet zijn, waarom dit niet ronduit in de wet geschreven, en waarom liever eene tegenstrijdigheid behouden, die hun karakter twijfelachtig maakt? Spreker komt terug op de drukpers-delicten. Sommige schrijvers, die, wat zij ook schrijven en hoe zij ook de oppositie aanvallen, zullen niet vervolgd worden, anderen, die niet ten voordeele der Regering schrijven, wel; is dit gelijkheid voor de wet? Omtrent eene andere vraag heeft de Minister als zijn oordeel kenbaar gemaakt, dat het openbaar ministerie den Staat niet behoort te vertegenwoordigen, maar deze *loco privati* optreedt, Spreker is van een ander gevoelen. Hij beroept zich op het oordeel van Meijer, in zijn *Institutions* uitgedrukt; maar welk gevoelen men aankleve, daaromtrent behoort zekerheid te bestaan en eene beslissing te worden genomen. Ten slotte verklaart hij zich niet te kunnen vereenigen met de inrigting van een onzelfstandig, afhankelijk openbaar ministerie, dat al of niet vervolgen zal naar gelang van den last, door het uitvoerend gezag gegeven.

De Minister van Justitie geeft nog te kennen, dat het woord *belast* in art. 5 niet uitdrukt dat de vervolging behoort te geschieden onafhankelijk van de Regering. Art. 5 staat in verband tot art. 6. Tusschen beide artt. heerscht alzoo volstrekt geen strijd. Het ontwerp maakt van de ambtenaren van het openbaar ministerie volstrekt niet zelfstandige ambtenaren. De heer van der Linden heeft het gevaarlijk geacht, aan de Kroon toe te kennen het regt om de strafwet te doen uitvoeren naar haar welgevallen, maar dat gevaar is voorzien door het toezigt van de regterlijke magt, dat geen misdrijf onvervolgd blijve. Ook in dit geval voorziet het Wetb. van Strafvordering. Met de waarborgen, daar gegeven, zal vervolgd moeten worden. Ten slotte meent de Minister, dat de onafhankelijkheid en de onafzetbaarheid van het openbaar ministerie te vestigen, eene nieuwigheid en eene gevaarlijke proefneming zoude zijn in den Nederlandschen Staat.

Geen der leden meer het woord vragende, worden de algemeene beraadslagingen over § 2 (instelling van het openbaar ministerie) gesloten en die over art. 4 geopend, doch wegens het ver gevorderde uur wordt de zitting verdaagd tot Maandag aanstaande, 's morgens ten elf ure.

UITTREKSEL *uit het* **VOORLOOPIG VERSLAG,** *betreffende het ontwerp van wet tot herziening van het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer.*

§ 1. Bij de overweging in de afdeelingen der Kamer van het wetsvoorstel tot herziening van het tarief van in- en uitvoerregten werd de indiening dezer vernieuwde voordragt in ééne der afdeelingen, door sommige leden als ontijdig voorgesteld. De redenen, waarom de leden der Eerste Kamer het vroegere voorstel ontijdig, onnoodig en onregtvaardig keurden, waren thans evenzeer van kracht; de bezwaren tegen het meer algemeen maken van het beginsel der tarifering naar de waarde niet opgeheven. In elk geval was de uitslag der vernieuwde poging onzeker, en bij het bestaan dier onzekerheid was het niet goed te keuren, dat omtrent een zoo belangrijk onderwerp op nieuw strijd tusschen twee takken der wetgeving werd uitgelokt.

§ 2. Wel verre van te hechten aan dit bezwaar van ontijdigheid — een bezwaar, door de bestrijders der tariefsherziening, met eenige wijziging in den vorm, nu reeds verscheidene jaren achtereen geopperd, — verklaarde de groote meerderheid der in de afdeelingen tegenwoordig zijnde leden de verniewde voordragt tot die herziening met genoegen te hebben ontvangen. Zij vereenigde zich geheel met hetgeen betrekkelijk de noodzakelijkheid en wenschelijkheid der zaak in den aanhef der Memorie van Toelichting herinnerd wordt. Ook keurde zij het allezins goed, dat de Regering thans, in plaats van zich tot het brengen van wijziging in het bestaande te beperken, een geheel nieuw tarief voorstelt. Intusschen had men gewenscht, dat in diezelfde rigting nog een stap verder ware gegaan. Terwijl het tarief zelf, zoo als dit bij art. 1 van de wet van 19 Junij 1845 (*Staatsblad* n°. 28) vastgesteld en sedert herhaaldelijk gewijzigd werd, thans door een nieuw, volledig tarief zou worden vervangen, zouden, volgens het gedane voorstel, de overige bepalingen dier wet, voor zoover zij niet door latere wetten opgeheven, veranderd of aangevuld zijn, van kracht blijven. Om zich een duidelijk denkbeeld van onze tariefwetgeving te vormen, zou men dus nog altijd onderscheidene afzonderlijke wetten van uiteenloopende dagteekening moeten raadplegen en vergelijken. Vooral met het oog op den buitenlandschen handel achtte men dit verkeerd. Van geen vreemdeling is het te vergen, dat hij in den doolhof der hier bedoelde bepalingen den weg vinde. Dezelfde redenen, die de Regering tot de keus van den thans gebezigden vorm voor het tarief hebben geleid, pleiten voor het vaststellen van eene wet omtrent dat tarief, die de vroegere geheel vervangt. In de onderstelling, dat geen overwegend bezwaar daartegen kan bestaan, drong men nog op de aanvulling van het wetsvoorstel in dezen geest aan.

§ 3. Niet enkel de vorm van het voorgedragen tarief, ook het vrijgevig beginsel, dat over het algemeen de daarin vervatte bepalingen beheerscht, kon niet anders dan bij de groote meerderheid der leden bijval vinden. In de hoofdzaak vindt men hier hetzelfde liberale tarief weder, ten vorigen jare door den toenmaligen Minister van Finantien verdedigd en in menig opzigt door de Tweede Kamer in nog vrijgeviger zin geamendeerd. Men kon echter niet ontveinzen, dat het ontvangen van zoodanige voordragt van het tegenwoordig hoofd van het Departement van Finantien eenigermate had verrast. Zij liet zich bezwaarlijk verwachten van een staatsman, die als lid der Kamer in 1859 de in zijn oog te vrijgevige strekking van het toen behandelde tarief afgekeurd en zich in meerdere of mindere mate tegen voorstellen tot verdere verlaging of opheffing van invoerregten gekant heeft. Dergelijke ommekeer van zienswijze scheen weinig geschikt om de achting te verhoogen, die het publiek voor de regeringsleden behoort te koesteren. Daar tegenover werd echter gesteld, dat zich hier een nieuw bewijs voordeed van de onweêrstaanbare kracht der liberale beginselen. Zelfs degenen, die in eene andere betrekking aan de verdere ontwikkeling dier beginselen tegenstand boden, ondervinden, eenmaal weder aan het hoofd der zaken gekomen, dat, althans in een land als het onze, alleen naar zulke grondstellingen kan worden geregeerd.

Hoewel alzoo het beginsel van handelsvrijheid, dat naar het oordeel der meerderheid geene opzettelijke verdediging meer behoeft, over het algemeen bij het ontwerpen van dit nieuwe tarief is gehuldigd, is men daaraan, volgens dit gevoelen, niet in allen deele getrouw gebleven. De Regering noemt op bladz. 4 der Memorie van Toelichting het tot stand brengen van een zuiver fiscaal tarief het doel, dat zij steeds voor oogen heeft gehouden. Maar nu blijkt uit hetgeen op bladz. 3 dier Memorie wegens de bepaling der invoerregten van Aardewerk, Glaswerk, Wollen Manufacturen en Olie wordt gezegd, dat de Regering wel geene "bovenmatige" en "buitengewone", maar toch altijd nog eenige bescherming der inlandsche fabrieken wil. Er is dus hier nog steeds hinken op twee gedachten; eene strijdigheid van beginsel, die het tarief ontsiert. Laat het zich voorts wel met het vooruitgezette, vrijgevige beginsel overeenbrengen, dat het inkomend regt van sommige artikelen bij het voorgestelde tarief aanzienlijk wordt verhoogd, zonder dat daarbij het belang der schatkist in aanmerking komt, en alleen, naar het schijnt, om zekere eenvormigheid van regt tot stand te brengen, gelijk met opzigt tot de Linnens geschiedt? Trapsgewijze verlaging van regten is dan toch de rigting, die zich van zelf bij elke tariefswijziging in liberalen zin aanprijst. Is eenmaal een laag regt voor een bepaald artikel verkregen, dan behoort men dit te beschouwen als een verworven voordeel, waarvan niet weder afstand kan worden gedaan. Door verhooging van regten, alleen op grond van zekere uniformiteit, gaat men de natuurlijke ontwikkeling van het vrijgevig stelsel tegen, en doet men een stap achterwaarts op den goeden weg.

Allermeest echter werd in het aangegeven verband door vele leden het denkbeeld gewraakt, om weder een regt van *ƒ* 1.50 op het last Graan te leggen. Aangenomen dat het belang der schatkist bij de tariefsherziening niet uit het oog moest worden verloren, en dat het ontvangen van eenige vergoeding voor de verminderde of afgeschafte regten aannemelijk was, dan behoorde het aequivalent toch nooit bij de eerste levensbehoeften te worden gezocht. Al mogt het nu ook waar zijn, gelijk sommigen tegenwierpen, dat het voorgestelde regt te laag was om den handel aanmerkelijk te kunnen belemmeren, en dat aan de branderijen, die vreemd graan gebruiken, deze nieuwe last geevenredigd op te leggen ware, — om zulke redenen van convenientie moest niet van een algemeen, heilrijk beginsel worden afgeweken. Het tegenwoordig nominaal regt op de granen dagteekent van een tijdperk van schaarschheid en levert daardoor het bewijs, dat onder bepaalde omstandigheden het belasten der vreemde granen den handel meer belemmert, dan voor het welzijn der bevolking wenschelijk is. Vooral ook in onzen tijd behooren wij de granen naar ons toe te lokken, niet den toevoer daarvan, al is het ook in geringe mate, te stremmen.

Met het oog op het artikel Granen wordt op bladzz. 4 en 5 der Memorie van Toelichting met zekeren aandrang inschikkelijkheid voor het gevoelen van andersdenkenden gepredikt, en op het gevaar gewezen van geheele opoffering der tariefsherziening aan de zienswijze over een bepaald punt. Voor zoover deze zinsneden er op doelen, dat de meerderheid der Tweede Kamer, waar het afwijking van de zuiver liberale beginselen geldt, haar gevoelen aan dat van eene meerderheid der Eerste Kamer ondergeschikt zou moeten maken, meende men in sommige afdeelingen met nadruk tegen zoodanigen wenk te moeten opkomen. Wanneer hier opoffering van overtuiging omtrent hetgeen men voor goed en nuttig houdt aan het belang der hoofdzaak te pas kon komen, waarom die opoffering dan van de Tweede, niet van de Eerste Kamer gevergd? Heeft de steller der Memorie van Toelichting bij het nederschrijven der bedoelde zinsneden voorts wel bedacht, dat sedert de verwerping der vroegere voordragt tot tariefsherziening in de zamenstelling der Eerste Kamer eene wijziging heeft plaats gegrepen, die op meerdere overhelling in dit opzigt tot het liberale beginsel bij hare minderheid uitzigt geeft?

Tegenover het tot nu toe ontwikkeld gevoelen over het hoofddenkbeeld van het nieuwe tarief stond dat van een veel kleiner aantal leden, die, wel verre van de daarin opgemerkte afwijkingen van het liberale beginsel af te keuren, de ten toon gespreide vrijgevigheid als te ver getrokken, als noodeloos en als verderfelijk voor de algemeene welvaart afschilderden. Zij stelden op den voorgrond, dat zij in 't algemeen geene verhooging der bestaande invoerregten wilden, en dus niet van te groote overhelling tot het beschermend stelsel beschuldigd konden worden. Maar zij wilden niet, dat in een land als het onze, waar nu reeds handel en scheepvaart op allerlei wijze worden bevorderd, die eenzijdige bevoordeeling ten koste der nijverheid nog verder getrokken wierd dan thans het geval is.

§ 4. Van de zijde der meerderheid keurde men het allezins goed, dat volgens de thans voorgedragen wet alle niet in het tarief genoemde artikelen voortaan geheel vrij van regten zouden zijn, en dat de geheele vrijstelling tot een aanmerkelijk aantal artikelen is uitgebreid. Eene wenschelijke vereenvoudiging wordt daardoor in geheel onze handelswetgeving en in het tarief zelf gebragt. Maar ook in die rigting schijnt zonder eenig bezwaar nog een stap verder te kunnen worden gegaan. Bij het doorloopen van het tarief treft men daarin nog 40 à 50 artikelen aan, die met een hooger of lager regt belast blijven, zonder aanmerkelijke of zelfs noemenswaardige opbrengst voor de schatkist op te leveren. Er zijn daaronder, welker vermelding op dit vrijgevig tarief schier bespottelijk zou kunnen heeten. Nu men eenmaal in dit opzigt op den goeden weg is, behoort daarop zoo ver te worden voortgegaan als de aard der zaak slechts eenigermate medebrengt. Zoo doende zullen zoowel aan de administratie als aan den handel noodelooze beslommeringen en belemmering worden bespaard. In dit verband wees men op de volgende tariefartikelen: Aardappelenmeel en fabricaten daarvan, Appel-, Peren- en Meedrank, Bron- of Mineraalwater, Buskruid, Cacao, Chocolade, Cichoreiwortel, Citroen- en Oranjeschillen, Darmsnaren, Drukinkt, Drukletters, Ezels en Muilezels, geconfijte Gember, Gierst, Gips, ingemaakte Groenten, bewerkt of gesponnen Haar, Haarpoeder, Hagel, Holsblokken, gewerkt Ivoor, Kaarden van IJzerdraad, Kaarsen, Kaarten, bewerkt Koraal, Kurk, Lijm, Limoen- en Citroensap, Lijnmeel, Lood, Loodwit, Macaroni, Matten, gewerkt Paarlemoer, Reukwerk, Revalenta Arabica, Rijstmeel, Schors, Stijfsel, Touwwerk, Vermicelli, Vitriool, Vitriool-Olie, Walvischbaarden, Was, Wild en Gevogelte en Zinkwit en Zinkgrijs. Wanneer deze artikelen uit het tarief geheel wierden weggenomen zou, voor zoover de opbrengst in den medegedeelden staat wordt opgegeven, de schatkist niet meer dan *ƒ* 20 à *ƒ* 30,000 's jaars verliezen; een verlies, met de daartegenover staande vergemakkelijking in het verkeer vergeleken, inderdaad onbeduidend te noemen. Daartegen werd echter aangevoerd, dat zoo doende het verband, hetwelk thans ten opzigte van met elkander gelijk staande of uit soortgelijke grondstoffen vervaardigde artikelen in het tarief heerscht, welligt te zeer zou worden verbroken. De regten op Macaroni en vermicelli brengen eene nietige som op; maar als het meel belast moest blijven, kunnen deze daaruit vervaardigde artikelen moeijelijk vrij worden ingevoerd, vermits anders hier de grondstof wel, het fabricaat niet belast zou zijn. Wilde men alleen op het cijfer der opbrengst zien, het Kabel-, Schijf- en Zeilgaren zou zeker uit het tarief kunnen wegvallen, en toch zou dit, daar alle andere garens belast zijn, waarschijnlijk onraadzaam worden gekeurd. Men antwoordde, dat, zelfs wanneer het stelsel om in het tarief zeker verband tusschen gelijksoortige voorwerpen te bewaren, met gestrengheid wierd toegepast, hetgeen echter niet wel mogelijk is, de reeks der zonder eenig gevaar nog vrij te stellen artikelen vrij groot zou blijven.

In elk geval kan het, naar veler meening, niet worden goedgekeurd, dat sommige artikelen, zoo als Eijeren, Kaas, Paarden, Ruwe Suiker en Veeren, die volgens het in 1859 door de Kamer aangenomen tarief geheel vrij van regten waren, thans weder zouden worden belast. Het verraadt zekere stelselloosheid, aan de eene zijde het tarief door de weglating van een aantal artikelen aanmerkelijk in te krimpen, aan de andere zijde daarop weder artikelen te brengen, waarvan de vrijstelling als een verkregen goed te beschouwen was. Geene andere reden schijnt daarvoor bij de Regering te bestaan, dan dat langs dien weg eenige duizende guldens meer aan inkomsten voor de schatkist verzekerd worden. Maar mag, zelfs bij het aannemen van het stelsel van een zuiver fiscaal tarief, aan zoodanig streven naar meerdere opbrengst der in- en uitgaande regten wel worden toegegeven? Ook hier bewandelt de Minister van Finantien een anderen weg dan zijn voorganger. Deze ging uit van het beginsel, dat de Regering zich tevreden kon stellen, indien de schatkist na de tariefsherziening uit de invoerregten een nagenoeg gelijk bedrag bleef trekken als tot dusver. Thans is alles er op ingerigt, dat de schatkist uit dezen hoofde een of twee tonnen gouds meer ontvangt. Men ziet voor dat streven naar meerdere opbrengst geene genoegzame reden.

Bij de behandeling van dit punt werd door eenige leden twijfel geopperd, of de Regering, terwijl zij nog altijd een te groot aantal artikelen in het tarief opnam, een enkel niet ten onregte daaruit heeft weggelaten, namelijk den *turf*. Volgens het voorstel van 1859 zou de buitenlandsche turf insgelijks van alle invoerregt ontheven zijn; maar die opheffing steunde blijkens de gewisselde stukken, op het toen bij de Regering heerschende denkbeeld eener spoedige algeheele afschaffing van den accijns op de brandstoffen. Thans, nu die afschaffing op den achtergrond is geraakt, scheen het de vraag, of door de bepaling van art. 1 der wet van 26 December 1833 (Staatsblad N°. 72) betrekkelijk den turfaccijns, die accijns wel onder alle omstandigheden in gelijke evenredigheid op den buitenlandschen als op den binnenlandschen turf drukken zou. Voor den buitenlandschen turf werkt de accijns als een invoerregt, in de meeste gevallen eerst bij het brengen in consumtie te betalen. Daarentegen moet de verveener de belasting van den binnenlandschen turf bij de ontginning voldoen en dus met onzekere kansen op het behoud van zijn produkt voorschieten. De zaak moet bij de verbetering der gemeenschap tusschen Hannover en onze oostelijke provincien toenemend belangrijk worden. Nu reeds wordt, volgens de handelsstatistiek, vrij wat turf uit het Tolverbond en uit Hannover ingevoerd.

Kon men bij de bepaling der invoerregten, althans tot zekere hoogte, het belang der schatkist doen gelden, naar het oordeel van verscheidene leden kwam zoodanige beschouwing, waar het regten van uitvoer geldt, niet te pas. De nog overgebleven regten van dien aard moesten, naar hun oordeel, geheel worden afgeschaft.

§ 5. Het reeds aangevoerde hoofdbeginsel van het voorgedragen tarief, de aanneming van 5 pCt. als bedrag der invoerregten en de heffing van dat regt naar de waarde, niet naar het gewigt der goederen, werd nog meer opzettelijk besproken. Daarbij bleek, dat men in eene der afdeelingen naar een lager cijfer voor het normale regt dan 5 pCt. overhelde. Dat cijfer was nog altijd te hoog, verried nog altijd te zeer zekere strekking tot bescherming van het inlandsch fabricaat, die zoo niet op eens, dan toch zeer zeker van lieverlede uit ons tarief voor goed moest verdwijnen. Daarom kwam het aan de leden, die deze bedenkingen maakten, uitstekend wenschelijk voor om, voor zoover thans nog de 5pCt. als normaal regt behouden moeten blijven, bij het tarief zelf het aantal jaren te bepalen, binnen welke *ipso jure* dat regt eerst op $4\frac{1}{2}$ en daarna op 4 pCt. zou zijn teruggebragt. Dan zou men op die trapswijze vermindering voorbereid zijn en elk handelaar daarnaar zijne maatregelen kunnen nemen.

Wat den regel betreft om het zoogenaamde half-fabricaat met $2\frac{1}{2}$ of 3 pCt. te belasten, werd twijfel geopperd, of ook daarbij de ware beginselen wel genoegzaam in het oog waren gehouden. Voor zoover zoodanig fabricaat dadelijk in consumtie wordt gebragt, kon het regt aannemelijk schijnen. Maar als het half-fabricaat voornamelijk als grondstof gebruikt wordt, streed dan toch het belasten der hier bedoelde artikelen met den regel, door de Regering zelve op den voorgrond gesteld, dat de grondstoffen geheel vrij moesten zijn.

De heffing van het invoerregt naar de waarde werd door de groote meerderheid als een beginsel beschouwd, dat geene opzettelijke verdediging meer behoeft; zoodat de ruimere toepassing daarvan zelfs in eene der afdeelingen in het geheel geene tegenspraak meer vond. Bij zoodanige heffing, meende men, wordt de eenig ware en billijke maatstaf gevolgd en het gewigtig voordeel verkregen, dat, bij wisseling van prijzen, de rede tusschen het eenmaal vastgesteld bedrag van het regt en de aangenomen belastbaarheid van het voorwerp niet verbroken wordt. Van daar, dat reeds in het bestaande tarief een aantal artikelen naar de waarde worden belast, en hier dus noch van eene ongehoorde nieuwigheid, noch van een niet beproefd stelsel sprake is. Heffing naar het gewigt kan nooit anders dan als een hulpmiddel worden beschouwd, alleen aan te wenden bij goederen, waarvan slechts weinige soorten bestaan, en niet toe te passen op manufacturen en andere fabriekgoederen, die ofschoon onder éénen algemeenen naam te begrijpen, tallooze verscheidenheden opleveren. Door zoodanige goederen naar het gewigt te belasten pleegt de wetgever eene groote onregtvaardigheid. De manufacturen van eene zelfde klasse, die betrekkelijk de minste waarde bezitten, wegen toch in den regel het zwaarst en worden dus bij de heffing naar het gewigt onevenredig hoog belast, tot groot nadeel der verbruikers uit den minvermogenden stand, die de minstwaardige, maar zwaarstwegende goederen koopen. Bij de heffing van het regt naar het gewigt klimt dat regt in eene omgekeerde rede: het wordt hooger naar mate de belastbare waarde minder bedraagt. Niemand kan dan ook voor de artikelen, die men hier op het oog heeft, de heffing van het regt naar het gewigt verlangen dan de inlandsche fabrikanten, die daarin een middel van bescherming tegen buitenlandsche mededinging zoeken. Van daar dat wanneer voortdurend op het belasten naar het gewigt van artikelen als Aardewerk, Glaswerk en Wollen en andere Manufacturen wordt aangedrongen, die aandrang niet van de invoerders, maar van de inlandsche fabrikanten komt. Intusschen druischt zoodanige heffing tegen het begrepen belang dier fabrikanten zelven aan. Zij worden daardoor tot bij voorkeur vervaardigen der minstwaardige, maar hoog belaste ... deren gedreven; geven dus aan hunnen tak van nijverheid eene onnat... lijke rigting en versteken den handel niet zelden van den uitvoer ... zoodanige beter bewerkte artikelen, waarvoor buiten 's lands ... bestaat. Het eenige middel om de nadeelen, aan de heffing naar ... gewigt verknocht, eenigzins te matigen, bestaat in de verdeeling ... hier in aanmerking komende hoofdartikelen in een aantal rubrieken en ... bepaling van afzonderlijke regten voor iedere rubriek. De ondervin... heeft echter, zoowel hier te lande als elders, geleerd, waartoe zooda... inrigting van het tarief leidt. Bij de onmogelijkheid om door eene nau... keurige omschrijving elk onderdeel behoorlijk te begrenzen, ontstaan ... looze geschillen tusschen den aangever en de administratie over de ... briek, waarin de aan te geven goederen moeten worden geplaatst; ... de handel zich in zijne bewegingen jammerlijk belemmerd, of buiten ... schuld in regtsgedingen gewikkeld; en worden ten slotte tariven gebo... zóó ingewikkeld en duister, dat zelfs de ingewijde daarin den weg ... meer weet te vinden. Frankrijk en Belgie geven in dit opzigt een ... schrikkend voorbeeld.

Van de zijde der minderheid werden deze aan de heffing naar het ... wigt verbonden bezwaren geenszins geheel ontkend, maar toch bew... dat de heffing naar de waarde het groote nadeel had van veel te ... aangiften al te zeer aan te moedigen. Het gebruik van het regt van ... nadering, het eenige middel om die verkeerdheid tegen te gaan, laat ... in zeer vele gevallen niet toepassen. De Regering is, terwijl zij ... heffing naar de waarde voor artikelen als Aardewerk, Glaswerk en ... len Manufacturen voorstaat, zoo overtuigd dat bij de aanneming ... dat beginsel de verschuldigde 5 pCt. aan regten niet ten volle ... worden betaald, dat zij in art. 7 van het wets-ontwerp buitenge... maatregelen tot het te keer gaan van dergelijk kwaad voorstelt, en ... een geneesmiddel de toevlugt wil nemen, ook naar het oordeel van ... scheidene dezer leden, erger dan de kwaal.

§ 6. Het zoo even vermelde art. 7 der wet werd van de zijde ... meerderheid met nadruk bestreden. De daarin voorkomende bepal... volgens welke de naar de waarde aangegeven goederen, in plaats ... aan een summier onderzoek, aan de visitatie, bij art. 192 der algem... wet van 1822 bedoeld, kunnen worden onderworpen, vond zelfs ... geen enkelen verdediger. Men zag daarin eene strekking tot de gr... mogelijke fiscaliteit, en kon zich naauwelijks voorstellen hoe de ... nister van Finantien, indien het hem ernst ware met het tot ... brengen van dit verbeterde tarief, daaraan eene voorwaarde van ... stuitenden aard had kunnen verbinden. Zelfs de beweegredenen ... de nieuwe bepaling van art. 7 aangevoerd waren in strijd met ... heel het stelsel, waarop de tariefsherziening gegrond is. Een zuiver ... caal tarief en dus verwijdering van het denkbeeld van bescherming ... bedoeld. De voorgedragen wijziging zou nog eenigermate met dat be... sel in overeenstemming te brengen zijn, wanneer zij uit het oogpunt ... het belang der schatkist, die bij te lage aangifte een deel harer in... sten verliest, verdedigd wierd. Dan had men daartegen kunnen aan... ren, dat geene uitvoering van een toltarief denkbaar is, waarbij al de ... schuldigde regten tot den laatsten penning worden betaald, en dat ... geene verstandige Regering de uitvoering zoo ver zal willen drijven. ... verre van daar wordt op bladz. 3 der Memorie van Toelichting de ... bijzonderheden afdalende visitatie en het daardoor gemakkelijker ... der benadering hoofdzakelijk, zoo niet uitsluitend, verdedigd op ... dat anders van het eene fabricaat welligt 4 pCt., van het andere 5 ... zou worden betaald; hetgeen strijdig zou zijn met het algemeen be... door welk algemeen belang hier, blijkens den geheelen zamenhang, ... anders dan het belang der inlandsche fabrikanten is te verstaan. ... die strekking tot bescherming, in dit deel der voordragt maar al te ... doorstralende, kon men niet anders dan ten sterkste afkeuren.

De zaak zelve verdiende niet minder te worden gelaakt. Wanneer ... regel moest worden, dat alle naar de waarde aangegeven goederen ... strengste wierden gevisiteerd — en die regel schijnt wel in de bed... te liggen, — zou de handel aan ondragelijk oponthoud en aan ... verliezen zijn blootgesteld. Vele der hier in aanmerking komende ... pakken en balen bevatten een groot aantal voorwerpen, meestal op ... bijzondere wijze, soms zelfs met hulp van stoompersen gepakt. ... eenmaal in alle rigtingen omgewoeld en ontpakt, dan is het voor de ... tenaren der belastingen onmogelijk, ze weder in den oorspronkelijken ... stand te brengen. Vruchten en soortgelijke aan bederf onderhevige ... kunnen niet aan de grenskantoren worden opgehouden, zonder dat ... voerder of eigenaar aan groote verliezen is blootgesteld. Door deze ... vertraging in het goederenvervoer zouden al de voordeelen, die men ... voor het vervoer van den aanleg van spoorwegen belooft, verloren ... en dus ook uit dat oogpunt gehandeld worden in strijd met de ri... van onzen tijd. De zaak zou nog erger zijn, indien de bepaling zoo ... kon worden opgevat, dat de ambtenaren der belastingen het regt zouden ... ben de goederen ter meer afdoende visitatie, vóór zij zich over de ... dering verklaren, naar het kantoor der administratie te doen overbre... opdat dáár de ontpakking plaats had. Niet slechts werd dan het tij... lies dubbel groot; maar aan de ambtenaren zou gelegenheid gegeven ... den om zich vooraf met opkoopers of zelfs met mededingende hande... over den verkoop der goederen te verstaan. Het gevaar zou dan wo... geboren, dat goederen, voor ruim de handelswaarde aangegeven, ... met voordeel door de ambtenaren konden worden benaderd.

Dit laatste gevaar wordt te grooter ten gevolge der bijgevoegde b... ling, dat de som, voor de benadering benoodigd, aan de ambtenaren ... belastingen kan worden voorgeschoten. Het gevolg zou kunnen zijn ... de meest onzedelijke zamenspanningen tot aanhaling tusschen de com... sen en allerlei opkoopers wierden gesmeed, en dat de eersten zo... eigen kapitaal eene soort van groothandel dreven of op allerlei wijze ... benaderde goederen lieten rondventen. Geheel dat voorschrift om ... de voorschotten schijnt voorts niet behoorlijk uitgewerkt. Zij zouden ... de ontvangers worden gedaan; maar dezen zijn tot maandelijksche ... tingen verpligt, en er komen dus gedurig tijdperken, waarin zij geen ... in kas hebben. Moet dan niet in het stelsel der Regering het gevolg ... dat benadering soms gedurig plaats heeft, kort daarna eene onmogelijk ... wordt? En hoe zal het met de contrôle gaan der op deze wijze aan ... ambtenaren der belastingen voorgeschoten gelden? Hoe met het to... der Algemeene Rekenkamer op de daaruit voortgesproten uitgaven? ... erkent een regt van verhaal der administratie op de ambtenaren der ... lastingen; maar dit verhaal zal in de meeste gevallen, vooral wanneer ... benadering gebleken is eene verkeerde speculatie te zijn geweest, niet ... te oefenen zijn. Geheel de maatregel zou dus, indien hij ooit op een ... zins uitgebreide schaal in toepassing kwam, uitloopen op verlies voor ... schatkist en verwarring in het geldelijk beheer.

Eenige leden, ofschoon het gewigt dezer bedenkingen geensz in te ... kennende, meenden dan toch, dat men, als het beginsel der heffing ... de waarde zoo zeer wierd uitgebreid, wel tot een dergelijk hulpmi... als het geven van voorschotten aan de ambtenaren der belastingen ... toevlugt nemen moest. Al te lage aangiften waren anders onmo... voor te komen. De vrees voor benadering hield die verkorting van ... regten der schatkist tegen; maar zulk een dam kon niet worden ... worpen, als de ambtenaar der belastingen niet over eenige geldelijke ... delen te beschikken had. Bij aanvoer van groote partijen goed te ... konden die ambtenaren thans aan benadering niet denken. Het was ... toch nog beter, dat zij daartoe uit de schatkist in de gelegenheid wier... gesteld, dan dat zij op bezwarende voorwaarden van bijzondere per... het benoodigde geld moesten leenen. Het beginsel omtrent het ... van voorschotten tot benadering was reeds bij de wetgeving omtrent ... accijns op het geslagt aangenomen en dus in onze belasting-wetge... niet geheel onbekend.

§ 7. Te dezer gelegenheid werd op nieuw in onderscheidene afdee... gen door een aantal leden het verlangen naar herziening van de al... meene wet van 26 Augustus 1822 (Staatsblad n°. 38) geuit. De gro... voor dit verlangen zijn bij menige vroegere gelegenheid ontwikkeld ... schenen geene herhaling te behoeven.

Met het oog op art. 10 van het voorgedragen wets-ontwerp werd ... vraagd, of, zoo voortdurend een invoerregt op de granen blijft best... de bepalingen van de artt. 3, 4 en 5 der wet van 30 Mei 1847 (*Staats-blad* n°. 24), betrekkelijk het genot van fictief entrepôt voor de ingevoer... granen, niet in stand moet blijven.

§ 8. Van verscheidene zijden werd het gevoelen geopperd, dat de ... gering ten onregte op de goederenlijst de renvooijen heeft weggelaten. ... Aan de zucht tot vereenvoudiging schijnt in dat opzigt meer toegegeven ... dan de aard der zaak medebrengt.

§ 9. Bij het uitzigt, dat thans op eene afdoende herziening van ... Nederlandsche tarief van in- en uitvoerregten bestaat, meent men ... sterkste aan de Regering het weder opvatten der herziening van de O... Indische tariven te moeten aanbevelen.

§ 10. Ten slotte gevoelde men zich genoopt, der Regering de nood... kelijkheid op het hart te drukken, om niets te verzuimen wat strek... kan tot verzekering in het buitenland aan onzen handel van al die voor... deelen, waarop hij aanspraak heeft. Inzonderheid schijnt die aanbevel... met opzigt tot de onlangs tusschen Frankrijk en Engeland tot stand ... bragte schikkingen omtrent het wederzijdsch verlagen van invoerregten ... te pas te komen.